Pardus Kurulum ve Kullanım Kılavuzu

Sürüm 1.0

22 Ağustos 2006

© 2006 TÜBİTAK UEKAE

İçindekiler

Önsöz....8
1. Pardus'a giriş....11
Özgür Yazılım: yenilikçi bir yaklaşım....11
Pardus'un GPL lisansı....11
Pardus – GPL ilişkisi....12
İlk defa başlayanlar....12
Tarihçe....12
Hangi projeler var?....12
Pardus Projeleri 13
ÇOMAR....13
PİSİ....13
YALI....13
Zemberek-Pardus....13
Dışarıdan Projeler....13
KDE Masaüstü Ortamı....14
OpenOffice.org 2 ofis çözümü....14
Zemberek Türkçe imlâ denetimi....14
2. Pardus Kurulumu....15
Disk Bölümlendirme....16
3. Pardus'a başlangıç....21
Sisteme giriş....21
Kaptan: Yönetimi ona bırakın....22
Temel masaüstü bileşenleri....23
Panel....23

Panelin Yapılandırılması....24
Panele Yeni Öğeler Eklemek....26
Pardus menüsü....27
Uygulama düğmeleri....28
Programcıklar....28
Görev çubuğu....28
Görev Çubuğunu Yapılandıralım....29
Masaüstündeki simgeler....30
Masaüstüne Simge Ekleyelim....31
Masaüstü Simgeleriyle İlgili Bazı İpuçları....31
Pencereler....32
Pencere başlığı....33
Pencere özelliklerinin değiştirilmesi....33
Gün sonu: Bilgisayar kapatılıyor....34
Çeşitli ayarlar....35
Arkaplan resminin değiştirilmesi....35
Yazıtipi ayarları....35
Yeni yazı tipleri ekleyelim....35
Görünüm ayarları....36
Tarih ve saati değiştirmek....38
Dosyalar ve dizinler....39
Dosya sistemi yapısı....39
Dosya yöneticisi: Konqueror....41
Konqueror ile temel işlemler....41
4. Ağ Ayarları....45
5. İnternete bağlantı 50

Temel Firefox Kullanımı.....50
Sekme Özelliği.....50
İndirme yöneticisi.....50
KMail.....50
Hesap ayarları.....51
Yapmış olduğunuz ayarların test edilmesi.....52
Kmail Klavye Kısa yolları.....52
6. Pardus ve çokluortam uygulamaları.....54
Ses ayarı.....54
Müzik CD'si dinlemek.....54
Müzik CD'sini OGG'a ve MP3'e çevirmek.....55
Müzik dosyalarını arşivlemek.....57
KMPlayer ile internetten televizyon izlemek.....58
Amarok ile eğlence.....60
İnternet üzerinden radyo dinlemek.....62
7. Yeni ofis yazılımınız: OpenOffice.org 64
OpenOffice.org Writer kelime işlemci.....65
OpenOffice.org Calc: Hesaplar ona emanet.....71
OpenOffice.org Impress: Sunum hazırlamak onun işi.....80
OpenOffice.org Base: Verilerinize yön verir.....88
8. Depolama aygıtlarının yönetimi.....98
Adım adım CD ve DVD yazmak.....98
Yeni bir kalıp dosyası oluşturma.....99
CD yazmak için ikinci yöntem.....100
CD kopyalama.....101
Disket biçimlendirmek 101

Sistemdeki sabit diskler....103
Yeni bir diski bölümlere ayırmak....103
Sabit disk bölümlerinin boyutunu değiştirmek 104
Sabit disk bölümlerini silmek....105
9. Sistem hakkında bilgi alalım....106
KDE bilgi merkezi....106
Donanım bilgisi....106
KDE yardım merkezi....110
10. Pardus yapılandırma merkezi: Tasma....113
Kategori 1: Bölgesel ve Erişilebilirlik....113
Erişilebilirlik Modülü....114
Girdi Eylemleri Modülü....114
Tarih ve Saat Modülü....114
Ülke/Bölge ve Dil Modülü....115
Kategori 2: Çevre Birimleri....115
Dizüstü Pili Modülü....115
Fare Modülü....116
Görüntü Modülü....116
Klavye Düzeni Modülü....116
Klavye Kısayolları Modülü....116
Yazıcılar Modülü....116
Kategori 3: Görünüm ve Temalar....118
Açılış Ekranı Modülü....118
Arkaplan Modülü....118
Ekran Koruyucusu Modülü....119
Pencere Dekorasyonları Modülü....119

Renkler Modülü....119
Simgeler Modülü....119
Stil Modülü....120
Yazı Tipleri Modülü....120
Kategori 4: İnternet ve Yerel Ağ....120
Kategori 5: Kullanıcı Hesabı....120
Gizlilik Modülü....120
Parola & Kullanıcı Hesabı Modülü....121
Şifreleme Modülü....121
Kategori 6: Masaüstü Seçenekleri....121
Bileşen Seçici Modülü....121
Çoklu Masaüstü Modülü....121
Dosya İlişkileri Modülü....122
Görev Çubuğu Modülü....122
Paneller Modülü....122
Pencere Davranışı Modülü....122
Kategori 7: Ses ve ÇokluOrtam....122
Ses Sistemi Modülü....122
Sistem Bildirimleri Modülü....123
TV Kartı Yapılandırması Modülü....123
Kategori 8: Sistem Seçenekleri....124
Kullanıcı Ekle ve Çıkart Modülü....125
Program Ekle, Güncelle veya Kaldır Modülü....125
11. Sorun olduğunda....128
Kullanım şekilleri....129
EK A: Windows ve Linux program karşılıkları....132

Çoklu Ortam Programları.....132
Ofis ve Düzenleyici Programlar.....132
Grafik Programları.....133
İnternet Programları.....133
Diğer Uygulamalar.....134
EK B: Sıkça Sorulan Sorular.....135
Pardus GNU/Linux.....135
Kullanım ve Uygulamalar.....135
Teknik Konular.....137

Önsöz

Pardus projesi, TÜBİTAK - UEKAE tarafından başlatılan ve devam ettirilmekte olan, bilişim okur-yazarlığına sahip bilgisayar kullanıcılarının temel masaüstü ihtiyaçlarını hedefleyerek; mevcut Linux dağıtımlarının üstün taraflarını kavram, mimari ya da kod olarak kullanan; otonom sisteme evrilebilecek bir yapılandırma çerçevesi ve araçları ile kurulum, yapılandırma ve kullanım kolaylığı sağlamak üzere geliştirilen bir GNU/Linux ortaya koymayı hedeflemiş bir geliştirme projesidir.

Pardus projesi ve ürünü olan Pardus, Linux'un ülkemizde yaygınlaşmasında önemli bir atılım oluşturacak. Bunu bir yandan tam ve doğru Türkçe desteği vermesi, diğer yandan da katma değerli projeler ve ürünler üretecek bir özgür yazılım ekosistemi kurulmasına öncülük etmesi ile sağlayacak. Bu sayede Linux ve türevlerinin lisans anlaşmalarında yer bulan özgürlükleri, özellikle değiştirme ve yeniden dağıtma özgürlüğünü sınırsız olarak kullanma olanağı edineceğiz. Pardus ve diğer Linux dağıtımlarını kullanarak yazılımımıza ve verilerimize, Pardus'un yol haritasını ve önceliklerini belirleyerek teknolojimize ve bilgimize sahip olabileceğiz. Pardus Projesi'nin, Linux'un ulusal ölçekte sahiplenilmesinde görev yapacak temel yapıtaşlarından birisi olduğunu düşünüyoruz.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, Pardus'un 1.0 sürümünü, detaylara girmeden, akıcı ve anlaşılır bir dille anlatmaktadır. Pardus'un en önemli bileşenlerini “Pardus Kurulum ve Kullanım Kılavuzu”nda bulabilecek, kısa zamanda temel masaüstü ihtiyaçlarınızı Pardus ve Kılavuz ikilisiyle karşılayabildiğinizi göreceksiniz.

Kitapla ilgili her türlü öneri, soru ve eleştirilerinizi bize gönderebilir, bir sonraki baskıda daha kaliteli bir ürünün ortaya çıkmasını sağlayabilirsiniz.

Kitapta anlatılan konular

Pardus Kurulum ve Kullanım Kılavuzu toplam 11 bölüm ve 2 ekten oluşmaktadır.

Birinci bölüm, Linux'a ilk defa başlayanlara yönelik olarak Pardus hakkında ön bilgi vererek açık kaynak kodlu yazılımlardan bahseder.

İkinci bölüm, Pardus'u bilgisayarınıza nasıl kuracağınızı anlatır. Bu bölümde Pardus kullanırken gereken asgari donanımlar da (işlemci, bellek gibi) tanımlanmıştır, dolayısıyla Pardus'tan en iyi şekilde faydalanabilmeniz için öncelikle bu donanım gereksinimlerini okumanızı öneririz.

Üçüncü bölüm, kurulum sonrası Pardus'a ilk başlangıcı anlatır. Özellikle Pardus'a yeni başlayan masaüstü kullanıcılarının bu bölümü seveceklerine eminiz. Bölüm sonunda Pardus'un temel işlevlerini öğrenecek, ilk masaüstü deneyimi yaşayacaksınız.

Dördüncü bölüm, masaüstünde ilk deneyimi kazanmış kullanıcının internete bağlanmak isteyeceğinden hareketle hazırlanmıştır. Sadece birkaç tıklama ile internete ADSL, ethernet, kablosuz ya da modem üzerinden bağlantı kurmanın tüm ayrıntıları bu bölümde anlatılmaktadır.

Beşinci bölüm, Firefox ve Kmail kullanarak web sayfalarına ve e-posta servislerine bağlantıyı anlatır.

Eğlenceyi “ciddiye alanları” da unutmadık. Altıncı bölümde çeşitli uygulamalar kullanarak MP3 çalmak, DVD ve VCD oynatmak için gereken tüm basit işlemleri adım adım gösteriliyor.

Yedinci bölüme gelince, dünyanın en çok kullanılan özgür ofis yazılımı olan OpenOffice.org ile tanışacaksınız. OpenOffice.org yardımıyla metin dosyası düzenlemeyi, kelime işlemciyle çalışmayı ve göz alıcı sunumlar hazırlamayı öğrenecek, ofis bilginizi geliştireceksiniz.

Sekizinci bölümde, sabit disk, CD-ROM ve USB disk gibi çeşitli veri depolama aygıtlarının kullanımı ve düzenlenmesi anlatılmaktadır.

Dokuzuncu bölümde bilgisayarınızla ilgili teknik ve ayrıntılı verilere ulaşabileceğimiz KDE Bilgi Merkezi uygulamasını, Pardus ve KDE hakkında yardım alabileceğimiz KDE Yardım Merkezi uygulamasıyla ilgili bilgi bulabileceksiniz.

Onuncu bölüm, çeşitli sistem araçları ve ayarlarını anlatmakta, bilgisayarınızdan daha verimli faydalanmanın yollarını göstermektedir.

On birinci bölümde, bir sorunla karşılaştığınız zaman hangi işlemleri yapabileceğinizi, kimlerle bağlantıya geçeceğinizi, Pardus'la ilgili soru sorabileceğiniz forum ve e-posta listeleri anlatıldı.

Kitapta üç ayrı ekimiz var. Ek A, Windows ve Linux program karşılıklarını tablo halinde gösterirken Ek C'de ise sıkça sorulan sorular bulunuyor.

Teşekkürler

Pardus Kurulum ve Kullanım Kılavuzu'nu yazarken çok keyifli zaman geçirdik. Pek çok arkadaşımız gece gündüz çalışarak ortaya gerçekten kaliteli ve okunması da bir o kadar keyifli bir eser çıkardılar. Kendilerine teşekkür ederiz.

Soyadı sırasına göre,

1. Rıdvan Can
2. Arda Çetin
3. Görkem Çetin
4. Gökmen Göksel
5. Ali Işıngör
6. Koray Löker
7. Barış Metin
8. Bülent Şener
9. Talat Uyarer

Ayrıca Alparslan Öztürk, Şenol Eker, Turgay Zengin, Ertuğrul Erata, Serdar Şahin, Ali Sağlam ve Murat Demirten kılavuzu okuyarak çeşitli önerilerde bulundular. Kendilerine teşekkür ederiz.

Pardus ile keyifli saatler!

Görkem Çetin

gorkem@pardus.org.tr

1. Pardus'a giriş

Bilgisayarları, donanımları ve yazılımları olarak iki ana bölüm altında tanımlayabiliriz. Bu bölümler birbirlerinden bağımsız şekilde bir işe yaramayacaktır. İşletim sistemi ise en temel yazılım olarak adlandırılabilir. Esas görevi sistem üzerinde kullanılacak yazılımların donanım ile etkileşimini sağlamaktır. Tubitak bünyesinde geliştirilen Pardus ise sadece işletim sistemini değil, bilişim okur-yazarlığına sahip kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacak paket programları da içeren bir bütündür.

Tamamen özgür olarak geliştirilen Linux ise işletim sisteminin temelini oluşturan çekirdek adını verdiğimiz ve donanım yönetiminden sorumlu en alt projenin adıdır. Pardus'un da Linux çekirdeğine sahip olması nedeni ile Pardus Linux adını almıştır. Çekirdek ile ilgili ayrıntılar ve gelişim süreci sürekli olarak http://www.kernel.org adresinden izlenebilir.

Özgür Yazılım: yenilikçi bir yaklaşım

Özgür yazılım mevcut yapı içerisinde özgürce geliştirilip değiştirilebilen haklara sahip yazılımlara denir. Özgür yazılımlar genellikle ücretsizdir fakat her özgür yazılım ücretsiz olmak zorunda değildir. Buradaki sorun *“free”* kelimesinin Türkçe karşılıklarından kaynaklanmaktadır. Free sözcüğü hem *“bedava”* hem de *“özgür”* olarak kullanılabilir. Fakat *“free beer” “bedava bira”* olsa da *“free software” “bedava yazılım”* değil, *“özgür yazılım”* olarak tanımlanmalı ve kullanılmalıdır.

Buradaki özgürlük de ifade özgürlüğü olarak kabul edilir. Yazılımın özgürlüğüne sebep olan durumlar ise; yazılımın kaynak kodlarının size verilmesi, bu kodların değiştirme hakkının size verilmesi ve bu kodları sizin bir başkasına vermenizin engellenmemesinden ibarettir.

Pardus da tamamen özgür olarak GPL lisansı altında halka açık olarak geliştirilmektedir.

Pardus'un GPL lisansı

Yazılım özgürlüğünü savunan bir grup tarafından kurulan FSF (Özgür Yazılım Vakfı) tarafından yazılımını özgürce geliştirmek isteyen programcıların yararlanabileceği, kullanıcısının yanında geliştiricisinin de haklarını gözeten bir lisans sözleşmesi olan GPL, “GNU General Public Licence” (GNU Genel Kamu Lisansı) olarak açılır.

GPL, yazarın haklarını korumakla beraber, orijinal esere ufak tefek eklemeler yapanlara ve bu eseri dağıtanlara yükümlülükler getirir. Bu yükümlülüklerin ne olduğunu öğrenmek için özellikle GPL'i okumakta yarar vardır. GPL'in tamamını

kitabın sonundaki ek bölümünde bulabilirsiniz.

Pardus – GPL ilişkisi

Pardus'unda GPL altında geliştiriliyor olması kaynak kodlarının halka açık olduğu anlamına gelir. Bu yapının seçilmesi ile proje kendi kendini sürdürebilen, sürekliliğini ve gelişimini garanti altına almış bir proje haline gelir. Bu yapıya sahip bütün yazılımlar gelişim imkanları için her zaman bir fırsat yakalayabilirler. Bir proje ile ilgilenen ve yönetimini yürüten bir oluşum olsa da, bu oluşumun yok olmasından sonra dahi proje devam edebilir.

İlk defa başlayanlar...

Öncelikle Pardus'un hangi aşamalardan geçerek hangi amaç doğrultusunda hazırlandığından bahsedelim.

Tarihçe

2003 yılının önemli bir bölümünde ulusal bir dağıtımın gerekliliği, dünyada benzer uygulamalar, yazılım endüstrisinin mevcut durumu ve eğilimleri araştırıldı. Ülkenin bilgi teknolojisi alanındaki insan kaynağı, yerel yazılım sanayinin yetenekleri ve rekabet unsurları incelendi. Tüm bulgular ışığında, 2003 yılı Yazı'nda, bir ulusal işletim sistemi dağıtımı oluşturmanın yerinde bir karar olduğu sonucuna varılarak somut düzeyde planlama işine girişildi.

Mevcut işletim sistemleri, başta Linux olmak üzere incelendi, açık kaynak yazılım metodolojisi ve felsefesi ayrıntılı olarak çalışıldı. Hedef, bir dağıtım oluşturmanın ötesinde, bu dağıtımı sürekli kılabilecek organizasyonsal yapıyı da kurmak olduğundan yazılım endüstrisinde, özellikle açık kaynak çerçevesinde, kullanılabilecek iş modelleri irdelendi.

Bu incelemeler sonrasında, 2003 yılı Güzü'nde, Linux temelli, açık kaynaklı, olabildiğince GPL lisanslama yöntemini kullanan bir işletim sistemi dağıtımı oluşturulmasına karar verildi.

Pardus projesi, kullanıcı kitlesine sorunsuz Türkçe desteği ile birlikte gerekli yazılım ve işletme ortamının sağlanması ve kendi gelişimini sürekli kılacak yapıda özgür ve açık olan bir ortamda kendi öz kaynakları ile ayakta durabilen, sürdürülebilen bir proje hedefiyle başlatıldı.

Hangi projeler var?

Pardus, proje hedefi olan yapıya ulaşabilmek için proje çerçevesinde geliştirilen yazılımların yanında bir çok özgür yazılımı da kullanıcısına sunmaktadır.

Pardus Projeleri

Pardus'un hedefine layık bir hale gelmesi için kullanılan özgür yazılımların yetmediği durumlarda ortaya çıkmış, tamamen veya kısmen Pardus geliştirici ekibi tarafından geliştirilen birçok proje mevcut. Tabi ki bu projelerde GPL altında özgürce ve halka açık olarak geliştirilmektedir.

ÇOMAR

ÇOMAR (COnfiguration MAnageR), sistemde kurulu yazılımların birbirleriyle uyumlu çalışabilmesini sağlayacak olan yapılandırma yöneticisidir. Her uygulamanın hangi görevleri yapabildiği ve hangi görevlere ve bilgilere ihtiyaç duyduğu bilgisini tutar. ÇOMAR aracılığıyla uygulamalar kendilerini birbirlerinin varlıklarına ve yeteneklerine göre ayarlayabilirler. Normalde son kullanıcı, ÇOMAR'ın varlığını hissetmez. ÇOMAR, arkaplanda çalışır ve sistemin yapılandırma yükünü üstlenir.

PİSİ

PİSİ (Packages Installed Successfully as Intended), Pardus'un paket yönetim sistemidir. Paketlerin sisteme sorunsuz bir şekilde eklenip çıkarılmasını sağlar. Paketlerin diğer paket/kitaplıklara ve ÇOMAR görevlerine olan bağımlılıklarını tutar. Bir dosya türünü açmak ya da web sayfalarını sunmak gibi ÇOMAR görevlerini yapan paketleri bularak, kullanıcının, adını ve detaylarını bilmeden istediği işi yapan uygulamaları kurup çalıştırmasını sağlayabilir.

YALI

YALI (Yet Another Linux Installer), Pardus ve kullanıcının seçeceği paketleri, hızlı ve sorunsuz olarak kurulum medyasından hedef sisteme yerleştiren kurulum yazılımıdır.

Zemberek-Pardus

Zemberek-Pardus projesi, Zemberek Türkçe doğal dil işleme yazılımını Pardus ve üzerindeki yazılımlar ile birleştirmeyi amaçlamaktadır.

Projenin hedefi; Pardus'un Türkçe yazım denetimi ve gramer kontrolü ihtiyaçlarının Zemberek tarafından, sistem kaynaklarını en az seviyede tüketen bir yapı ile karşılanması.

Dışarıdan Projeler

Pardus kapsamında bulunan yazılımların birçoğu TÜBİTAK/UEKAE tarafından geliştiriliyor olmasına rağmen özgür yazılımın sunduğu avantaj ile birçok harici projeden de yararlanılmaktadır. Bir projenin Pardus içerisine dahil edilmesi için, o projeye ihtiyaç duyulması ve projenin özgürce açık kaynak kodu ile

geliştiriliyor olması yeterlidir. Bu projelere örnek olarak KDE masaüstü ortamı, Zemberek imla denetim programı ve OpenOffice.org ofis paketi gösterilebilir.

KDE Masaüstü Ortamı

Pardus, grafik ortamda kullanıcıların görsel olarak kullanacakları Masaüstü Ortamı için Özgür olarak (GPL ya da başka bir Özgür Yazılım Lisansı altında) geliştirilen KDE'yi seçmiştir.

KDE, Pardus için güçlü bir grafiksel ortamdır. Kullanıcı dostu programlarıyla, Pardus'u üretken bir işletim sistemine dönüştürür. KDE masaüstü kullanım kolaylığını, güçlü özellikleri, muhteşem grafik tasarımını ve Linux'un teknik mükemmelliğini katılımcı yazılım geliştirme yöntemleriyle bünyesinde birleştirir.

Temel olarak masaüstü ortamı olarak görev yapsa da içerisinde barındırdığı birçok yazılım sayesinde masaüstü kullanıcılarının hemen hemen tüm ihtiyaçlarına cevap verir. Ayrıca Zemberek projesi ile birlikte KDE üzerindeki tüm yazılımlarda Türkçe imla denetimi sağlanmıştır.

OpenOffice.org 2 ofis çözümü

OpenOffice.org 2, Pardus kullanıcılarına tam bir ofis çözümü sunmaktadır. Bu paket içerisinde bulunan Writer, Calc ve Impress gibi yazılımlar ile metin belgeleri, hesap tabloları ve sunumlar hazırlayabilirsiniz. Ayrıca MS Office kullanarak yaratmış olduğunuz belgeleri açabilir ve düzenleyebilirsiniz. Ayrıca Pardus projesi kapsamında geliştirilmesine devam edilen Zemberek projesi ile tüm bu yazılımlar içerisinde Türkçe imla denetimini ve Türkçe sözcük önerme gibi özellikleri kullanabilirsiniz.

Zemberek Türkçe imlâ denetimi

Pardus projesinden önce geliştirilmeye başlanan Zemberek ile tüm masaüstü ortamı ve OpenOffice.org 2.0 paketi içerisinde Türkçe İmla Denetimi sağlanmıştır. Ayrıca ofis paketi içerisinde Türkçe sözcük önerme gibi bir özelliğe de sahiptir. Şu anda Pardus projesi kapsamında geliştirilmesine devam edilen Zemberek, Pardus'un diğer projeleri gibi GPL altında açık kaynak kodlu olarak geliştirilmektedir.

2. Pardus Kurulumu

http://www.pardus.org.tr adresine girdiğinizde Pardus'u nereden indirebileceğinize dair gerekli bağlantıyı görebilirsiniz. Bağlantı yardımıyla Pardus'un ISO dosyasını bilgisayarınıza indirmek mümkündür. Pardus'un 1.0 versiyonu için bu dosyanın adı: pardus-1.0.iso'dur. İndirdiğiniz .iso uzantılı dosyayı her zaman kullandığınız CD yazıcınız ve CD kayıt uygulamanız ile boş bir CD'ye yazabilirsiniz. ISO, bir CD dosya sistemi türüdür. CD yazmak için kullandığınız uygulamanın yardım menülerinden ISO dosyalarını yazmak için bilgi alabilirsiniz. Bu dosyayı doğrudan CD içerisine kopyalar, ya da arşiv araçları ile açıp içeriğini CD içerisine yazarsanız bilgisayarınızı bu CD ile başlatamazsınız. CD yazmak için kullandığınız uygulamada “burnfree” seçeneğinin açık olması, ve DAO modunun (“Disk at once”) seçili olması CD yazma işinin sorunsuz olması için yardımcı olacaktır.

Hazırlık

Pardus kurulumuna başlayabilmek için bilgisayarınızın CD'den açılabilecek şekilde ayarlanmış olması gerekmektedir. Bu tanımı bilgisayarınız açılırken “BIOS Setup” menüsüne girerek yapabilirsiniz.

Bu noktada, sabit diskinizin durumu hakkında bilgi sahibi olmanız, ve Pardus'u hangi disk bölümüne kurmak istediğinize karar vermiş olmanız önerilir. Pardus'u sabit diskinizin tamamını veya bir bölümünü kullanacak şekilde kurabilirsiniz. Eğer bu konularda bilgi sahibi değilseniz, bilgi kaybına uğramamak için, bilgili bir kişiden yardım almanız önerilir.

Pardus kurulum sistemi (YALI) ile kısa bir sürede bilgisayarınızı Pardus'la açılacak şekilde yapılandırabileceksiniz. Bunun için Pardus CD' sini yerine takın. Bilgisayarınızı yeniden başlattıktan bir kaç dakika sonra Pardus'un kurulum ekranı gelecektir.

Kurulum ekranında sol üstte görünen üç basamak, kurulumun aşamalarını ve şu anda hangi aşamada olduğunuz bilgisini verir. Ekranın sağ yanında bulunan bölümde bulunduğunuz aşamada gerçekleşen eylemler ya da dikkat edilmesi gereken konularda uyarılar bulunur. Pardus ve penguenin bulunduğu alan gerçekleşen işlemlerin görüntülerini takip edebileceğiniz ana bölümdür. En altta ise önceki işleme dönmek ya da sonraki işleme geçmek için gezinme düğmelerinin yanı sıra kurulan sürüme ait ayrıntılı bilgileri okuyabileceğiniz “Sürüm notları” bağlantısını görebilirsiniz.

Resim 1:Pardus kurulum ekranı

Disk Bölümlendirme

Disk bölümlendirme işleminde ne yaptığınızı biliyor olmanız çok önemlidir. Eğer kuşkularınız varsa, bilgi kaybına uğramamak için, bu konuda bilgili bir kişiden yardım almanız önerilir.

Kurulum yapılmasına onay verdiğinizde disk bölümlendirme ekranına ulaşırsınız. Bu ekranda hangi bölümlendirme yöntemini ve birden fazla sabit diskiniz varsa hangi diske kurulum yapacağınızı belirtebilirsiniz.

'Otomatik Bölümlendirme' seçeneği, diskin tamamı Pardus'a ayrılarak yapılacak kurulumlar için tasarlanmıştır. Bu seçeneği tercih ederseniz diskinizdeki bütün bilgiler SİLİNECEKTİR! Eğer diskin yalnızca bir bölümünü Pardus'a ayırmak istiyorsanız “Hayır, diskimi kendim bölümlendireceğim.” seçeneğini tercih etmelisiniz.

Otomatik disk bölümlendirme seçeneği diskinizi bölümlendirip doğrudan kuruluma başlar. Diski elle bölümlendirmek istediğinizde aşağıdaki resme benzer bir ekranla karşılaşırsınız.

Disk Bölümlendirme (ayrıntılar)

Kurulum için seçtiğiniz diskin daha önceden yapılandırılmış bölümleri varsa bu ekranda tümünü görebilirsiniz. Bu bölümlerde değişiklik yapmak ya da yeni bölümler yaratmak için listenin altındaki seçenekleri kullanabilirsiniz. YALI herhangi bir disk bölümünüzün boyutunu içindeki bilgilere zarar vermeden değiştirebilir. Böylece disk bölümlerini ihtiyacınıza göre yeniden oluştururken

kurulu ve çalışan sisteminiz zarar görmez. Elbette disk bölümündeki boş yerler ile sınırlı olacak, yani bir diski en fazla içindeki boş yer kadar küçültebileceksiniz.

Resim 2:Disk Bölümlendirilmesi Ekranı

Bölümlendirme istediğiniz gibi olduğunda kurulum yapılacak bölümleri seçerek bu adımı tamamlayabilirsiniz. Bunun için bir disk bölümü seçerek 'Düzenle' düğmesine basın. Karşınıza gelecek olan pencerede aşağıdaki kısımları göreceksiniz.

Sistem (Gerekli): Pardus'un çalışacağı dizini oluşturur. En az 4 GB büyüklüğünde bir disk bölümünün bu seçenekle düzenlenmesi gerekmektedir.

Kullanıcı (Opsiyonel): Sisteme kayıtlı kullanıcıların kişisel dosyaları ve ayarlarının saklandığı dizinler bu seçenekle düzenlenen disk bölümünde saklanır. Bu dosyalar ve belgeler, bu seçenekle düzenlenen bir disk bölümü olmadığında Sistem'e ayrılan disk bölümü içinde saklanır. Zorunlu değildir ancak bu bilgilerin yedeklenmesi, sistem değişikliklerinde güvenli olarak saklanması için ayrı bir disk bölümü tavsiye edilir.

Takas (Opsiyonel): Pardus, belleğin yetmediği durumlarda sabit disk üzerinde takas işlemi gerçekleştirmek için bir takas dosyası ya da bu iş için ayrılan bir disk bölümü kullanabilmektedir. Bu işlem için burada bir disk bölümü seçebilirsiniz. Takas Disk Bölümü kullanmadığınız takdirde Pardus tarafından Sistem için ayrılan disk bölümü altında yapılandırılacak olan bir dosya otomatik olarak kullanılacaktır.

Sistem Kurulumu

Disk bölümlerini belirlediniz ve kuruluma başladınız. Kısa süre içinde masaüstü bilgisayarları için güncel ihtiyaçları karşılayan bir çok başarılı özgür yazılım bilgisayarınıza kurulmuş olacak. Bu sürede Pardus'un size sunduğu avantajlarla ilgili bilgileri ana ekranda değişen görüntülerden, hangi bileşenin kurulduğunu ayrıntılı biçimde ise işlem göstergesinin altındaki yazılardan takip edebilirsiniz.

Sistem Yöneticisi

Sistem Yöneticisi, Pardus'un kurulum sırasında sisteme eklenmiş ve en üst düzey yetkiye sahip olarak tanımlanmış ilk kullanıcısıdır. Her sistemde **root** adıyla sistem yöneticisi bulunur. Bu kullanıcı sisteminizin tamamına etki eden yapılandırmalar, sistem kayıtları ve benzeri yönetim uygulamalarını çalıştırmaya yetkilidir. Kolay tahmin edilemeyecek ve unutmamanız gereken bir parola belirleyerek girmeniz gerekmektedir. Bu parola daha sonra sistemle ilgili yönetici seviyesinde gerçekleştirilmesi gereken işlemler sırasında sorulacaktır.

Resim 3:Sistem yöneticisi parolasının tanımlandığı ekran

Bu kullanıcının parolasının herkes tarafından bilinmemesi, sisteminizin güvenliği ve kendi bilgilerinizin düzeni açısından yararlıdır.

Kullanıcı Ekleme

Bu aşamada dilediğiniz kadar kullanıcıyı gerçek isim, kullanıcı ismi ve parola bildirerek sisteme ekleyebilirsiniz. Sistem tarafından tanınan her kullanıcının belgelerini ve ayar bilgilerini sakladığı kendine ait bir ev dizini olacaktır. Bu

sayede hiçbir kullanıcı bir diğerinin sistemi kullanma şekline ya da bilgilerine müdahale edemez.

Resim 4:Bilgisayarı kullanacak olan kişilerin tanımlandığı ekran

Sistem Yükleyicisi

Sistem Yükleyicisi, bilgisayarınız açıldıktan sonra disk üzerinde bulunan sistemleri belirleyerek açılmalarını sağlar. Pardus'un açılabilmesi ya da birden fazla sistem yüklü ise, açılışta bilgisayarınızı kullanmak için hangi sistemi tercih edeceğinizi belirlemek için bir Sistem Yükleyicisi kurulması zorunludur. Sistemi yüklemek için bilinçli olarak başka bir tercihiniz olmadığı durumlarda mutlaka sistem yöneticisini kurmayı onaylayın.

Tebrikler!

Bilgisayarınız Pardus'a hazır, siz de özgür, esnek ve güvenli bir altyapı üzerine kurulu bu yeni nesil masaüstü işletim sistemine ve size sunduğu dünyaya hazırsanız lütfen kurulum CD'sini çıkartmayı unutmayın, ve bilgisayarınızı yeniden başlatın.

Resim 5:Pardus kullanmaya hazırız!

3. Pardus'a başlangıç

Bu bölümde, Pardus kullanırken sizlere yardımcı olacak temel konulara değineceğiz. Sisteme giriş, Kaptan masaüstü, panel ayarları, masaüstü kullanımı, arkaplan değiştirme, dosya sistemi yapısı ve hiyerarşisi göreceğimiz konulardan bir kaçı. Öncelikle birlikte sisteme giriş yapalım, arkasından çeşitli ayarların düzenlenmesini görelim.

Sisteme giriş

Pardus (ve diğer Linux dağıtımları) çok kullanıcılı işletim sistemleridir. Bir başka deyişle, birden fazla kullanıcının, farklı hesaplar yaratarak sistemi kullanabilmesini sağlarlar. Kullanıcıların birbirinden ayırt edilmesini sağlayan etmenler ise kullanıcı adları ve parolaları gibi kimlik bilgileridir. Sisteme girebilmeniz için kullanıcı adınızı ve parolanızı girerek, sisteme kendinizi tanıtmanız gerekir. Eğer geçerli bir kullanıcı adınız ve parolanız yoksa, sisteme girişiniz engellenir.

Not	Her zaman, parolanızı seçerken, bilgi güvenliğiniz açısından, (zorunlu olmamakla beraber) en az 6 karakterden oluşan, harf, rakam ve hatta *, ?, !, -, _, gibi karakterler barındıran, parolalar tercih ediniz ve parolanızı sık sık değiştiriniz.

Sisteme farklı kullanıcılar ekleyebilme olanağı, farklı izin ve ayrıcalıklara sahip kullanıcıları diğerlerinden ayırt edebilmenizi, bu sayede de sistemin güvenlikle ilgili ayarlarına daha iyi hakim olmanızı, buna ek olarak, her kullanıcının kendi zevkine göre kendi ortamını özelleştirebilmesini sağlar.

Dikkat	Kullanıcı adı ve parolanızı yazarken, sistemdeki kullanıcı adlarının, parolaların, dosya isimlerinin, hemen hemen her uygulamanın, büyük/küçük harf duyarlılığına sahip olduğunu unutmayın. Yani “pardus” ve “Pardus” her zaman farklı ifadelerdir.

Bilgisayarınızı her açtığınızda,

- Size kullanıcı adınızı ve parolanızı sorarak, kendinizi tanıtmanızı isteyen,
- Girdiğiniz bilgilere göre size özel olan masaüstü ortamını açan,
- Açık olan oturumunuzu kapatıp, başka bir kullanıcıyla sisteme girebilmenizi sağlayan,
- Bilgisayarınızı yeniden başlatıp, kapatabilme özellikleri de sunan

programa KDE görüntü yöneticisi (KDM) ismini veriyoruz. KDM, Pardus'un öntanımlı olarak kullandığı masaüstü ortamı olan KDE projesi çerçevesinde geliştirilmektedir.

Pardus, kurulum sırasında, “root” isminde bir kullanıcı yaratır. “Rootroot” kullanıcısı, sistemdeki tüm yetki ve ayrıcalıklara sahip bir kullanıcıdır. Bazı kullanıcılar, zaten bir tane var (root) diyerek, başka kullanıcı yaratmak istemeyebilir, ya da sistemi sürekli “root” kullanıcısıyla kullanmak isteyebilir. Fakat bunlar tercih edilmemesi gereken davranışlardır, zira, sisteminizdeki önemli bir sistem dosyasını kazayla silerek veya değiştirerek, geri dönüşü olmayan zararlar verebilirsiniz.

KDM tema desteğine de sahiptir, yani isterseniz yeni tema dosyaları indirerek, farklı görünüşe sahip KDM'lere sahip olabilirsiniz (bkz. http://www.kde-look.org).

KDM ile ilgili ayarlar Pardus Yapılandırma Merkezi – Tasma'dan yapılabilir. Örneğin hiç kullanıcı adı, parola girmeden doğrudan kendi masaüstü ortamınızın açılmasını sağlayabilirsiniz.

Kaptan: Yönetimi ona bırakın

Pardus'un masaüstü ortamına ilk defa girdiğinizde, sizi renkli kişilik, yani Kaptan Masaüstü karşılar. Kaptan Masaüstü'nün ilk görevi sizden fareyi hangi elinizle kullandığınızı öğrenmek ve gerekli ayarları tamamlamaktır. Kaptan'ın bir diğer görevi ise masaüstünüzün arkaplan resmini seçmenize yardımcı olmaktır. Listedeki resimlerden birini seçebileceğiniz gibi isterseniz “Masaüstü arkaplan resmini değiştirme” kutusunu işaretleyerek, Pardus'un öntanımlı arkaplan resmini de kullanabilirsiniz.

Resim 6:Sempatik insan bu Kaptan Masaüstü, değil mi?

İşlemleriniz bittikten sonra, Kaptan Masaüstü sizi gülümseyerek uğurlar.

Temel masaüstü bileşenleri

Bu bölümde önce kısaca masaüstünün ne olduğundan, nasıl kullanılabileceğinden bahsedip, ardından da masaüstünün temel bileşenlerini anlatacağız.

Masaüstü, simgeler, pencereler, panel, Pardus menüsü gibi temel görsel öğeleri içinde barındıran ortamın adıdır. Kullanımı kolay, oldukça şık ve tamamen özelleştirilebilir bir yapıya sahip olan Pardus masaüstü,

- Programlara, dosyalara, dizinlerinize ve diğer sistem kaynaklarına kolayca erişebilmeniz için kısayollar oluşturabilmenizi,
- Çalışan tüm uygulamalarınızı/pencerelerinizi, aynı alana sığdırmanıza gerek kalmadan, birden çok masaüstünü, birbirleri arasında kolayca geçiş yaparak kullanabilmenizi,
- Sevdiğiniz bir resmi, arkaplan resmi olarak kullanabilmenizi,
- Panel ve Pardus menüsü yardımıyla, Pardus'ta yüklü tüm programları çalıştırabilmenizi

sağlar. Şimdi gelin, bu bileşenlere birlikte göz atalım.

Panel

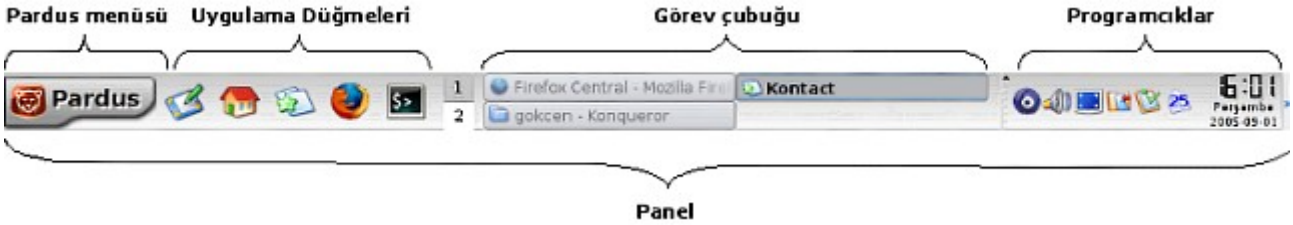

Masaüstünüzde, ekranın en altındaki çubuğa Panel adı verilir. Panelde, Pardus menüsü, sık kullanılan uygulamaların simgeleri, programcıklar (küçük programcık simgelerinin bulunduğu yere “Sistem Çekmecesi” adı verilir), ve görev çubuğu bulunur. Panel sayesinde,

- Pardus menüsünü ya da uygulama düğmelerini kullanarak, uygulamaları çalıştırabilir,
- Panelin, “Masaüstü Önizleyici” programcığını (üstteki resimde uygulama düğmeleriyle görev çubuğu arasında kalan programcık) kullanarak, diğer masaüstlerine geçiş yapabilir ve çalışma alanınızı genişletebilir,

- Etkin pencereler arasında geçiş yapabilir, pencereleri simge şeklinde küçültüp, büyütebilir,
- Saat, ses ayarı, çözünürlük ayarı gibi panele yeni özellikler katan programcıklara erişebilirsiniz.

Bunları yapabilmenizi sağlayan bileşenleri açıklamadan önce, biraz panelin yapılandırılmasından bahsedelim.

Panelin Yapılandırılması

Panel ile ilgili tüm yapılandırmaları, görev çubuğunda boş bir yere sağ tıklayıp, açılan menüden, “Paneli yapılandır...”'ı seçerek, yapabilirsiniz.

Karşınıza çıkan ekranda, sol tarafta iki seçenek bulunur. “Düzen” ve “Görev Çubuğu”. “Görev Çubuğu” seçeneğini, görev çubuğundan bahsettiğimiz bölümde anlatacağız.

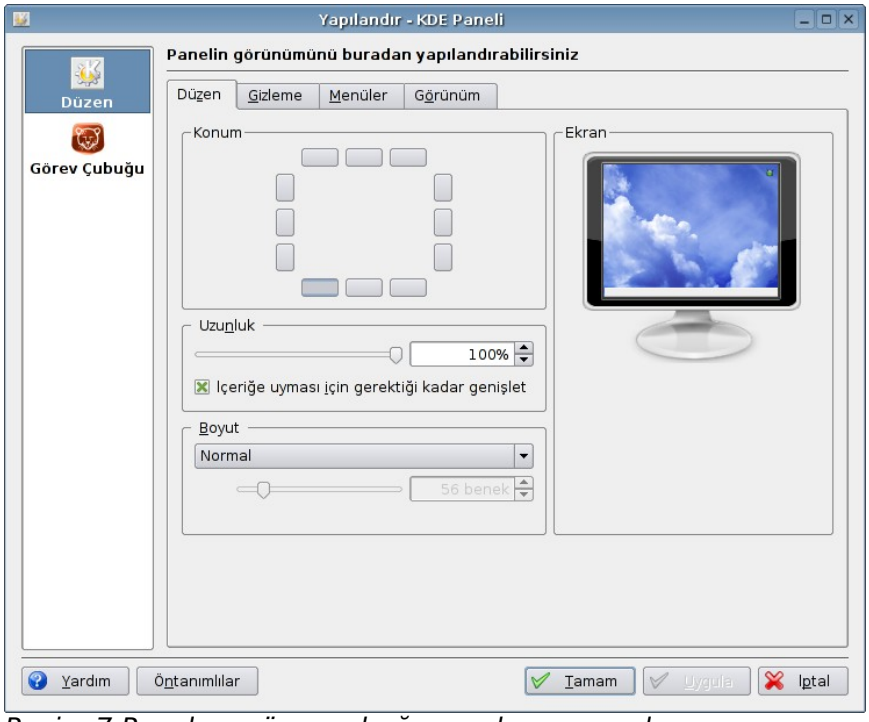

Resim 7:Panel ve görev çubuğu ayarlarının yapılması

Bu bölümde, ilk sekme olan, “Düzen” sekmesi seçili olacaktır. Burada yaptığınız değişiklikleri, sağdaki monitör resminden takip edebilirsiniz. Yapılabilecek diğer işlemlerden bahsedersek,

- **Panelin yerini değiştirelim:** “Konum” bölümünden, ekranın 12 farklı

yerine paneli konumlandırabilirsiniz.

- **Panelin uzunluğunu değiştirelim:** “Uzunluk” bölümünden, panelin ekranın kaçta kaçını kaplayacağını belirleyebilir, çubuk yardımıyla istediğiniz uzunluğu seçebilirsiniz. Eğer, “İçeriğe uyması için gerektiği kadar genişlet” kutusunu işaretlerseniz, panele daha fazla boş alan lazım olduğu takdirde, panel genişleyecektir.

- **Panelin büyüklüğünü değiştirelim:** “Boyut” bölümünü kullanarak, üzerinde “Normal” yazan, açılır menüden, önceden belirlenmiş panel boyutlarını kullanabileceğiniz gibi, “Özel” seçeneğini seçerek, panelin boyutunu, istediğiniz benek (ing. pixel) sayısına göre ayarlayabilirsiniz.

Not	Eğer birden fazla monitörünüz varsa, paneli her biri için ayrı ayrı yapılandırabilirsiniz. Hangi monitörün hangisi olduğunu anlamak için “Kimlik”'e tıklayın. Böylece ekranın ortasında bir numara belirir. Sonra, “Xinerama Ekranı”'ndan yapılandırmak istediğiniz ekranı seçebilir ya da “Tüm Ekranlar”'ı seçerek her monitör için aynı ayarları geçerli kılabilirsiniz.

- **Paneli gizleyelim:** İkinci sekme olan, “Gizleme” sekmesi sayesinde, kullanmadığınız zamanlarda, panelin kaybolmasını sağlayabilirsiniz. Burada üç adet bölüm mevcut:

    - “Gizleme Kipi” bölümündeki, “Otomatik Gizle”'yi seçerseniz, panel, siz imleci üstünden çektikten belli bir zaman sonra, kaybolur.

    - “Panel Saklama Düğmeleri” bölümünden, panelin sağ ve/veya sol yanına küçük saklama düğmeleri koyarak ve istediğiniz zaman bu düğmelere tıklayarak, panelin tıkladığınız tarafa kayarak saklanmasını sağlayabilirsiniz.

    - “Panel Canlandırması” seçeneğini işaretleyerek, panelin aniden değil de yavaşça kaybolmasını tercih edebilir, hatta kaybolma hızını bile belirleyebilirsiniz.

Dikkat	Masaüstünün hemen her yeri özelleştirilebilir. Masaüstünüzü özelleştirmekten, Pardus'un diğer kısımlarının tadını çıkarmayı unutabilirsiniz. Bizden hatırlatması.

Pardus menüsü ayarları: “Menüler”sekmesinde, Pardus menüsü ile ilgili ayarlar mevcuttur. Gerçi Pardus menüsünden henüz bahsetmedik ama, yine de bu ayarlara değinelim.

- **Kenar resmini kaldıralım:** “Yan resmi göster” seçeneği, Pardus menüsünde en soldaki ince “KDE” resmiyle ilgilidir. Bu seçeneği

kullanarak, o resmi görünür ya da görünmez yapabilirsiniz.

- **Yeni menüler ekleyelim:** “Seçimlik Menüler” kısmından, Pardus menüsüne ekleyebileceğiniz ek menüler arasında, son kullanılan belgeler, sistem, hızlı tarayıcı ve Konqueror'daki yer imleri de vardır.

- **Hızlı Tarayıcıyı ayarlayalım:** “Hızlı Tarayıcı Menüleri”, seçimlik menülerden, Pardus menüsüne ekleyebileceğiniz, “Hızlı Tarayıcı” menüsünün ayarlarını içerir. İsterseniz, “Hızlı Tarayıcı” menüsünde gizli dosyaların gösterilip gösterilmeyeceğini ve bir defada en fazla kaç öğenin gösterileceğini belirleyebilirsiniz.

- **En sık ya da son kullanılanları değiştirelim:** “Hızlı Başlangıç Menü Öğeleri” kullanılarak, Pardus menüsünün en üstündeki kısım, en çok kullanılan ya da en son kullanılan uygulamalara ayrılabilir. “Azami Öğe Sayısı” da söz konusu bölümde, en fazla kaç adet öğe bulunabileceğini belirtir.

“Görünüm” sekmesini kullanarak panelin görünümüyle ilgili ayarları yapabiliriz.

- **İpuçları veya açıklamaları kaldıralım:** Panelde, fareyle, uygulama düğmelerinin üstüne geldiğinizde, düğmelerin üzerinde, daha büyük simgelerle birlikte açıklama metinleri çıkar. “Genel” bölümündeki ilk kutucuğundaki seçili işaretini kaldırarak bu özelliği kapatabilirsiniz. Bu özelliği kapattığınız zaman, simgelerin üstünde küçük ipucu metinleri çıkar. İkinci kutucukla bunu da kapatabilirsiniz.

- **Pardus düğmesinin ve diğerlerinin arkaplanını değiştirelim:** “Düğme Arkaplanı” bölümünden, istediğiniz resmi veya rengi, Pardus menüsünün düğmesinin, uygulama düğmelerinin, panele eklenebilen, “Hızlı Gözatıcı”, “Pencere Listesi” gibi özel düğmelerin arkaplanı olarak belirleyebilirsiniz.

- **Panel arkaplanını değiştirelim veya şeffaf hale getirelim:** “Panel Arkaplanı” bölümünden, tüm panelin arkaplanını şeffaflaştırabilir ya da istediğiniz bir resmi arkaplan olarak belirleyebilirsiniz.

Panele Yeni Öğeler Eklemek

Panele istediğiniz bir programın simgesini, özel düğme (Pardus menüsü, Masaüstü erişimi, Hızlı Gözatıcı vb..), ya da bir programcık ekleyebilirsiniz. Şimdi bunların nasıl ekleneceğini inceleyelim.

Öncelikle paneldeki boş bir alana sağ tıklayıp, “Panele Ekle”yi seçin. Ardından aşağıdaki işlemleri yapabilirsiniz:

- **Programcık ekleme:** “Programcık” bölümüne girerek, bu bölümde bulunan birçok programcıktan birisini seçebilirsiniz.

- **Uygulama ekleme:** “Uygulama” bölümünden, Pardus menüsündeki herhangi bir alt menüyü ya da herhangi bir simgeyi kolayca panele yerleştirebilirsiniz.
- **Özel düğme ekleme:** “Özel Düğme” bölümünden, panele özel düğmeler ekleyebilirsiniz.

Not	Panele herhangi bir uygulama simgesi eklemenin tek yolu, elbette bu değil. Diyelim masaüstündeki ya da Pardus menüsündeki bir öğeyi panele koymak istiyorsunuz, ya da Konqueror'la sisteminizi gezerken bir uygulama gördünüz ve panelden çalıştırmak istiyorsunuz, çözümü kolay: istediğiniz şeyi (sadece bir uygulama değil bir dizin ya da dosya da olabilir), panele, diğer uygulama düğmelerinin yanına sürükleyip, bırakın. Bu kadar.

Bunların dışında, “Panele Ekle” seçeneği altındaki “Panel”'i seçerek, masaüstünüze, panelinizin aynısından bir adet daha (Panel'i seçerek), ya da Konqueror'da soldaki çubuktan (Genel Yan Çubuk) koyabilirsiniz.

Eklediğiniz fakat silmek istediğiniz öğeleri, yine panelde boş bir alana sağ tıklayıp, “Panelden Kaldır” seçeneğini ardından da, öğeyi eklerken takip ettiğiniz yolun aynısını takip ederek, silebilirsiniz.

Şimdi de kısaca panelin bileşenlerinden bahsedelim :

Pardus menüsü

Pardus menüsü, pPaneldeki Pardus düğmesine tıkladığınızda açılan menünün adıdır. Bu menü bilgisayarınızda yüklü olan programlara ve her türlü sistem ayarlarına erişebilmenizi, oturumunuzu/bilgisayarınızı kapatabilmenizi, herhangi bir komutu doğrudan yazarak çalıştırabilmenizi, dosya ve dizinleri bulabilmenizi sağlar.

- **Pardus menüsündeki simgeyi masaüstüne ekleyelim:** Pardus menüsünde, masaüstüne eklemek istediğiniz öğeye sağ tıklayın, ve “Masaüstüne Öğe Ekle” seçeneğini seçin.
- **Pardus menüsündeki simgeyi panele ekleyelim:** Pardus menüsünde, panele eklemek istediğiniz öğeye sağ tıklayın ve “Ana Panele Öğe Ekle” seçeneğini seçin.
- **Pardus menüsündeki öğeyi düzenleyelim:** Pardus menüsünde düzenlemek istediğiniz öğeye sağ tıklayıp, “Öğeyi Düzenle”yi seçerseniz, “KDE Menü Düzenleyici” açılacaktır. Bu program sayesinde Pardus menüsündeki tüm uygulamaların, simgelerini, isimlerini, açıklamalarını, uygulamaya tıklanınca çalıştırılan komutları düzenleyebilirsiniz.

Uygulama düğmeleri

Uygulama düğmeleri sayesinde, en sık kullandığınız uygulamalara panelden, tek tıklamayla erişebilirsiniz.

Uygulama düğmelerine sağ tıkladığınızda çıkan menüden:

- Özellikler'e girip, uygulamanın, simgesini, ismini, açıklamasını, erişim izinlerini (hangi kullanıcının çalıştırıp/değiştirip hangisinin çalıştırıp/değiştiremeyeceğini vb.), sahibini (erişim izinlerini değiştirebilen kullanıcı), desteklediği dosya türlerini, uygulamaya tıklanınca çalıştırılacak komutu değiştirebilir,
- “Düğmeyi Taşı” diyerek, düğmeyi panelde istediğiniz bir yere çekebilir,
- “Düğmeyi Kaldır” diyerek, düğmeyi panelden silebilirsiniz.

Panel Menüsü de, panelde boş bir yere tıkladığınızda açılan menünün aynısıdır, yani buradan da paneli yapılandırabilirsiniz.

Programcıklar

Programcıklar, panelde çalışan, bilgisayarın ses ayarlarını yapmak, saat ve tarihi göstermek, farklı masaüstlerine geçiş yapılmasını sağlamak gibi işlevleri olan küçük uygulamalardır. Bazıları gerçekten kullanışlı işlevler sunarken, bazıları ise sadece eğlence için yapılmıştır. Pardus'ta bazı programcıklar öntanımlı olarak çalışmaktadır.

- Masaüstü Önizleyici: Masaüstü önizleyici size, birden fazla masaüstünde çalışabilme olanağı sunar, bu sayede daha geniş bir çalışma alanına sahip olabilirsiniz. Bu programcıkta, numaralandırılmış kareler masaüstlerini, onların içindeki şekiller de pencereleri temsil eder. Programcığın solundaki ince tutamaca sağ tıklayarak “Masaüstü Önizleyici & Sayfalayıcı Menüsü” > “Masaüstlerini Yapılandır” yolunu izleyerek, masaüstü sayısını ve masaüstlerinin isimlerini belirleyebilirsiniz.

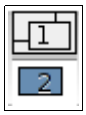

- Ses: Tahmin ettiğiniz üzere ses ayarlarını yapabilmenizi sağlar. Hoparlörlerden başka, mikrofon, CD gibi özel ayarları da yapabilir ya da sesi tamamen kapatabilirsiniz.

Görev çubuğu

Görev çubuğu, çalışmakta olan uygulamaları listeler ve bu uygulamalar arasında geçiş yapmanız için kolay bir yol sunar.

Aktif olan bir pencereyi küçültmek için görev çubuğunu kullanabilirsiniz. Bunu yapmak için görev çubuğunda, küçültmek istediğiniz uygulamanın adına

tıklayın, böylece o uygulama kaybolur. Aynı yere bir kez daha tıklayarak, o uygulamayı geri getirebilirsiniz.

Görev çubuğunu, panelinizden çıkartıp, ayrı bir panel olarak, ekranınızın herhangi bir yerine yerleştirebilirsiniz. Bunu yapmak için, panelde boş bir alana sağ tıklayarak, “Panele Ekle” > “Panel” > “Harici Görev Çubuğu” yolunu izleyin. Sonra isterseniz, görev çubuğunun solundaki tutamacın üstündeki küçük oka tıklayıp, “Görev Çubuğu'nu Kaldır”'ı seçip önceki çubuğu kaldırabilirsiniz.

Görev Çubuğunu Yapılandıralım

Görev çubuğu ayarlama ekranında iki bölüm mevcuttur. Her bölüm altındaki önemli kısımlara göz atalım.

- “Pencereleri tüm masaüstlerinde göster” seçeneği, görev çubuğunda, tüm açık pencerelerin gösterilip gösterilmeyeceğini belirler. Bu seçenek işaretsizken, görev çubuğunuzda sadece o masaüstündeki pencereler gösterilir. Bunun altındaki “Pencereleri masaüstüne göre sırala” seçeneği işaretli olursa, görev çubuğundaki uygulamalar, her zaman, en başa 1. masaüstünün uygulamaları, sonra 2.'ninkiler sonra 3... şeklinde sıralı olur.
- “Sadece simge halindekileri göster” seçeneğinin ne yaptığı adından da bellidir, yani çubukta sadece küçültülmüş pencereler gösterilir.
- “Benzer görevleri grupla” seçeneği seçilirse, aynı uygulamaların pencereleri (örneğin birkaç tane Konqueror ya da ofis uygulaması penceresi), gruplanarak, görev çubuğunda tek bir yer kaplar, tıkladığınızda da size o uygulamaların listesi verilir. Bu sayede alandan kazanmış olursunuz. Açılır menüden de bu gruplamanın ne zaman olacağını seçebilirsiniz.

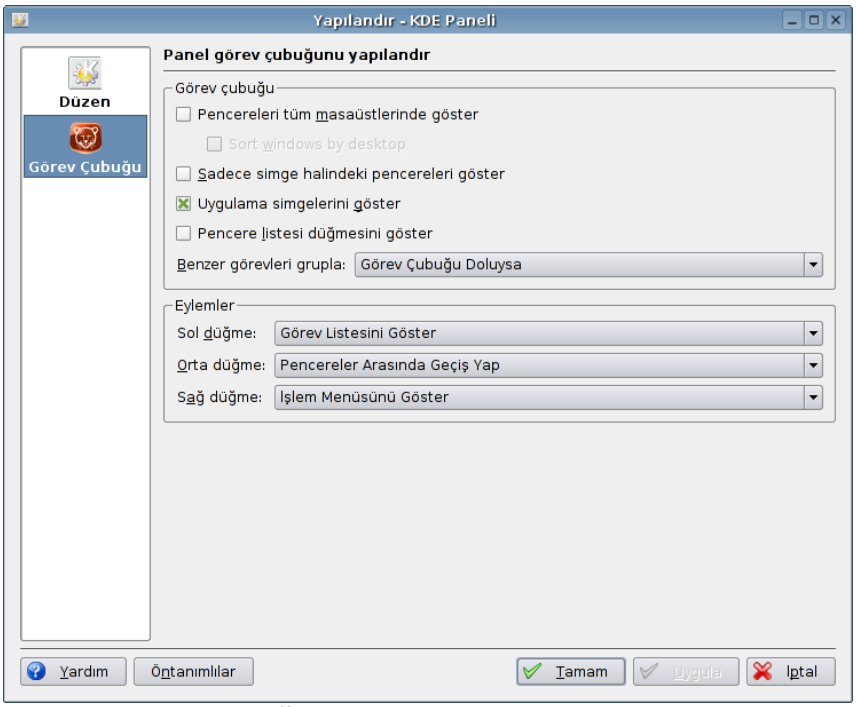

Resim 8:Görev çubuğunu bu ekrandan yapılandırabilirsiniz

Bu şekilde görev çubuğunuzu istediğiniz gibi özelleştirebilir, hareketlerinize sizin istediğiniz gibi tepkiler vermesini sağlayabilirsiniz.

Masaüstündeki simgeler

Pardus'ta bir kullanıcı oluşturulduğunda, o kullanıcının masaüstüne, öntanımlı olarak bazı uygulamaların simgeleri yerleştirilir.

Dikkat	Bu simgelerden hiçbirisi bir uygulamanın kendisi değildir, sadece o uygulamaya **bağlantıdır**. Yani bu simgeleri silerseniz, simgenin bağlı olduğu uygulamaya bir zarar gelmez.

- **Ev Dizini**: “Sisteme giriş” bölümünde Pardus'un çok kullanıcılı bir sistem olduğundan bahsetmiştik. Bu sistemde, her kullanıcının, **yalnızca** kendisininin (ve tabii ki root kullanıcısının) erişebileceği bir dizini vardır: Ev dizini. Bu dizin, '/home' dizininin altındadır ve kullanıcı adınızla adlandırılmıştır. (örneğin kullanıcı adınız 'gokcen' ise, başlangıç dizininiz '/home/gokcen' dizinidir) Bu dizin kullanıcıları birbirinden yalıtarak, her birine ayrı bir çalışma alanı sağlar. Her kullanıcı, kendi belgelerini, kişisel bilgilerini, başkasının değiştiremeyeceğinden emin olarak, burada tutabilir.

Not	Dosya, dizin ve dizin hiyerarşisiyle ilgili bilginiz yoksa “Dosya ve

dizinler” bölümüne bakabilirsiniz.

- **Sistem**: Bu bölümden ağ üzerindeki diğer bilgisayarlara, sistemdeki kullanıcılara ve bilgisayardaki depolama ortamlarına (CD, USB disk, sabit disk vb) ulaşabilirsiniz.
- **Çöp**: Sildiğiniz öğeleri barındıran klasördür. Herhangi bir öğeyi, masaüstünüzden ya da Konqueror'dan buraya sürükleyerek, silebilirsiniz. Ayrıca sağ tıklayıp “Çöp Kutusuna At” diyerek de öğeleri silebilirsiniz. Çöpünüzü boşaltmak için, üzerine sağ tıklayıp “Çöp Kutusunu Boşalt” demeniz yeterlidir. Yanlışlıkla sildiğiniz bir öğeyi, geri getirebilirsiniz.

Not Yanlışlıkla sildiğiniz bir öğeyi geri getirebilirsiniz. Bunun için, önce, çift tıklayarak çöpü açın, ardından geri getirmek istediğiniz öğeye sağ tıklayın ve “Geri Yükle”'ye basın.

Masaüstüne Simge Ekleyelim

Masaüstüne simge eklemenin birden çok yolu vardır:

- Pardus menüsünde bir simgeye sağ tıklayıp, “Masaüstüne Öğe Ekle”'yi seçerek, ya da öğeyi fareyle, doğrudan masaüstüne sürükleyip, “Buraya Bağ Koy” ya da “Buraya Kopyala”'yı seçerek,
- Masaüstünde boş bir yere sağ tıklayıp, “Yeni Oluştur” dedikten sonra, “Aygıt'a Bağlantı” diyerek (herhangi bir bellek biriminin simgesini oluşturur), “Uygulamaya Bağlantı” diyerek (sistemde yüklü olan herhangi bir uygulamaya kısayol oluşturur) ya da “Konuma (URL) Bağlantı”(bir web sitesine kısayol oluşturur) diyerek,
- Konqueror'dan herhangi bir öğeyi masaüstüne sürükleyip, “Buraya Bağ Koy”'u seçerek

masaüstünüze simgeler ekleyebilirsiniz.

Masaüstü Simgeleriyle İlgili Bazı İpuçları

i. ***Bilgisayarınıza bir bellek birimi bağladığınızda, simgesinin hemen masaüstünde çıkmasını, o bellek birimini sistemden ayırdığınızda çıkan simgenin kaybolmasını ya da sürekli kalmasını sağlayabilirsiniz.*** Bunun için; masaüstünde boş bir yere sağ tıklayarak, “Masaüstünü Yapılandır...”'ı seçin, soldan “Davranış” bölümünü seçin, ardından 3. sekme olan “Aygıt Simgeleri”'ne gelin. Öncelikle “Aygıt Simgelerini Göster” kutucuğunu işaretleryin. Sonra

simgesinin çıkmasını istediğiniz aygıtı seçebilirsiniz.

ii. ***Masaüstüne koyduğunuz resim, video, yazıtipi gibi dosyaların simgelerinin, önizlemeli olarak görünmesini sağlayabilirsiniz.*** Bu durumda örneğin bir resmin simgesi, resmin kendisinin simge şeklinde küçülmüş hali olacaktır. Bunu yapmak için, masaüstünde boş bir yere sağ tıklayarak, “Masaüstünü Yapılandır...”'ı seçin, soldan “Davranış” bölümünü seçin, ardından 2. sekme olan “Dosya Simgeleri”'ne gelin. Buradan hangi dosya tiplerinin önizlemeli görüntüleneceğini seçebilirsiniz.

iii. ***Masaüstünüzde gizli dosyaların da gösterilmesini sağlayabilirsiniz.*** Bunun için, masaüstünde boş bir yere sağ tıklayarak, “Masaüstünü Yapılandır...”'ı seçin, soldan “Davranış” bölümünü seçin, ardından 2. sekme olan “Dosya Simgeleri”'ne gelin. “Gizli Dosyaları Göster” işinizi görecektir.

iv. ***Masaüstünüzdeki tüm simgeleri kaldırabilirsiniz.*** Bunun için, masaüstünde boş bir yere sağ tıklayarak, “Masaüstünü Yapılandır...”'ı seçin, soldan “Davranış” bölümünü seçin, ardından ilk sekme olan “Genel”'e gelin. “Masaüstünde simgeleri göster” kutucuğundaki işareti kaldırın.

v. ***Masaüstünüzdeki simgeleri, isimlerine, tarihlerine, türlerine göre sıralayabilirsiniz.*** Bunun için, masaüstünde boş bir yere sağ tıklayarak, Simgeler > Simgeleri sırala yolunu izleyin. Ardından sırlamak istediğiniz ölçütleri belirleyin.

Pencereler

Pencereler, uygulamaların kullanıcıya sunduğu görsel arayüzlerdir. Görsel arayüzler, kullanıcıların fare, klavye gibi araçlar sayesinde, uygulamayla iletişim kurmasını sağlarlar.

KDE ortamında, tüm pencereler, aynı temel yapıya sahiptir. Bir pencerede, en üstte bir pencere başlığı, başlıkta çeşitli işlevler sunan düğmeler, ve bir çerçeve bulunur. Şimdi pencere başlığından ve pencerelerin özelliklerini nasıl değiştirebileceğimizden bahsedelim.

Not	Görsel arayüzlerin temelleri, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) ve Stanford Araştırma Enstitüsü'nde (SRI) atılmış, ardından buradan katılan uzmanların da katkısıyla, XEROX Parc laboratuvarlarında, pencere, simge ve bunların bir işaretleme aracıyla (örneğin fare) kullanılması gibi fikirler geliştirilmiştir. Ticari bir ürün olarak, pencereleri kullanan ilk firma yine XEROX olmakla birlikte, bu kavramları kullanan ilk başarılı ürün Apple firmasının 1984'te piyasaya sürdüğü Macintosh işletim sistemidir. Apple firması aynı zamanda, “masaüstü” kavramının da yaratıcısıdır.

Pencere başlığı

Pencerelerin başlıklarında, pencerenin temsil ettiği uygulamanın adı ve ek bilgiler (örneğin bir web tarayıcısında gezdiğiniz sitenin başlık bilgisi, Konqueror'da sistemin hangi dizinine göz attığınız, ya da OpenOffice'te açık olan dokümanın ismi vb..) yer alır.

Bir pencere başlığında genellikle 4 adet düğme bulunur.

I. Küçült: Sağ taraftaki ilk düğmedir. Pencerenin simge helinde, panele küçültülmesini sağlar.

II. Geri Yükle: Ekranı kaplamayan bir pencerenin ekranı kaplamasını sağar. Aynı düğmeye tekrar tıklandığında ise pencere eski şeklini alır.

III. Kapat: Pencereyi Kapatır.

IV. Menü: En soldaki düğmedir. Başlığa sağ tıklanınca açılan menünün aynısıdır. Bir pencereyi diğerlerinin arkasına/önüne alabilir, pencerenin, başlık ve kenarlığını kaldırabilir, başka bir masaüstüne taşıyabilir, yeniden boyutlandırabilir ve sağdaki düğmelerin yaptıklarını yapabilirsiniz.

V. Yardım: Her uygulamada bulunmaz. Tıklandığında imlecin şekli değişir. İmlecin şekli değişikken, o pencere içindeki herhangi bir öğeyle ilgili bilgi almak için o öğenin üstüne tıklamanız yeterlidir.

Not	Yardım düğmesi olmayan pencerelerde, Shift+F1 bileşimiyle de yardım programına ulaşabilirsiniz.

Şimdi gelin, başlık yazısının nerede duracağı, düğmelerin görünümü, başlığın rengi gibi ayarların nasıl değiştirileceğine bir göz atalım.

Pencere özelliklerinin değiştirilmesi

Pencerelerin özelliklerini, görünümle ilgili özellikler ve kullanımla ilgili özellikler olarak ikiye ayırabiliriz.

1. Pencerelerin görünümüyle ilgili özellikleri:

- **Pencere temasını değiştirelim:** Burada tema, bir pencerenin genel görünümünü ifade etmek için kullanılır. Pardus'ta birçok tema yüklü olarak gelir. Pencere temanızı değiştirmek için, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > ”Görünüm ve Temalar” > “Pencere Dekorasyonları” yolunu izleyin. Bu bölümünde, sekmelerin altında bulunan açılır menüye tıklayın ve istediğiniz temayı seçin. Altta görünen pencerelerden, seçtiğiniz temanın önizlemesini yapabilirsiniz.
- **Pencere başlığındaki yazının yerini değiştirelim:** Başlık yazısının

sağda, ortada ya da solda durmasını sağlayabilirsiniz. Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > ”Görünüm ve Temalar” > “Pencere Dekorasyonları” yolunu izleyin. Bu bölümünde, “Başlık Hizalaması” kısmından başlık yazısının yerini değiştirebilirsiniz.

- **Pencere başlığındaki düğmelerin yerini değiştirelim:** Pencere başlığında gördüğünüz düğmelerin yerini/sırasını değiştirebilir hatta yeni düğmeler ekleyebilirsiniz. Bunu yapmak için, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > ”Görünüm ve Temalar” > “Pencere Dekorasyonları” yolunu izleyin. Bu bölümünde, “Düğmeler” sekmesini seçin. Önce başlığı özelleştirebilmek için 2. seçenek olan “Özel başlık çubuğu düğme konumlarını kullan” seçeneğini işaretleyin (öntanımlı olarak zaten işaretli olacaktır). Bu seçeneğin altındaki “KDE” yazan çubuk, düğmelerin şu anki yerlerini gösterir. Bu çubuktaki düğmeleri sürükleyip-bırakarak istediğiniz yere taşıyabilirsiniz. İsterseniz, bir düğmeyi, çubuğun altındaki listeye taşıyarak, başlıktan kaldırabilir ya da listedeki öğelerden birini çubuğa sürükleyerek, başlığa yerleştirebilirsiniz. Bunları yaparken, en alttaki önizleme penceresinden, başlığın yeni halini gözlemleyebilirsiniz.
- **Pencere başlığının renklerini değiştirelim:** Pencere başlığının, metin ve arkaplan renklerini değiştirebilirsiniz. Bunun için, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > ”Görünüm ve Temalar” > “Renkler” yolunu izleyin. Burada, üstteki önizleme ekranından, başlık metni ya da çubuğuna tıklayıp, sağda “Parçacık Rengi” bölümündeki renk çubuğundan, tıkladığınız öğenin rengini değiştirebilirsiniz.

2. Pencerelerin davranışıyla ilgili özellikler

- **Başlık çubuğuna çift tıklayınca yapılacak eylemi seçebilirsiniz:** Öntanımlı olarak başlık çubuğuna çift tıklandığında, pencere ekranı kaplar. Bunu değiştirebilirsiniz. Bunun için, Pardus menüsü >Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) >”Masaüstü Seçenekleri” >“Pencere Davranışı” yolunu izleyin. Buradan, “Eylemler” sekmesine girin. Buradaki ilk seçenek, başlık çubuğuna çift tıklandığında yapılacak eylemi belirtir.
- **İmleci etkin olmayan bir pencerenin üzerine götürüp, etkinleştirebilirsiniz:** Bunun için, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > ”Masaüstü Seçenekleri” > “Pencere Davranışı” yolunu izleyin. Bu bölümündeki, ilk sekmede bulunan, “Yöntem” seçeneğinden, “Fare ile Odaklama”'yı seçin.

Not	Alt tuşuna basılı tutup, ardından sekme (ing. tab) tuşuna basarak, pencereleriniz arasında geçiş yapabilirsiniz.

Gün sonu: Bilgisayar kapatılıyor

Bilgisayarınızı kapatmanın en kolay yolu Pardus menüsünden “Çıkış...”

seçeneğini seçmektir. Bunu yaptığınızda, Pardus, sizden ayrıldığına üzülecek bunu da ekranı siyah-beyaz yaparak anlatmaya çalışacaktır. Buradan aynı zamanda bilgisayarınızı yeniden başlatabilir veya mevcut oturumunuzu sonlandırabilirsiniz.

Çeşitli ayarlar

Bu bölümde, masaüstü ile ilgili çeşitli ayarlardan bahsedeceğiz. Bu bölümün sonunda, istediği resmi arkaplan olarak kullanabilen; kullanılan yazı tiplerini değiştirip, yenilerini kurabilen; klavye, saat, tarih ayarlarını yapabilen; sisteme yeni temalar ekleyip kullanabilen bir kullanıcı olacaksınız.

Arkaplan resminin değiştirilmesi

Masaüstü arkaplan resmini değiştirmek için, masaüstünde boş bir alana sağ tıklayın, ardından “Masaüstünü Yapılandır...”'ı seçin. Karşınıza çıkan ekrandan masaüstü arkaplanıyla ilgili her türlü ayarı yapabilir, yaptığınız ayarları sağdaki monitör resminden görebilirsiniz. Şimdi bu ekrandan yapabileceklerimize bir göz atalım:

- “Masaüstü için ayarlar” bölümünden hangi masaüstünü yapılandırmak istediğinizi seçebilirsiniz.
- “Arkaplan” bölümündeki,
  - ✔ “Resim yok” bölümünden, arkaplanın tek renk, ya da çeşitli şekillerde karıştırılmış iki renken oluşmasını sağlayabilirsiniz.
  - ✔ “Resim” seçeneğini seçip, yanındaki listeden ya da mavi düğmeden bir resim seçebilirsiniz.
  - ✔ “Slayt gösterisi” seçeneğini seçip, belirlediğiniz resimlerin belli aralıklarda arkaplan olarak kullanılmasını sağlayabilirsiniz.
- “Yeni Duvar Kağıdı Al” düğmesinden, KDE kullanıcıları tarafından en çok puan alan, en çok indirilen duvar kağıtlarını görebilir, bilgisayarınıza indirip kullanabilirsiniz.

Yazıtipi ayarları

Sistemde gördüğünüz tüm yazıların tipini ve boyutunu değiştirebilirsiniz. Bunu yapmak için Pardus Yapılandırma Merkezi'nden “Görünüm ve Temalar” ve ardından “Yazıtipleri” bölümüne girin. Burada masaüstünün çeşitli kısımlarında kullanılan yazıtiplerinin boyutunu ve türünü ayarlayabilirsiniz. “Yapılandır” bölümünden de yumuşatma (ing. anti-aliasing) ayarlarını yapabilirsiniz.

Yeni yazı tipleri ekleyelim

Sisteme yeni yazıtipleri eklemek için Konqueror'ı kullanabilirsiniz.

Konqueror'daki adres çubuğuna “fonts:/” yazın. Burada, “Kişisel” yazan dizin, her kullanıcının, kendine ait yazı tiplerini kullanabilmesi için, “Sistem” dizini ise tüm kullanıcıların kullanabileceği ortak yazı tipleri için düşünülmüştür.

Herhangi bir yazı tipi dosyasını (“.pcf.gz”, “.pfb”, “.pfa”, “.ttf”, “.gsf” gibi uzantılı dosyalar), bu dizinlerden birine kopyalayarak sisteminize yükleyebilirsiniz. İsterseniz, herhangi bir yazı tipinin dosyasının üstüne gelerek, yazı tipini görebilirsiniz.

Görünüm ayarları

Bu bölümde, masaüstü ortamı açılırken çıkan açılış ekranını, ekran koruyucuyu, düğmelerin ve menülerin renklerini, simge temasını ve stilleri nasıl değiştireceğimizi öğreneceğiz.

Renkleri değiştirelim

Menülerdeki yazıların, menü arkaplanlarının, standart metinlerin, bağlantıların, pencere başlık çubuğundaki metinlerin ve çubuğun arkaplanının, düğmelerdeki yazıların, düğme arkaplanlarının kısacası görünen hemen her şeyin renklerini değiştirebilirsiniz. Renkleri ayarlamak için Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > “Görünüm ve Temalar” > “Renkler” yolunu izleyin.

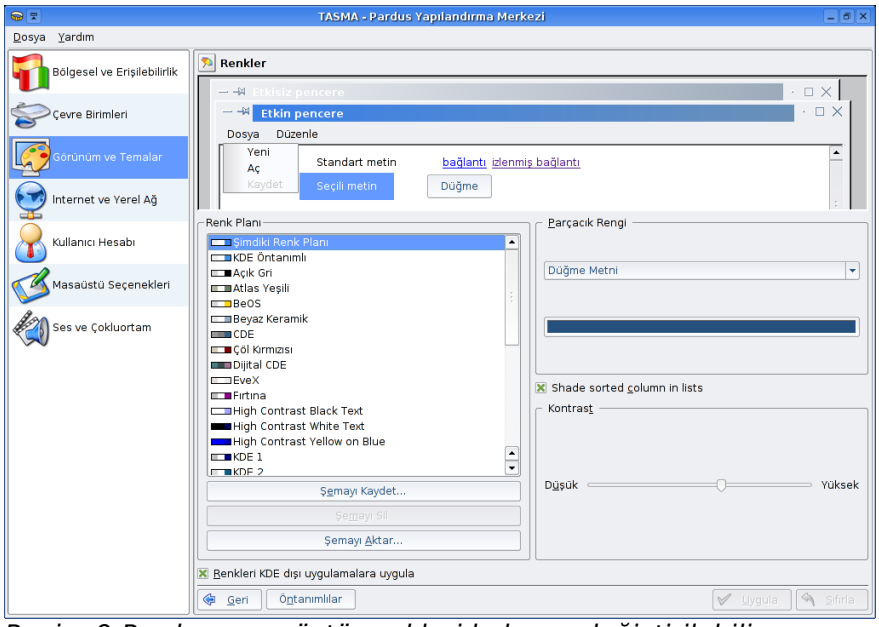

Resim 9:Pardus masaüstü renkleri kolayca değiştirilebilir.

Ekranın en üstünde gördüğünüz önizleme ekranından, istediğiniz öğeye tıklayarak rengini değiştirebilirsiniz. Bunun için öğeyi seçtikten sonra sağ

taraftaki ince renk çubuğunu kullanın.

Kendi zevkinize göre hazırladığınız temayı kaydetmek için, sol-alt tarafta bulunan “Şemayı Kaydet...” düğmesini kullanın. İsterseniz internetten indirdiğiniz bir şema dosyasını (.kcsrc uzantılı dosyalar) da “Şemayı Aktar...” düğmesini kullanarak bu listeye ekleyip, kullanabilirsiniz.

Simgelerin görünüşünü ve boyutunu değiştirelim

Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > “Görünüm ve Temalar” > ”Simgeler” yolunu izleyerek, çeşitli simge temaları bulabilir istediğiniz temayı kullanmak mümkündür. Listede olmayan bir temayı listeye eklemek için “Yeni Tema Kur” düğmesini kullanın. İsterseniz “Gelişmiş” sekmesinden, masaüstündeki, paneldeki, araç çubuğundaki simgelerin boyutunu değiştirebilirsiniz.

Stil ayarları

Stil, düğmelerin, işaretleme kutularının, radyo düğmelerinin, açılır menülerin, sekmelerin genel görünümüne verilen addır. Pardus varsayılan olarak “Lipstik” ismindeki stili kullanır. Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > “Görünüm ve Temalar” > “Stil” yolunu izleyerek, sistemin stilini değiştirebilirsiniz. “Stil” düğmesine tıkladığınızda gelen ekranda, en üstteki açılır menüden, bir stil seçebilirsiniz. Önizleme ekranı, seçtiğiniz stili sisteminize uygulamadan önce görmenizi sağlar. Listedeki stillerden bazıları, stille ilgili ince ayarlar yapabilmenize olanak tanır. Bunun için, listeden bir stil seçtikten sonra, yandaki “Yapılandır” düğmesini kullanın.

Fare imlecinin görünümünü değiştirelim

Fare imlecinin, belirli durumlarda (örneğin bilgisayar meşgulken, bir şey fareyle yeniden boyutlandırılacağı zaman, yazı yazarken..) aldığı şekillerin hepsine birden fare imleci teması denir. Pardus'ta kullandığınızdan başka fare imleci temaları da mevcuttur. Bu temaları kullanmak için, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > ”Çevre Birimleri” > “Fare” yolunu izleyin.

Buradaki “İmleç Teması” sekmesinde, altta bulunan listeden, herhangi bir temayı seçebilirsiniz. İsterseniz, imleci, seçtiğiniz temanın imleçlerinin üstüne götürerek o temayı deneyebilirsiniz.

Sistemin dilini ve klavyenin düzenini değiştirelim

Sisteminizin dilini değiştirmek için, öncelikle, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > “Bölgesel ve Erişilebilirlik” > “Ülke/Bölge ve Dil” yolunu izleyin. Çıkan ekranda, sağ taraftaki “Dil Ekle” düğmesinden istediğiniz dili seçebilirsiniz, yalnız, Pardus,

öntanımlı olarak sadece Türkçe ve İngilizce dil paketlerini yükler. Daha sonra kendiniz yeni dil paketleri yükleyerek bu ekrandan sistemin dilini değiştirebilirsiniz.

Klavyenizin düzenini değiştirmek içinse, Pardus menüsü > Pardus Yapılandırma Merkezi (Tasma) > “Çevre Birimleri” > “Klavye Düzeni” yolunu izleyin. Burada, sol taraftaki listeden bir klavye düzenini seçtikten sonra, “Ekle >>” düğmesine basarak, sağdaki listeye ekleyin. Bu şekilde, sık kullandığınız düzenleri ekleyebilirsiniz. Sistemde geçerli olan düzen en üsttekidir. Bunu değiştirmek için, sağdaki listeden, kullanmak istediğiniz klavye düzenini seçin, ve ekle kaldır düğmelerinin yanındaki yukarı ok düğmesini kullanarak, en üste çıkarın.

Tarih ve saati değiştirmek

Tarih ve saati değiştirmenin en kolay yolu, paneldeki saat programcığına sağ tıklayıp, “Saati ve Günü Ayarla”'yı seçmektir. Bu ayarları değiştirmek için öncelikle root parolanızı girmeniz gerekli, çünkü saat ve tarih bilgileri tüm kullanıcıların ve sistemin kullandığı bilgilerdir.

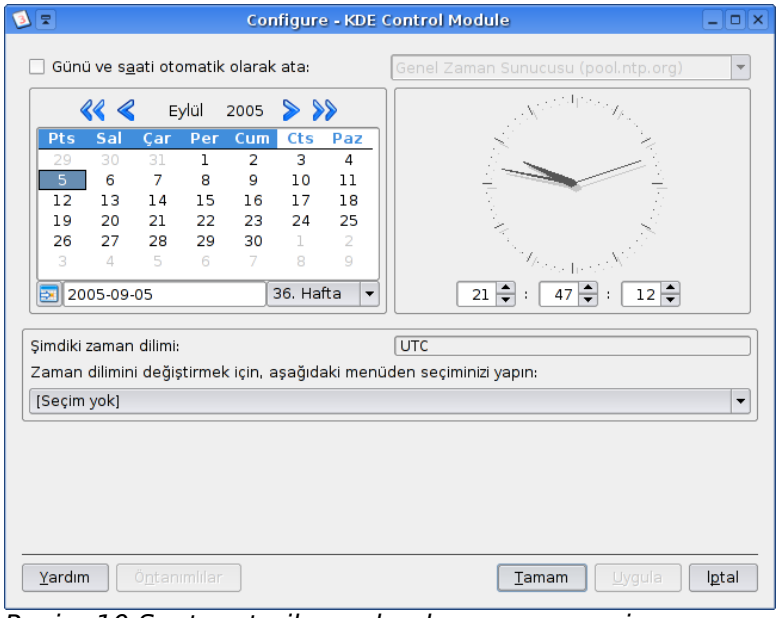

Resim 10:Saat ve tarih yapılandırma penceresi

Bu ekranda, soldaki takvimden sistem tarihini/gününü sağdaki saatten de, sistem saatini yapılandırabilirsiniz.

Not	Saatinizi analog bir saate dönüştürebilirsiniz. Bunun için, saate sağ tıklayın ve “Saati Yapılandır...”'ı seçin. Buradaki saat türü bölümünden, istediğinizi seçebilirsiniz. Örneğin, saat türünden “Analog Saat” ve “Pürüzsüz” bölümünden “Yüksek Kalite” çok şık bir seçim olacaktır.

Dosyalar ve dizinler

Bu bölümde, Pardus ve diğer Linux dağıtımlarında ortak olan dosya sistemi yapısından, dizinlerin ne anlama geldiklerinden, ve dosya yöneticisi Konqueror ile yapılabilecek temel işlemlerden bahsedeceğiz.

Dosya sistemi yapısı

Dosya sistemi, işletim sisteminin, dosyaları diskte tutabilmek için kullandığı yapılar ve yöntemlere verilen addır. Yani bir anlamda dosyaların diskteki düzenidir diyebiliriz. Bu düzen kapsamında bir hiyerarşiden bahsedebiliriz.

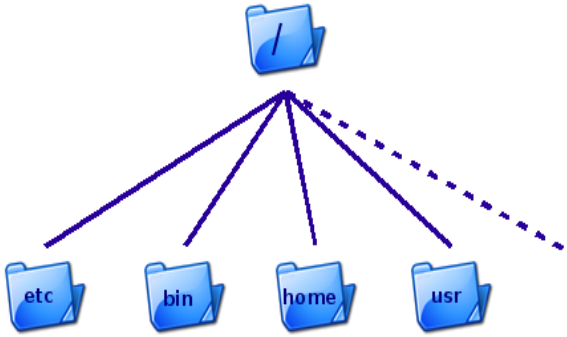

Hiyerarşinin en üstünde kök dizini (ing. root directory) yer alır ve "/" karakteriyle gösterilir. Diğer dizinler de bu kök dizininin altında toplanmışlardır.

Burada en üstte kök dizinini ve altında da çeşitli dizinleri görüyoruz. Alttaki dizinlerin içinde de kendi dizinleri ve dolayısıyla kendi hiyerarşik düzenleri olduğunu varsayabiliriz. Bu bağlamda, bu düzen ters bir ağaca benzetilebilir.

Bir dizin ya da dosyanın, sistemdeki konumu, o dosya/dizinin "yol"'uyla belirtilir. Yol, kök dizininden itibaren, o dosya/dizine ulaşmak için geçilmesi gereken dizinlerin "/" işaretiyle birleştirilerek ardışık bir şekilde yazılmasıyla elde edilen ifadedir. Örneğin "/home/uludag" yolu, kök dizinindeki, home isimli dizinin içindeki uludag dizininin konumunu belirtir. Bu ifadede en baştaki "/" kök dizinini belirtmektedir. Aynı şekilde, "/usr/share/kde" yolu, kök dizinindeki usr dizininin içindeki, share dizininin içinde bulunan kde dizininin yerini belirtir.

Sisteminizde erişilebilir her dizin/dosyanın yeri, (diğer disklerdekiler de dahil olmak üzere) bu şekilde tarif edilebilir.

Not	"/home" dizininde, her kullanıcı için ayrı ayrı tahsis edilmiş kullanıcı (ev) dizinleri mevcuttur (kaptan isimli bir kullanıcı için /home/kaptan dizini gibi..). Ev dizinlerine erişim için bir kısayol vardır, şöyle ki; bir kullanıcı, kendi ev dizinindeki metin.txt dosyasına "~/metin.txt" yolunu kullanarak erişebilir. Yani "~" işareti her kullanıcı için, o kullanıcının ev dizinini belirtir.

Bağlama ve ayırma kavramları

Bir dosya sistemini/aygıtı erişilebilir kılmak için yapılması gereken işleme "bağlamak" (ing. mount) denir. Bağlama işlemi yapıldıktan sonra, bağlanan aygıta, "bağlama noktası" adı verilen bir dizinden

erişilebilir. Bağlama noktası, olarak sistemde herhangi bir dizin seçilebilir, fakat birazdan bahsedeceğimiz üzere, öntanımlı bağlama noktaları /mnt'de bulunur.

Ayırma (ing. unmount) kavramı da adı üstünde, bir sistemi/aygıtı sistemden ayırmak için kullanılır. Ayrılma sırasında, ayrılan aygıta, yapılan birtakım değişiklikler kaydedilir.

Dikkat Bilgisayarınızı kapattığınız zaman sisteminize bağlı tüm aygıtlar otomatik olarak ayrılır. Eğer bilgisayarınızı doğrudan mesela fişi çekerek kapatırsanız, ayırma işlemi sırasında kaydedilecek olan bazı değişiklikler kaydedilemez, bu da sisteminizde birtakım hasarlara yol açabilir. Bu yüzden her zaman böyle durumlardan kaçının.

Şimdi birazda kök dizininde bulunan dizinlerden ve bu dizinlerin kullanılışlarından kısaca bahsedelim:

- /bin: Tüm kullanıcıların kullanabildiği temel komutları (cp, mv, ls gibi..) içerir.
- /boot: Açılış işlemi (ing. boot) sırasında kullanılan dosyaları (çekirdek görüntüsü, sistem haritası, önyükleyici yapılandırması gibi..) içerir.
- /dev: Bilgisayarınızdaki, donanımlarla (sabit diskler, fare gibi..) iletişim kurulabilmesi için gereken özel aygıt dosyalarını içerir.
- /etc: Adı İngilizce'deki etc. kısaltmasından gelir. Dizin, bulunduğu bilgisayara özel, birçok yapılandırma bilgisini içerir.
- /home: Bu dizin altında, kullanıcıların kişisel verilerini, yapılandırmalarını kaydettikleri çalışma alanları olan ev dizinleri bulunur. Her kullanıcının ev dizini kendi kullanıcı adını taşır.
- /lib: Çekirdek modülleri ve paylaşılan kod kütüphanelerini içerir. MS Windows'ta dll uzantısına sahip olan paylaşılan kütüphane dosyaları, Linux'ta so uzantısına sahiptir.
- /mnt: Çeşitli dosya sistemi/aygıtların (örneğin, CD, DVD sürücünüz, diğer sabit diskleriniz gibi..) bağlama noktaları burada bulunur.
- /proc: Süreçler, sistem belleği, bağlı aygıtlar, donanım yapılandırmalarıyla ilgili bilgileri içeren özel bir “sanal” dosya sistemidir. Bir bilgi alma merkezi olarak görülebilir. Birçok uygulama buradaki bilgilerden yararlanmaktadır.
- /root: Sistem yöneticisinin (yani “root” kullanıcısının) ev dizinidir.
- /usr: Tüm kullanıcılarca paylaşılan verileri (örneğin programlar, komutlar, ktüphaneler, dokümanlar gibi) içeren dizindir.
- /var: Değişken verileri içerir.(örneğin rapor dosyaları, veritabanları,

kuyrukta bekleyen yazdırılacak dokümanlar gibi)

- /tmp: Geçici dosyaları içerir. Yalnız geçici olduğu için bu dosyaları silmek tehlikeli olabilir.

Dosya yöneticisi: Konqueror

Dosya yöneticisi, birçok dosya ve dizin işlemlerinin yapılmasını sağlayan programa denir. Pardus'ta kullanılan dosya yöneticisinin adı Konqueror'dır. Konqueror, dosyalarla çalışmanızı ve dosyaları yönetmenizi oldukça kolaylaştırır. KDE projesi kapsamında geliştirilmekte olan Konqueror, aynı zamanda bir web tarayıcısı olarak da kullanılabilir. Şimdi, bir dosya yöneticisi olarak Konqueror'dan ve Konqueror'ın temel kullanımından bahsedelim.

Konqueror ile temel işlemler

Konqueror'ı birkaç değişik yolla başlatabilirsiniz:

- Masaüstündeki ev simgesinden
- Pardus menüsündeki “Kişisel Dosyalar (Başlangıç)”'tan
- Pardus menüsündeki “Komut Çalıştır...” bölümüne “konqueror” yazarak

Konqueror'da en üstte diğer çoğu uygulamadaki gibi **menü çubuğu** bulunur. Bu çubuk, açılır menülerin adlarını içerir. Bu adlara tıklayarak menüleri açabilir yine aynı şekilde tıklayarak kapatabilirsiniz. Menüleri açmak için klavyeyi de kullanabilirsiniz. Bunun için, Alt tuşuna basılı tutarak, menü çubuğundan açmak istediğiniz menünün adındaki altı çizgili harfe basmanız yeterlidir. Örneğin, Alt+K bileşimi, ilk menü olan “Konum” menüsünü açar.

Menü çubuğunun altında, simgelerin olduğu çubuğa ise **araç çubuğu** adı verilir. Bu çubukta, en sık kullanılan işlemlerin simgeleri bulunur. Bu simgeleri kullanmak için fareyle sol tıklamanız yeterli olacaktır. Simgelerin üstüne imleçle geldiğinizde açılan ipuçlarından simgeyle ilgili bilgi alabilirsiniz. Bazı simgelerin sağ alt köşesinde küçük bir üçgen görünür. İmleci bu tip simgelerin üstünde basılı tutarsanız karşınıza o simgeyle ilgili bir menü çıkar. Bu üçgenler bunu belirtmek üzere konulmuştur.

Araç çubuğuna sağ tıklayınca karşınıza **araç çubuğu menüsü** çıkar. Bu menüyü araç çubuğunun yerini değiştirmek, yeni simgeler eklemek, Konqueror'a yeni çubuklar eklemek için kullanabilirsiniz.

Araç çubuğun altında **konum çubuğu** bulunur. Bu çubuk gösterilmekte olan dosya/dizini gösterir. Buraya bir dosya ya da dizin yolu girerek girdiğiniz dosya/dizini görüntüleyebilirsiniz. Bu çubukta en solda bulunan “x” işaretine basarak çubuğu temizleyebilirsiniz.

Konum çubuğundan sonra gelen ikiye bölünmüş alan, bir dizinin/dosyanın

içeriğinin gösterildiği **ana bölüm**dür. Sol taraftan bir dizine seçerek, ya da sağ taraftan bir dosya/dizine çift tıklayarak içeriğini görüntüleyebilirsiniz.

En altta ise **durum çubuğu** bulunur. Bu çubuk içeriği gösterilen dosya ya da dizinle ilgili ek bilgiler verir. İmleçle sağ taraftaki bir dosya/dizinin üzerine gittiğinizde durum çubuğu imlecin altındaki dosya/dizinle ilgili bilgi verir.

Konqueror ile dosya silme

Dosyaları, çöpe atarak ya da doğrudan silebilirsiniz fakat çöpe atarak silmek en güvenli yoldur, çünkü bir hata yaptığınızı fark edip sildiğinizi geri almak istediğinizde bunu yapma imkanınız vardır.

Bir dosya ya da dizini çöpe atmanın en kolay yolu üzerine sağ tıklayıp, “Çöp Kutusuna At” seçeneğini seçmektir. Aynı şeyi, dosya ya da dizine tıklayıp, “Düzen” menüsünden “Çöp Kutusuna At”'ı seçerek ya da klavyedeki “Delete” tuşuna basarak yapabilirsiniz.

Seçili bir nesneyi doğrudan silmek içinse “Shift+Delete” tuş bileşimini kullanarak, ya da “Düzen” menüsünden “Sil”'i seçerek yapabilirsiniz. Bunlara ek olarak, bir dosya ya da dizini silebilmeniz için gerekli izinlere sahip olmanız gerekir.

Konqueror ile taşıma ve kopyalama işlemleri

Dosya ya da dizinleri aşağıdaki adımları takip ederek kopyalayabilirsiniz.

1. Kopyalama işlemini yapmak için öncelikle kopyalamak istediğiniz dizin ya da dosyanın üzerine sağ tıklayın ve “Kopyala”'yı seçin. Aynı işlemi dosya ya da dizin seçiliyken Control+C tuş bileşimini kullanarak ya da “Düzen” menüsünden “Kopyala”'yı seçerek de yapabilirsiniz.
2. Dosya veya dizini kopyalamak istediğiniz yere, ana bölümün sol tarafını veya konum çubuğunu kullanarak ulaşın.
3. Ana bölümün sağ tarafındaki alanda, boş bir yere sağ tıklayarak “Yapıştır”'ı seçin. Aynı işlemi Control+V tuş bileşimini ya da “Düzen” menüsündeki “Yapıştır” seçeneğini kullanarak yapabilirsiniz.

Taşıma işlemi de benzer bir şekilde yapılabilir, yalnızca ilk adımda, “Kopyala” yerine “Kes”'i seçin. Bunun için Control+X tuş bileşimini de kullanabilirsiniz.

Kopyalama veya taşıma işlemini sürükleyip bırakma yoluyla da gerçekleştirebiliriz. Bunun için, kopyalamak/taşımak istediğiniz nesneye tıklayıp, farenin tuşunu bırakmadan kopyalamak/taşımak istediğiniz yere getirin ve farenin tuşunu bırakın. Konqueror size kopyalamak mı yoksa taşımak mı istediğinizi soracaktır. Hedef dizin nesnenin bulunduğu dizinden uzaksa bunun çözümü var:

1. Kopyalamak/taşımak istediğiniz dosya/dizinin olduğu yerde, durum çubuğuna sağ tıklayın ve “Görünümü Alt/Üst Şeklinde Böl”'ü seçin. Bu işlemin kısayolu olarak Control+Shift+T bileşimini kullanabilirsiniz. Bunu yaptığınız zaman Konqueror bulunduğunuz dizinin görünüşünün bir kopyasını çıkartır. Ardından yine sol tarafı kullanın ve hedef dizine gidin.

Şimdi dosyanızı sürükleyip bırakarak kopyalayabilir ya da taşıyabilirsiniz. Açtığınız ek bölümü de Control+Shift+R ile kapatabilirsiniz.

2. Kopyalamak istediğiniz nesneye sağ tıklayın. Altta, yanında küçük siyah üçgen bulunan “Kopyala” seçeneğine girin. Açılacak menüden hedef dizini seçebilirsiniz. Taşıma işi de aynı şekilde gerçekleşir fakat onun için “Kopyala” yerine “Taşı” seçeneğini seçin.

Eğer, hedef dizinde kopyaladığınız ya da taşıdığınız dosya/dizinle aynı isimden bir tane daha varsa Konqueror size ne yapılması gerektiğini soracaktır.

Konqueror ile birden fazla dosya seçilmesi

Bazı durumlarda birden çok dosya ya da dizinler ilgili işlemler yapmak isteyebilirsiniz. Örneğin png ile biten, ya da içinde text geçen tüm dosyaları seçmek istediğinizde, **Control++** kısayolunu kullanabilirsiniz. Açılan pencerede, “*png” png ile biten dosyaları, “*text*” ifadesi de içinde text geçen dosyaları seçmenizi sağlar. İsterseniz **Control+*** kısayoluyla seçilen dosyaların dışındakilerin seçilmesini sağlayabilirsiniz. Bu tip ayrıntılı seçme işlemlerini, “Düzenle” menüsündeki “Seçimi Tersini Çevir” bölümünden yapabilirsiniz.

Birden fazla dosya/dizini seçmek için fareyi de kullanabilirsiniz. Bunu yapmak için, klavyede Kontrol tuşuna basılı tutarken, fareyle birden fazla dosya/dizini seçebilirsiniz.

Konqueror ile yeni dosya/dizinler yaratalım

Konqueror'ı kullanarak yeni dosya, dizin veya kısayollar oluşturabilirsiniz. Bunun için oluşturmak istediğiniz yere gidin ve ardından sağ tarafta boş bir alana sağ tıklayıp “Yeni Oluştur” seçeneğini seçin. Açılan menüden,

Dizin...

Yeni bir dizin oluşturmak için kolay bir yoldur.

Metin dosyası...

Boş bir metin dosyası oluşturur. Bunu seçince dosyanın ismi istenir.

HTML dosyası...

Boş bir html dosyası oluşturur. (html, head, body etiketlerini içerir)

Konuma (URL) bağlantı...

Bilgisayarınızdaki herhangi bir dosya/dizine ya da bir internet sitesine kısayol oluşturur. Kısayolu “~/Desktop” konumuna oluştururursanız, kısayolun simgesi masaüstünde çıkar.

Uygulamaya bağlantı...

Yüklü herhangi bir uygulamanın yolu belirtilerek, o uygulamaya kısayol oluşturulur. Kısayolu “~/Desktop” konumuna oluştururursanız, kısayolun simgesi masaüstünde çıkar.

Aygıta bağlantı

Bilgisayarınızdaki herhangi bir aygıta kısayol oluşturur.

Konqueror ile isimleri ve okuma/yazma izinlerini değiştirelim

Bir dosya ya da dizinin ismini değiştirmenin en kolay yolu üzerine sağ tıklayıp, “Yeniden İsimlendir” seçeneğini seçmek ya da dosya/dizin seçiliyken F2 tuşuna basmaktır.

Dosya ya da dizinlerin okuma yazma izinlerini değiştirebilirsiniz. Bunun için, izinlerini değiştirmek istediğiniz dosya/dizine sağ tıklayıp “Özellikler” seçeneğini seçin. Burada ilk çıkan ekrandan, dosya/dizinin ismini ve simgesini değiştirebilirsiniz. “İzinler” sekmesindense dosya/dizinin sahibini ve okuma/yazma izinlerini değiştirebilirsiniz.

4. Ağ Ayarları

Bu bölümde ağ bağlantı programını çalıştırarak Pardus'u çeşitli yöntemlerle (kablosuz, modem ya da ethernet) internet ya da yerel ağa bağlayacak, diğer bilgisayarla iletişim kurmasını sağlayacağız.

Öncelikle ağ bağlantı programını nasıl çalıştıracağızı anlatalım.

1. Sisteme kullanıcı hesabınızla girin.
2. Pardus menüsünden Tasma'yı çalıştırın.
3. İnternet ve Yerel ağ > Ağ yapılandırması simgesine çift tıklayın.
4. Ağ yapılandırması için kullanabileceğiniz program çalışmaya başlayacaktır.

Aşağıda, örnek bir ağ yapılandırması ekran görüntüsü bulunmaktadır.

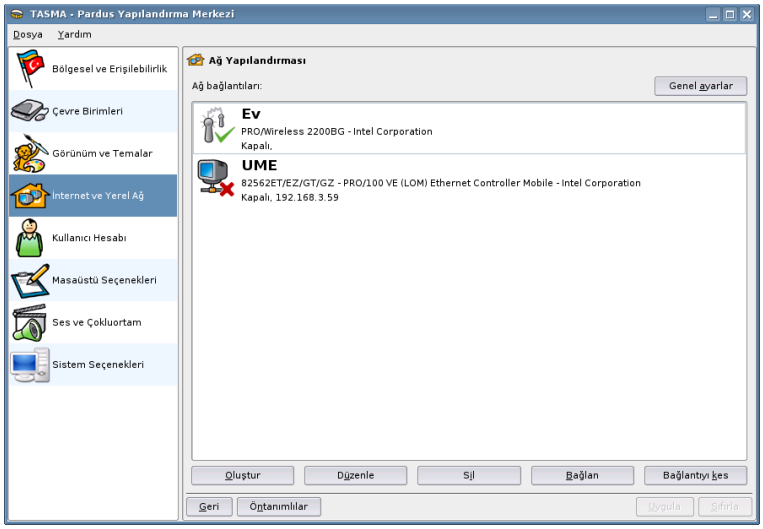

Resim 11:Ağ yapılandırması ekran görüntüsü

Bu programı ilk defa çalıştırınca herhangi bir ağ ayarı bulunmayacaktır. İnternet ya da yerel ağ bağlantı yönteminize göre bir bağlantı seçip devam etmeniz gerekecektir. Sırasıyla ethernet kartı üzerinden (Kablonet, ADSL, vb), modem ile ya da kablosuz ağ ile bağlantı işlemlerini sırasıyla görelim.

Ethernet kartı ile bağlantı

Bu yöntemle hazır bir ağda (örneğin bir kurumdaki yerel ağa), ya da yeni bir

bağlantıya (örneğin Kablonet) erişim sağlanabilir. Ethernet kartı ile bağlantı kurulabilmesi için, Pardus'un ethernet kartını tanımış olması gereklidir. Eğer ethernet kartı tanınmış ise, özellikleri ağ ayarları programında görüntülenecektir.

Ethernet kartı ile ağa bağlantı kurmak için aşağıdaki işlemlerin sırasıyla yapılması yeterlidir.

1. Ağ bağlantı programını çalıştırın.
2. “Oluştur” düğmesine tıklayın. Karşınıza aşağıdaki pencere gelecektir.

Resim 12:Bağlantı türünün seçilmesi

3. Bu pencerede “Ethernet network”ü seçin ve “Bağlantıyı oluştur” düğmesine tıklayın.
4. Karşınıza gelen yeni pencerede sırasıyla bağlantı ismini girin ve kullanılacak ethernet kartını seçin.
5. Kurumunuzdaki ağ altyapınızın türüne göre DHCP ile otomatik bir IP alabilir, ya da elle IP ayarı yapabilirsiniz.
6. Kullan düğmesine tıklayın ve bu pencereden çıkın.
7. Ana pencerede “bağlan” düğmesine tıklayarak bağlantı kurabilirsiniz. Bu durumda bağlantı simgesinin üzerinde yeşil bir onay simgesi belirecektir.

Genellikle, ADSL ya da Kablo modem üzerinden internete çıkacak olan Pardus kullanıcıları, bu bölümde anlatacağımız yöntemle internete girerken DHCP'yi seçip bir IP'nin otomatik olarak atanmasını sağlayabilir.

Bunların yanında, her üç bağlantı türünü de tanımlarken, ana pencerede bulunan “Genel Ayarlar” düğmesine tıklamanız halinde,

1. Bilgisayarın adını belirleyebilir

2. İsim çözümlemesi için kullanılacak bilgisayarların IP numarasını girebilirsiniz.

Genellikle, otomatik IP verilen ortamda, ethernet bağlantısını seçmek ve DHCP ile bilgisayarın IP almasını sağlamak yeterlidir.

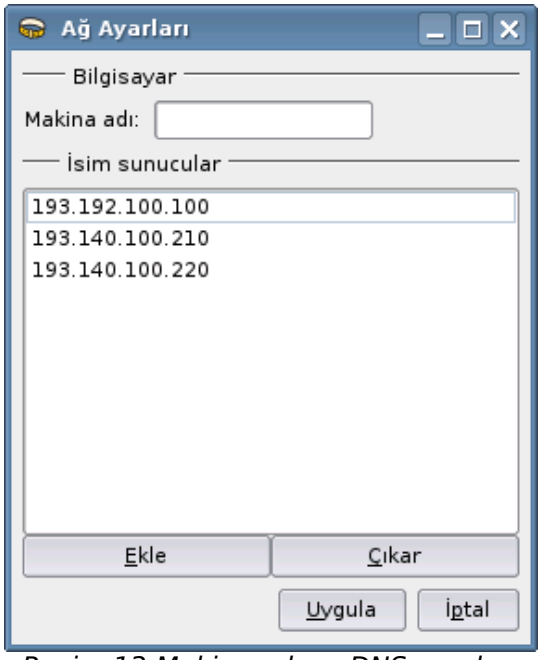

Resim 13:Makine adı ve DNS ayarları

Kablosuz bağlantı yapılması

Kablosuz bağlantı da ethernet bağlantısına oldukça benzer. En önemli farkı, kablosuz ağlara özgü bir adın olmasıdır. Genellikle, güvenlik amaçlı olarak bu adın bağlantı sırasında verilmesi gerekebilir.

1. Ağ bağlantı programını çalıştırın.
2. “Oluştur” düğmesine tıklayın.
3. Bu pencerede “Kablosuz network”ü seçin ve “Bağlantıyı oluştur” düğmesine tıklayın.
4. Karşınıza gelen yeni pencerede sırasıyla bağlantı ismini girin, kullanılacak kablosuz kartı seçin ve gerekiyorsa ESS ID karşısına kablosuz bağlanıya özgü adı verin.

Bu aşamada, kablosuz ağın adını bilmiyorsanız “Tara” düğmesine tıklayarak mevcut kablosuz ağların bir listesini alabilirsiniz. Aynı pencerede “Bağlan”

diyerek bağlantıyı kurun.

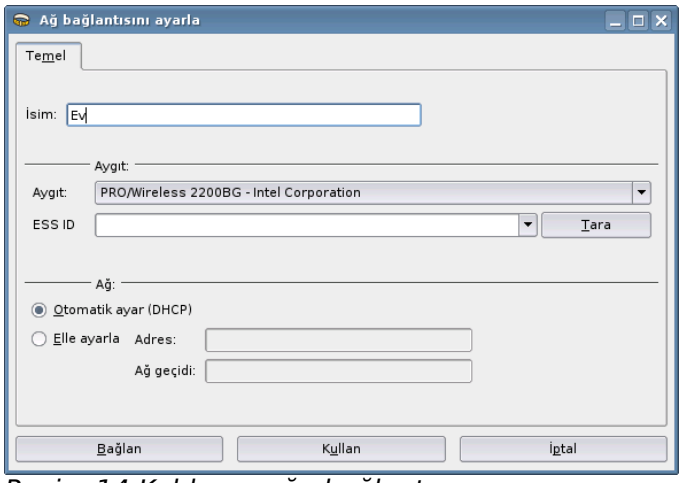

Resim 14:Kablosuz ağa bağlantı

Bu aşamadan sonra birkaç saniye içinde kablosuz bağlantı etkinleşecek ve internete bağlanacaksınız. Denemek için Firefox'u çalıştırın ve ilgilendiğiniz bir web sayfasına girin.

Modem bağlantısı yapılması

Modem bağlantısı yapabilmek için öncelikle modemin Linux tarafından tanınmış ve çalışıyor olması gereklidir. Özellikle donanım bilgileri açık olmayan bazı modemler Linux altında çalışmadığından, bunların temin etmeden önce mutlaka Pardus donanım uyumluluğunu gözden geçirmenizi öneririz.

Bir modem bağlantısı yaparken aşağıdaki adımları uygulayın:

1. Ağ bağlantı programını çalıştırın.
2. “Oluştur” düğmesine tıklayın.
3. Bu pencerede “dialup network”ü seçin ve “Bağlantıyı oluştur” düğmesine tıklayın.
4. Karşınıza gelen yeni pencerede sırasıyla bağlantı ismini, modemin kullandığı seri portu (genellikle COM1'dir) ve telefon numarasını girin.
5. Penceredeki “Kimlik doğrulama” sekmesine tıklayarak kullanıcı adını ve parolasını girin.

Şimdi “Bağlan” düğmesine tıklayarak modem bağlantısını kolayca yapmak mümkündür.

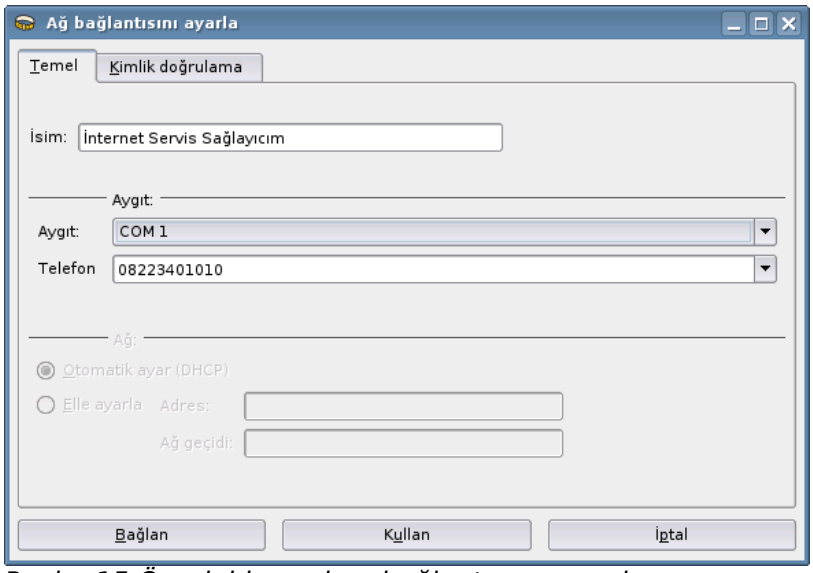

Resim 15:Örnek bir modem bağlantı penceresi

Bu bölümde Pardus ağ bağlantısı yazılımını gördük ve farklı yöntemlerle internete bağlandık. Bir sonraki bölümde internete bağlantı kurarak Firefox ile web sayfalarını görüntüleyecek ve Kmail ile e-postalarımızı okuyacağız.

5. İnternete bağlantı

Bu bölümde size Pardus işletim sisteminizi kullanarak internette nasıl sörf yapılacağını ya da nasıl e-posta okunacağını anlatacağız. Pardus içerisinde, bu bölümde anlatılan programlar dışında aynı işi yapan başka programlar da bulabilirsiniz. Bu doküman, temel düzeyde e-mail ihtiyaçlarınızı karşılamanızı amaçlar.

Mozilla Firefox, Mozilla Vakfı tarafından geliştirilen ve Pardus içerisinde kurulu olarak gelen bir web tarayıcısıdır. Firefox ile internette gezinebilir, eklentileri ile bir çok ihtiyacınızı tarayıcı üzerinden halledebilirsiniz.

Temel Firefox Kullanımı

Firefox, önceden kullanmış olduğunuz WEB tarayıcısı ile temelde aynı özellikleri taşır. Yani kullanımında her hangi bir zorluk çekmezsiniz. Ama biz burada normal bir WEB tarayıcısında olmayan özelliklerden ve ip uçlarından bahsedeceğiz. Böylece Firefox'u daha etkili ve aktif olarak kullanmanızı sağlayacağız.

Sekme Özelliği

Sekme özelliği, Firefox'ta bulunan en kullanışlı özelliklerden bir tanesidir. Genelde kullanıcılar internete girdiklerinde aynı anda birden fazla WEB sitesi açarlar ve bunları kullanırlar. Firefox bu durumu göz önüne alarak küçük ama hoş bir özellik eklemiş. Bu özellik sayesinde aynı pencere içerisinde birden fazla WEB sitesi açmasını sağlıyor.

Bu özelliği kullanmak için Firefox'u açın ve Ctrl+t'ye basın. Aynı pencere üstünde ikinci sekmenin açıldığını göreceksiniz. Bu sekmelerin sınırı sizin sistem yapınıza göre değişmektedir.

İndirme yöneticisi

Mozilla Firefox, içerisinde bir indirme yöneticisi ile beraber geliyor. Bu sayede indirdiğiniz dosyaları rahatlıkla görebilir ve yönetebilirsiniz. Bu uygulamaya Araçlar menüsündeki İndirme Yöneticisi seçeneğinden ulaşabilirsiniz.

KMail

Kmail, Pardus ile birlikte standart olarak gelen e-posta istemcisidir. Bu bölümde Kmail hakkında küçük bir tanıtım yapıp Kmail'i en doğru şekilde kullanmanızı sağlamayı amaçladık.

Kmail yardımıyla e-postalarınızı alabilmek ve bunları göndermek için öncelikle

Ayarlar menüsündeki Kmail Ayarları seçeneğinden bazı ayarların yapılmış olması gerekmektedir. Önce kendimize bir kullanıcı hesabı ekleyelim. Yeni bir kullanıcı eklemek için Kmail'ın Ayarlar menüsündeki Kmail ayarları seçeneğine girin. Burada kullanıcı tanımları kısmındaki e-posta kutucuğuna kendi e-posta adresinizi yazın.

Hesap ayarları

Ağ sayfasından Kmail'e e-posta hesabınızı tanıtmalısınız. Bu sayfa, Kmail'in e-posta gönderirken ya da alırken kullanması gereken sunucunun adresi ve port numarası başta olmak üzere bir çok ayarı yapmanızı sağlar.

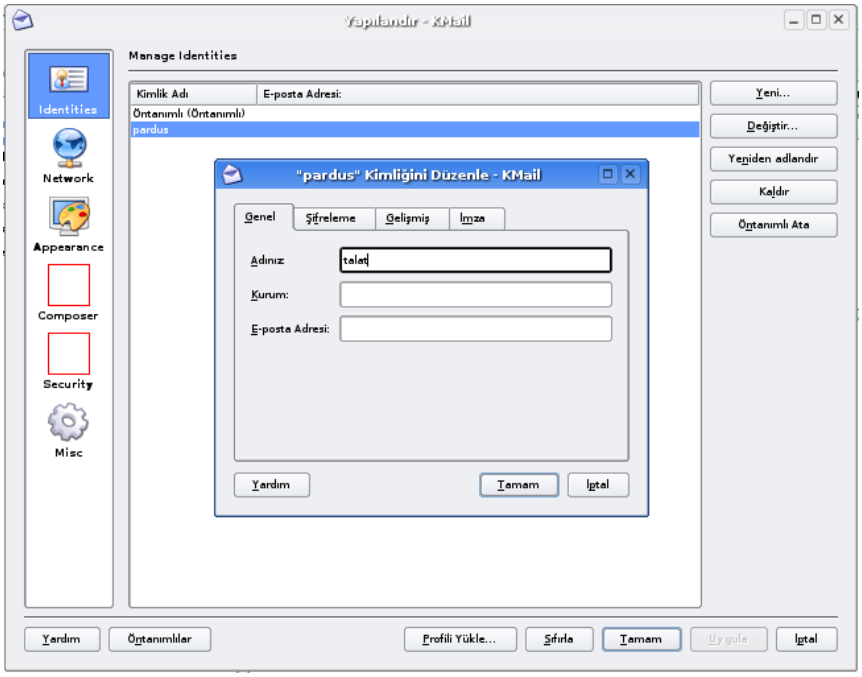

Resim 16:Kullanıcı ayarları penceresi

Mesaj yollama bölümünün altında, desteklenen e-posta yollama protokollerini görebilirsiniz. Penceredeki 'Ekle' tuşuna bastığınızda desteklenen iki protokolden SMTP'yi seçin. Bu aşamadan sonra hesap tanımına istediğiniz başlığı yazabilirsiniz. Makine kısmına sizin e-posta sunucunuzun adresini yazmalısınız.

E-posta alma ayarlarını yaparken de sunucumuzun bilgilerini belirtmemiz gerekiyor. Kullanılan protokole göre yapılan seçim POP3 ya da IMAP olabilir. Kullandığınız protokolü seçin. Daha sonra kullanıcı adınızı, parolanızı ve kullandığınız makinenin adresini yazın.

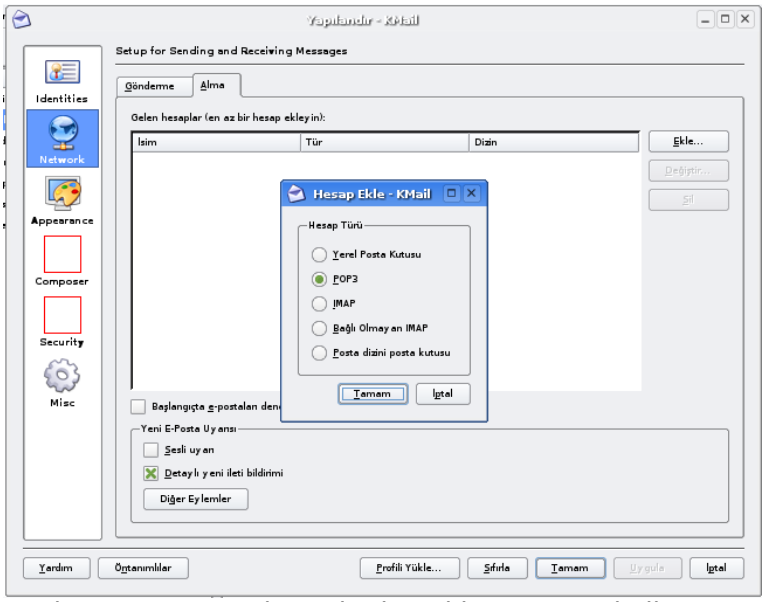

Resim 17:E-posta alımında desteklenen protokoller

Yapmış olduğunuz ayarların test edilmesi

Bunun için kendi kendinize e-posta yollamalısınız. Bunun için menüden 'Yeni Mesaj' seçeneğine tıklayın. Karşınıza çıkan penceredeki 'Adres' kutucuğuna kendi e-posta adresinizi yazın ve e-postayı gönderin.

Ardından yollamış olduğunuz e-postanın size ulaşıp ulaşmadığını öğrenmek için Dosya mönüsündeki Gönder/Al seçeneğine tıklayın.

Kmail Klavye Kısa yolları

Kısa yollar	Eylemler
Sağ ok ya da N	Sonraki mesaja geçer
Sol ok ya da P	Önceki mesaja geçer
+	Okunmamış sonraki mesaja geçer
-	Okunmamış önceki mesaja geçer
Ctrl +	Sonraki dizindeki okunmamış mesaja geçer
Ctrl -	Önceki dizindeki okunmamış mesaja geçer
Ctrl Yukarı ok	Eğer dizin listesi seçili ise bir sonraki dizine geçer.

Kısa yollar	Eylemler
Ctrl Aşağı ok	Eğer dizin listesi seçili ise bir önceki dizine geçer.

6. Pardus ve çokluortam uygulamaları

Pardus ile filmlerinizi izleyebilir, müzik dosyalarınızı düzenleyebilir, internet üzerinden yayın yapan dünyanın pek çok televizyon kanalını izleyebilir hatta biraz uzmanlaştıktan sonra "özgür" ve "ücretsiz" yazılımları kullanarak bilgisayarınızı bir müzik ve film stüdyosu haline getirebilirsiniz. Dilerseniz Pardus'un renkli dünyasındaki turumuza en basit işlemleri öğrenmekle başlayalım.

Ses ayarı

Pardus'ta ses ayarını yapabilmeniz için yapmanız gereken tek şey panelin sağ köşesinde bulunan hoparlör işaretine tıklamaktır. Simgenin üzerinde açılacak farenizin sağ tuş menüsü, daha detaylı ses ayarlamalarını yapabilmenizi sağlar.

Bu menüyü kullanarak sisteminizdeki ses giriş çıkışlarını yönetebileceğiniz KMix'e erişebilirsiniz.

Resim 18:Kmix ile ses ayarları

Müzik CD'si dinlemek

Pardus'a bir müzik CD'si yerleştirdiğizde KDE Deamon size yapabileceklerinizin kısa bir listesini sunar. Bu menüde göreceğiniz oynatıcılardan Kaffeine, bilgisayar sisteminizden fazla kaynak harcamaksızın çalışacak tümleşik bir çözümdür.

Kaffeine'in Firefox'tan tanıyacağınız ve pencereden pencereye dolaşmaktan sizi kurtaracak sekmeli bir arayüzü vardır. "Başlat!" sekmesi ile yapabileceğiniz işleri seçmenizi kolaylaştırırken, "Oynatma listesi" size ortamdaki ses ve video dosyalarının ayrıntılı listesini sunar.

Resim 19:Kaffeine, çoğu video ve müzik biçimini destekler

Müzik CD'sini OGG'a ve MP3'e çevirmek

Hatırlarsanız, müzik CD'sini sürücüye yüklediğimizde karşımıza çıkan KDE Deamon penceresi bize ne yapmak istediğimizi sormuştu. Şimdi bu menüden "Extract and Encode Audio Tracks"i seçelim.

Bu işlemi ilk kez gerçekleştirdiğinizde karşımıza "Kodlayıcı seçilmemiş" hatasını vermesi çok doğaldır. Pardus içinde yüklü gelen tüm "özgür" araçlar, size diğer platformlarda alışık olduğunuzdan çok daha fazla seçme özgürlüğü tanır. Bu nedenle de kendi ihtiyaçlarınıza uygun kodlayıcıyı seçmenizi ister.

Uyarı penceresinden sonra karşınıza çıkacak KaudioCreator uygulaması için bir kodlayıcı seçmek çok kolay... Öncelikle "Ayarlar" menüsündeki "KAudioCreator'u Yapılandır"ı seçmemiz gerekiyor.

"Kodlayıcı" ayarlarında karşınıza dört farklı kodlayıcı seçeneğimizin olduğunu göreceksiniz:

- OggEnc

- Lame
- Wav olarak kalsın
- FLAC

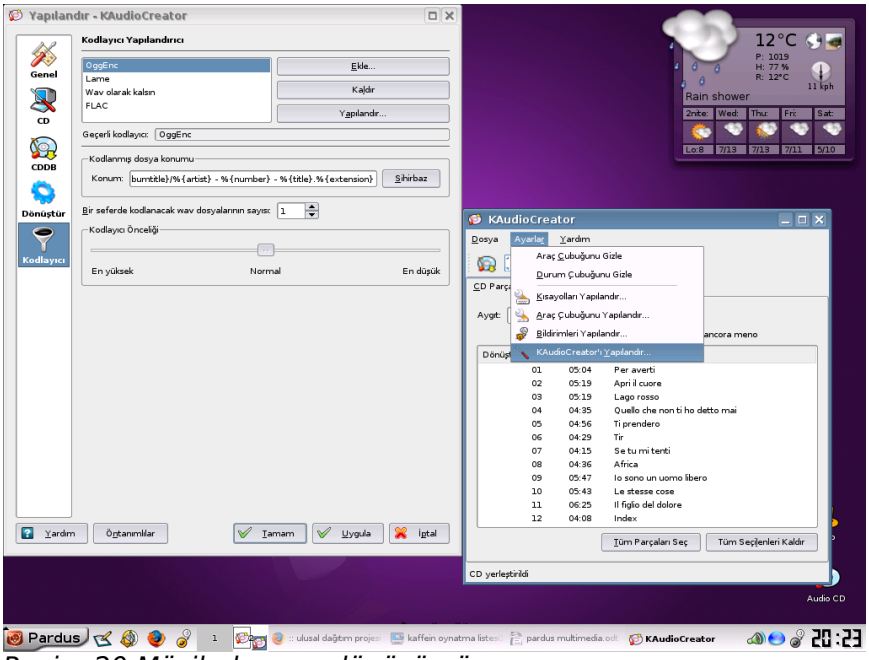

Resim 20:Müzik dosyası dönüşümü

Bunlardan hangisini seçeceğiniz tamamen size kalmış. Eğer bu müzik parçalarını sadece bilgisayarınızda dinleyecekseniz, size tavsiyemiz, bir "özgür ses sıkıştırma formatı" olan OggEnc'i seçmenizdir. MP3'e kıyasla yüzde 30-70 arasında daha fazla sıkıştırma sunan ve uç seviyedeki tiz ve bas frekansları kayıpsız saklamanızı sağlayan Ogg formatı, müzik dosyalarının sabit diskinizde çok daha az yer tutmasını sağlar.

Gün geçtikçe daha fazla destekleniyor olmasına karşın, bazı taşınabilir MP3 çalıcılar "Ogg" dosyalarını çalmayabilir. Müzik CD'lerinizi MP3 formatına dönüştürmek için "Lame" kodlayıcısını kullanabilirsiniz.

FLAC kodlayıcısını, sadece sabit diskinde çok fazla yeri olan "Hi-Fi" tutkunlarına önerebiliriz. Sadece çok pahalı ses sistemlerinde hissedilebilecek küçük ses farklarını kaybetmek istemeyenler, bir müzik CD'sini 300-350 MB'lık bir alana yazan bu "şişkin" kodlayıcıyı kullanabilirler.

Kodlayıcıyı seçtikten sonra geriye, müzik CD'sinin içindeki parçaların adlarını ve şarkıcıların isimlerini elle tek tek girmenizi engelleyecek bir işlem kalıyor. KaudioCreator'un internet üzerindeki CDDB (Compact Disc Database) kütüphanelerine bağlanarak otomatik olarak yaptığı bu işlemi, "Dosya"

meüsündeki "CDDB'ye gözat" komutunu seçerek elle de yapabilirsiniz.

Dönüştürme işlemini gerçekleştirebiliriz artık... "Dosya" menüsünden "Dönüşüm Seçimi"ni seçerek ya da KDE masaüstü sisteminin sembolü olan mavi çark simgesine tıklayarak işlemi başlatabilirsiniz.

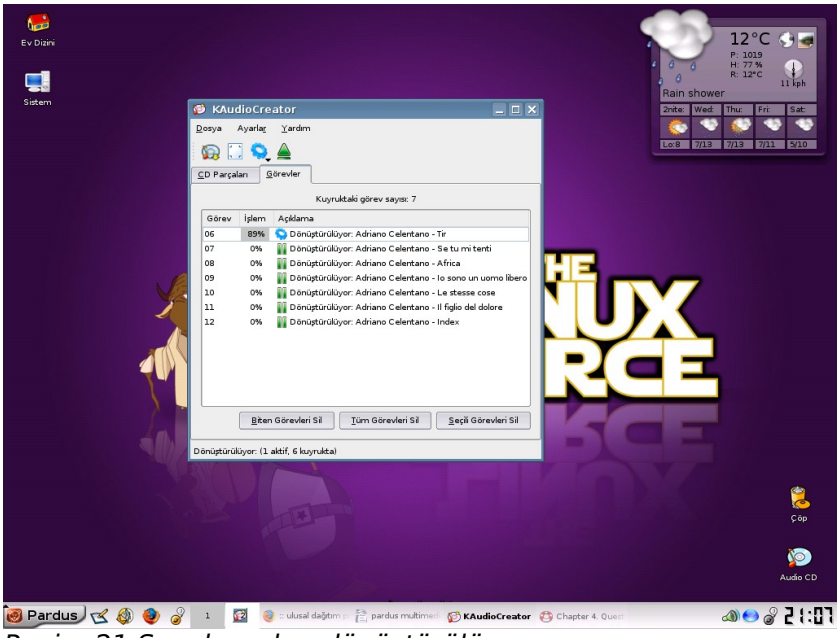

Resim 21:Ses dosyaları dönüştürülüyor

Müzik dosyalarını arşivlemek

KAudioCreator ile oluşturduğumuz sayısal müzik dosyalarını sabit diskimize kaydettik. Peki, bunları "tür-şarkıcı adı-albüm" gibi sınıflara göre nasıl düzenleyebiliriz?

Juk, tam da bunun için tasarlanan, sade ama yetenekli bir "özgür" ve "ücretsiz" yazılımdır. Son derece işlevsel bir arayüze sahip olan Juk ile sadece MP3 dosyalarını değil; OGG, WAV, CDA, FLAC gibi sayısal ses formatlarını da destekler.

Juk ile müzik dosyalarınızı düzenlemek için tek yapmanız gereken, "Dosya" menüsünden ses dosyalarınızın bulunduğu dizinleri programa göstermek. Juk sese dosyalarının içindeki ID3 tag'lerden faydalanarak, tüm müzik dosyalarını sizin için sınıflandırır. Juk içinde sınıflandırma üç ana kritere göre yapılmaktadır:

1. Sanatçı adı,
2. Müzik türü,

3. Albüm adı

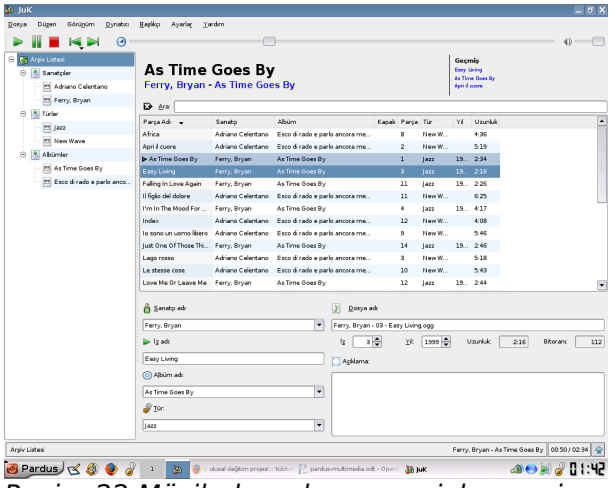

Resim 22:Müzik dosyalarının arşivlenmesi

Tüm bu sınıfların dışında, Juk içindeki şarkıları "Yıl, Parça adı, Uzunluk" gibi ikincil kriterlere göre de sıralayabilirsiniz.

Peki, keyifle dinlediğiniz bir parçanın ID3 tag'leri yoksa? Hatta dosyanın adı bile hatalıysa? Juk için bu sorun değil. "MusicBrainz" bilgi bankasına danışarak size şarkınızın adını, albüm yılı ve türü gibi bilgilerini size getirecektir. Dosyayı seçip "Başlık Bilgisini Tahmin Et" diyerek bunu Juk'a bırakabilirsiniz.

Juk'un yeteneklerini sıra dışı işler için de kullanabilirsiniz. Farklı sanatçıların değişik albümlerinden derleme bir "Jazz CD'si" hazırlamak için sadece "Türler"den Jazz'ı seçin ve farenin sağ tuş menüsünden "Bir Ses ya da Veri CD'sine ekle"yi seçin. "Best Of Jazz" CD'si hazırlamak bu kadar kolay.

KMPlayer ile internetten televizyon izlemek

KMPlayer, KDE 3.5 masaüstü yönetim sistemiyle gelen ve Xine, Mplayer ve FFMpeg araçlarının yerine geçen medya oynatıcısıdır. KMPlayer ile DVD, Divx, VCD, SCVD ve MPEG formatlarındaki pek çok videoyu oynatabilirsiniz.

Küçük ama son derece yetenekli bir araç olan KMPlayer, çok esnek bir medya oynatıcıdır. KMPlayer'ı TV kartınızla ilişkilendirebileceğiniz gibi, bir kişisel VDR (Video Disk Recording) arayüzü olarak da kullanabilirsiniz. Bir başka deyişle, televizyon kartı ya da herhangi bir harici ortam yürütücü (VCD ya da DVD oynatıcı) aracılığıyla izlediğiniz yayınları, sabit diskinize KMPlayer'ı kullanarak kaydedebilirsiniz.

KMPlayer'ın pek bilinmeyen yeteneklerinden biri de, internet üzerinden yayın yapan pek çok dünya televizyonunu ve radyo yayınını izlemenize izin vermesidir. "Yer İmleri" menüsünden görebileceğiniz gibi, ülkeler bazında

sınıflandırılmış pek çok televizyon ve radyo kanalını evinizden izleyebilirsiniz.

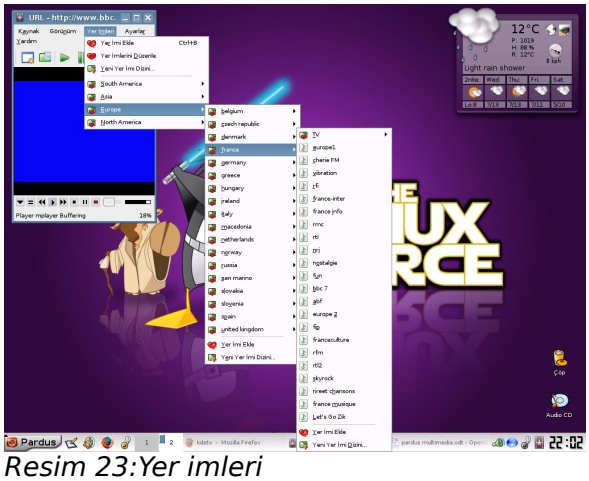

Resim 23:Yer imleri

"Yer İmleri" listenize internette rasladığınız kanalları tek tek ekleyebileceğiniz gibi, bazı hazır listeleri kullanarak zengin bir "dünya radyosu"na kavuşabilirsiniz. Örneğin, http://radio.real.com/ adresinden dünya çapındaki pek çok internet radyosunun iletişim bilgisine ulaşabilirsiniz.

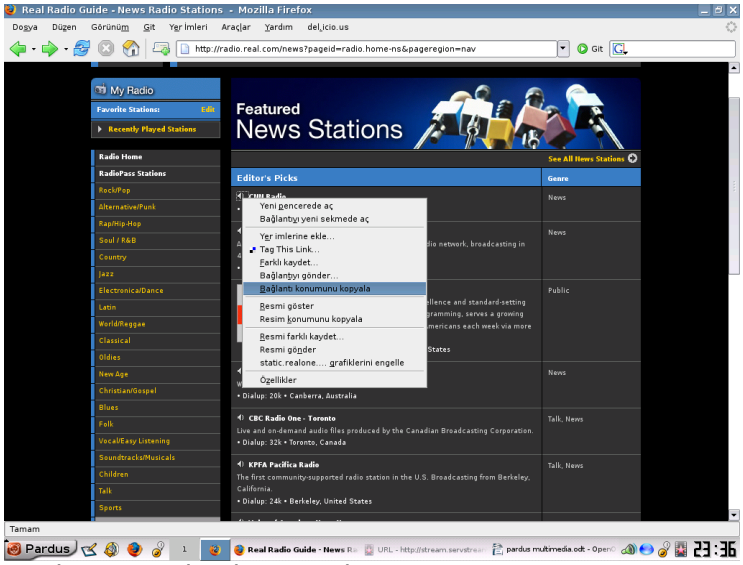

Resim 24:Radyo istasyonları

Bu listeyi kullanarak birkaç radyoyu KMPlayer "Yer İmi Listesi"ne ekleyelim. Haber kanalları içinden CNN Radio'yu seçip, hoparlör simgesinin altındaki bağlantı konumunu kopyalıyoruz.

KMPlayer içindeki "Yer İmleri" menüsünden "Yer İmlerini Düzenle"yi seçip, radyonun ekleneceği ülkeyi seçtikten sonra, "Yer İmi/Yeni Yer İmi" komutuna tıklıyoruz. Bu işlemi, ekrandaki dünya simgesine tıklayarak da yapabilirsiniz.

Şimdi karşınıza gelen pencerenin altındaki "Konum" satırına Radio Real'dan kopyaladığımız bağlantı konumunu ekliyoruz. Radyo kanalının adını da yazdıktan sonra pencereyi kapatabiliriz.

Amarok ile eğlence

Amarok, PİSİ aracılığıyla sisteminize kolaylıkla yükleyebileceğiniz bir müzik çalıcısıdır. Peki, Pardus ile ilk kurulumda gelen diğer araçlarda var olmayan hangi özelliklere sahip Amarok? Özetle söylemek gerekirse, Amarok;

- Hızlı ve sürükle bırak yönetimi ile çalma listesi oluşturma
- Birçok formata destek verme
- 10 bant ekolayzır
- Dahili içerik tarayıcısı
- Otomatik istatistik üreticisi
- Şarkı sözü indiricisi
- Eğlenceli görsel efektlere

gibi özelliklere sahip olarak gelen gelişmiş bir müzik çalıcısıdır. Amarok ile diğer müzik çalarlarda yapamadığınız hızlı aramaları ya da sınıflandırmaları rahatlıkla yapar ve ekolayzırı sayesinde mükemmel ses kalitesine ulaşabilirsiniz.

Öncelikle birlikte sistemimize Amarok kuralım. Programlar menüsünden PİSİ'yi açtıktan ve yönetici şifrenizi girdikten sonra karşımıza gelen penceredeki arama kutusuna Amarok yazalım. "Amarok" ve "Amarok-docs"u seçtikten sonra "Paketleri Yükle" diyerek kuruluma başlayabiliriz.

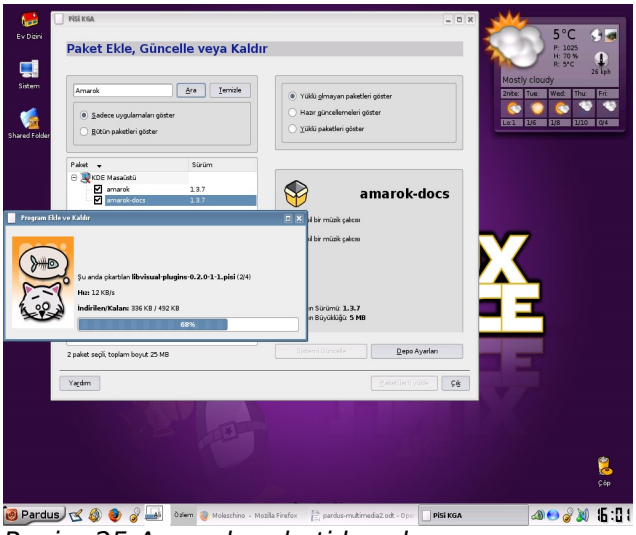

Resim 25:Amarok paketi kuruluyor

Kurulum tamamlandıktan sonra Amarok'un kısayolunun "Programlar" menüsünde "Çokluortam" listesine eklendiğini göreceksiniz. İlk çalıştırma sırasında Amarok'un sihirbazı size hangi arayüzü kullanmak istediğinizi sorup, bilgisayarınızdaki müzik dosyalarını kütüphanesine eklemek isteyip

istemeyeceğinizi soracak. Bu aşamaları geçtikten sonra Amarok ile müzik dinlemeye başlayabilirsiniz.

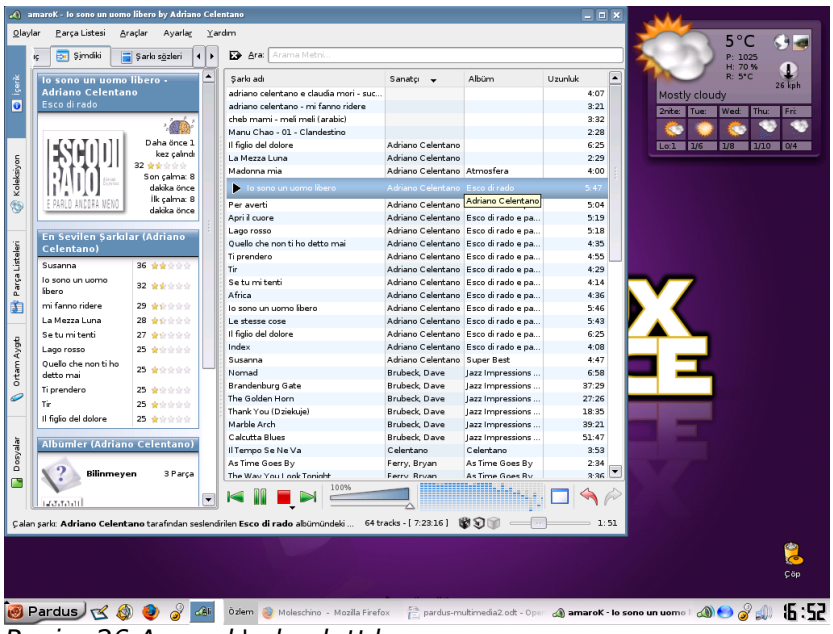

Resim 26:Amarok'u başlattık

Amarok ile müzik dinlemek gerçekten çok kolaydır. Birkaç dakika içerisinde şarkı listenizi oluşturur ve müzik dinlemeye başlayabilirsiniz.

Amarok sadece tüm müzik koleksiyonunuzun listesini çıkarmakla kalmaz, o anda dinlemekte olduğunuz albümün kapağını, o albümde yer alan tüm parçaların listesini hatta dinlemekte olduğunuz şarkının sözlerini önünüze getirir. Bunun için, dinlemekte olduğunuz şarkının sözlerini indirmek için "Şarkı Sözleri" sekmesine tıklayın. Amarok, birkaç saniye içinde size o şarkıya ait olabileceğini düşündüğü sözleri önünüze getirecek. Size kalan, doğru seçeneği getirmek.

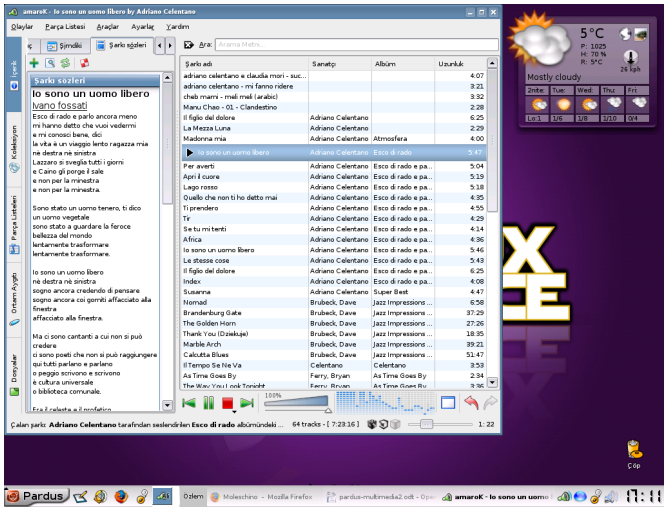

Resim 27:Şarkı sözlerinin alınması

Şarkı sözlerini bulmak istiyor, ancak şarkının adını bilmiyorsanız dinlemekte olduğunuz şarkının adının üzerine gelin ve farenizin sağ tuş menüsünün en altındaki "Parça bilgisini düzenle"yi seçin. Karşınıza gelen pencerede, parçanın id3 etiketlerini göreceksiniz. MusicBrainz veri bankasına bağlanarak bu etiketleri Amarok'un sizin için aramasını sağlayabilirsiniz. Amarok o ses dosyasının bir "parmak izini çıkarıp", bu parçanın adı, içinde bulunduğu albümün adı, türü hatta yılını bile bulup size getirecek.

Tabii, bunun için elinizdeki parçanın orijinal kaydın "ses değerlerinden" çok fazla uzaklaşmamış, iyi bir kayıt olması lazım. Amarok ve Music Brainz bu nedenle bazen size seçmeniz için birden fazla olasılık sunar. Özellikle "cover" ve "remix" şarkılarda bu akıllı sistem işinizi çok kolaylaştıracak.

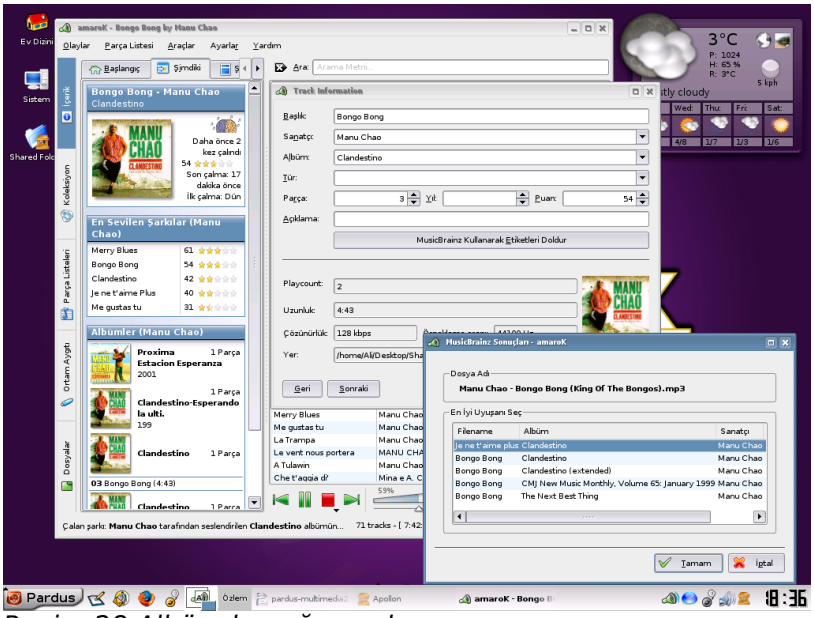

Resim 28:Albüm kapağının alınması

Bu işlemi yaptıktan sonra, "Şimdiki" sekmesindeki soru işaretli CD kapağı simgesine tıklayabilirsiniz. Albüm kapağı çok daha doğru bir isabet yüzdesiyle karşınıza gelecek.

Amarok, şarkıları dinleme alışkanlıklarınızı izleyerek size müzik zevkiniz doğrultusunda "parça listeleri" de oluşturur. Amarok içindeki "Parça Listeleri" sekmesini seçip, "En beğenilen şarkılar", "Tür", "En çok dinlediklerinizi" gibi akıllı parça listelerinden de faydalanabilirsiniz.

İnternet üzerinden radyo dinlemek

İnternet üzerinden radyo dinlemek ya da sevdiğiniz radyonun adresini eklemek için birçok yol var. Ama Amarok ile site site dolaşmanıza gerek de kalmayabilir.

Elinizde bulunan radyonun adresini eklemek için Amarok menüsündeki "Parça Listesi"deki "Ortam Ekle" komutuna gelip radyonuzun adresini ekleyin. Bu işlemin ardından Amarok radyonuzu şarkı listenize dahil edecektir.

7. Yeni ofis yazılımınız: OpenOffice.org

OpenOffice.org nedir?

OpenOffice.org, 1980'li yılların ortalarından beri geliştirilen StarOffice'in kaynak kodlarının açılmasıyla meydana gelen oluşumun ve programın adıdır. Etkin olarak geliştirilmesi devam eden özgür yazılım projelerinin başında gelir.

80 milyon indirme sayısına ulaşılan OpenOffice.org'un sürüm 2'sine kadar etkin olarak 600'den fazla geliştirici ve destekleyici görev aldı. Bugüne kadar Openoffice.org bünyesinde 50'yi aşkın proje başladı ve bu sayıya sürekli olarak da yenileri ekleniyor.

OpenOffice.org'un özellikleri

OpenOffice.org içinde barındırdığı programlarla çağdaş bir ofis yazılımından beklenilen görevleri rahatlıkla yerine getirmektedir. Bu görevleri de şöyle ayırabiliriz.

- OpenOffice.org Writer (Kelime İşlemci)
- OpenOffice.org Calc (Hesap Tablosu)
- OpenOffice.org Impress (Sunum Hazırlama)
- OpenOffice.org Draw (Vektörel Çizim)
- OpenOffice.org Base (Veritabanı)
- OpenOffice.org Math (Formül hazırlama)

OpenOffice.org'un başlıca özellikleri;

- Özgür yazılım oluşu
- Özgür yazılımlarla uyumlu çalışabilme
- MS Office dosyalarını açma ve Ms Office biçiminde kaydetme
- Belgeleri PDF olarak kaydetme
- OASIS (Open Standards XML File Format) belge biçimi
- Sayısal imza desteği

Yukarıdaki saydığımız özelliklerin yanında standart olanları ayrıntılı olarak belirtmemize gerek olmadığını düşünüyoruz. Bunların birçoğuna kılavuz içinde değineceğimize belirtelim.

Bu kısa özgeçmiş ve tanıtımdan sonra OpenOffice.org içinde yer alan programların kullanım özelliklerine geçelim.

OpenOffice.org Writer kelime işlemci

OpenOffice.org'un kelime işlemcisi olarak görev yapan Writer'dan beklediğiniz her şeyi alabilirsiniz. Genel olarak şimdi Writer'ı tanımaya çalışalım ve biraz alıştırma yapalım.

Araç Çubukları ve Menüler

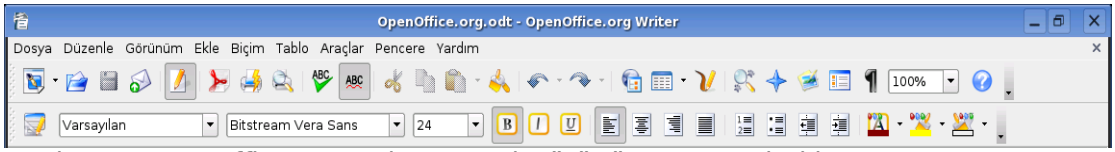

Resim 29:OpenOffice.org Writer Genel Görünüm Araç Çubukları

Yukarıda gördüğünüz görüntü üzerinde “Menü Çubuğu”, “Standart Araç Çubuğu” ve “Biçimlendirme Araç Çubuğu” bulunuyor. Genel olarak çok kullanılan bu iki araç çubuğu Writer ilk açıldığında öntanımlı araç çubukları olarak yerlerini alırlar.

Çalışma Alanı

Yazı yazmak için kullandığımız alana çalışma alanı diyoruz.

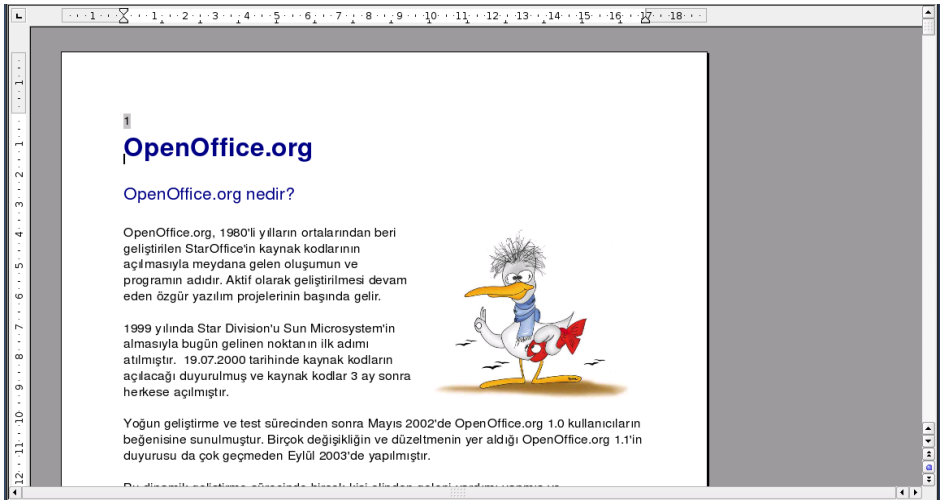

Resim 30:OpenOffice.org Writer Çalışma Alanı

Burada yazılarımızı yazdığımız alan dışında yatay ve dikey kaydırma çubukları

bulunuyor. Yine bu alanda bulunan cetveller çalışma alanımızı şekillendirmemizi sağlayan önemli araçlardan birisidir. Cetvellerin üzerinde ve köşelerinde küçük yardımcı şekiller bulunur.

Alt Araç Çubuğu ve Bilgi Alanı

En son bölümü oluşturan araç çubuğu ve bilgi çubuğudur.

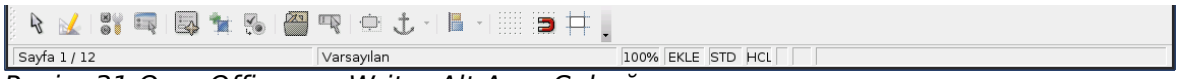

Resim 31:OpenOffice.org Writer Alt Araç Çubuğu

Bu alanda “Form Araç Çubuğu” var sayılan olarak açılışta gelir. En altta bulunan bilgilendirme alanı açık olan belge hakkında birçok bilgiyi içerir. Örneğin, çalışma alanı ölçeği, sayfa sayısı gibi...

Biçemler ve Biçimlendirme Penceresi

Bu alanların dışında görüntülenecek diğer alan ise kısayolu F11 olan “Biçemler ve Biçimlendirme” penceresidir. Bu pencereye sıkça başvuracağınızı şimdiden söyleyebiliriz.

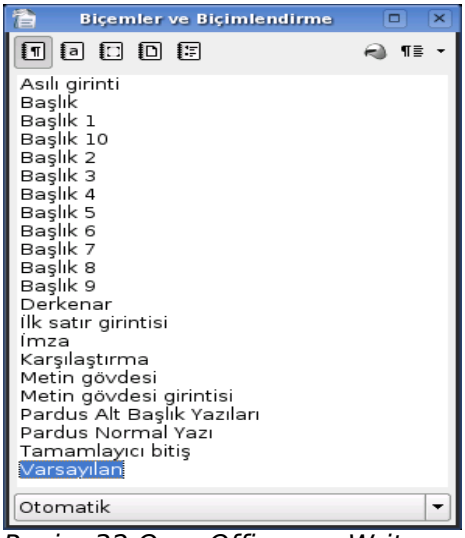

Resim 32:OpenOffice.org Writer Biçemler ve Biçimlendirme Penceresi

Özelleştirme

Writer'ı kendi kullanım alışkanlıklarınıza göre özelleştirebilirsiniz. Bunun için “Araçlar/Özelleştir” menü seçeneğini kullanacağız. Bu alandan menüler, klavye, araç çubukları ve makro tanımlarını kolayca yapabilirsiniz.

- Writer menülerinde değişiklik yapmak isterseniz ya da kendinize özel menü yapmak isterseniz “Menüler” seçeneğini,
- Klavye kısayollarını değiştirmek için ya da kısayol atamak için “Klavye” seçeneğini,
- Araç çubuklarında değişik yapmak isterseniz ya da kendi araç çubuklarınızı tanımlamak için “Araç çubukları” seçeneğini,
- Bazı işlemlere makrolar atamak veya değiştirmek için “Olaylar” seçeneğini

kullanabilirsiniz. Bunun dışında yapabilecek özelleştirmeleri konular içinde değinmeye çalışacağız.

Şimdi Writer üzerinde neler yapabileceğimize bakalım.

Çalışma sayfası

Genelde kelime işlemci kullananlar öntanımlı ayarlara bağlı kalmak istemezler ve birçok ayarla oynayarak kelime işlemci ve belgeyi istedikleri düzeye getirirler. Şimdi bunları nasıl yapacağımıza bakalım.

İlk olarak sayfa üzerinde ne gibi değişikler yapabiliriz onu öğrenelim. Bunun içine “Biçim/Sayfa” menü seçeneğini kullanarak ilgili pencereyi karşımıza getirelim.

- Bu pencerede karşımıza gelen ilk seçenek **Yönet** seçeneğidir. Burada öntanımlı olarak kullanılan biçemi görüyorsunuz. Diğer seçeneklerde yapacağınız değişikler öntanımlı biçemin sizin istediğiniz gibi davranmasını sağlar.
- **Sayfa** seçeneğine geldiğimizde buradan kağıt boyutunu, metin yönünü ve kenar boşluklarını kolayca ayarlayabilirsiniz.

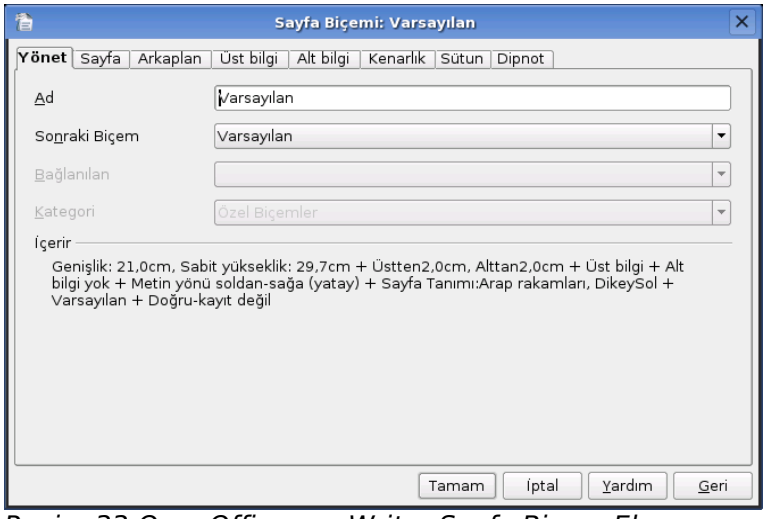

Resim 33:OpenOffice.org Writer Sayfa Biçem Ekranı

- **Arkaplan** seçeneğinde belgeniz için kullanacağınız arkaplan rengini ayarlayabilirsiniz.
- **Üst bilgi** ve **Alt bilgi** alanlarını kullanarak sayfa içinde bunlara ayrılacak alanları ayarlayabilirsiniz.
- **Kenarlık** bölümden sayfa için kullanacağınız kenarlığın özelliklerini istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz.
- **Sütun** kısmında ise sayfayı kaç sütunlu kullanacağınızı belirleyebilir ve sütun ayarlarını yapabilirsiniz.
- **Dipnot** kısmında ise eğer kullanırsanız dipnotun nasıl davranacağını belirleyebilirsiniz.

Buradaki ayarlamalar için çok fazla ayrıntıya girmedik. Bölümler içindeki yönlendirici ifadeler istediğiniz ayarlamayı kolayca yapmanızı sağlayacaktır.

Sayfa Özellikleri

Oluşturduğunuz belgenin özelliklerine “Dosya/Özellikler” menü seçeneği ile ulaşabilirsiniz. Bilgilendirme amaçlı olan bu pencereden bazı tanımları da isteğinize göre yapabilirsiniz.

Alan Ekleme

Belge içinde bazı alanların olmasını isteyebilirsiniz. Mesela sayfa numaraları, yazar adı gibi... Bunları eklemek için “Ekle/Alanlar” menü seçeneği altındaki seçeneklerden istediğinizi seçmek yeterli olacaktır.

Üst bilgi ve Alt bilgi ekleme

Resim 34:Üst Bilgi ve Alt Bilgi Ekleme

Belge içine üst ve alt bilgi eklemek istediğimizde “Ekle/Üst bilgi - Alt bilgi” seçeneklerini kullanabilirsiniz. Üst ve alt bilgi seçeneğine geldiğinizde çıkan “Varsayılan” seçeneği daha önce “Biçim/Sayfa” penceresinde yapmış olduğunuz üst ve alt

bilgi ayarlarına göre belgenize alanları ekleyecektir.

Bu ayarları değiştirmek için yine “Biçim/Sayfa” penceresindeki ayarlar bölümünü kullanmalısınız. Daha gelişmiş ayarlamaları ise biçemler yardımıyla yapabilirsiniz. İlerleyen sayfalarda biçemler konusunda nasıl yapılabileceğini ayrıntılarıyla açıklamaya çalışacağız.

Resim ekleme

Belge içine resim eklemek için “Ekle/Resim” seçeneğini kullanıyoruz. Bilgisayarınızdan resim ekleme isterseniz. “Dosyadan” seçeneğini seçerek resmin yerini göstermeniz yeterli olacaktır.

Tarayıcıdan veya ona benzer kaynaktan resim eklemek isterseniz. “Ekle/Resim/Tara” seçeneği altında “Kaynak seç” seçeneğini seçip kaynağı göstermeniz gerekli... Karşınıza gelen iletişim penceresi üzerinde gerekli ayarları yaptıktan sonra resminizi belgenize ekleyebilirsiniz.

Yazı tipi özelliklerini belirleme

Bir belge hazırlarken en çok başvurduğumuz yerlerin başında yazı tipi ayarlamalarının yapıldığı yerler gelir. Ayar seçeneklerine ulaşmak için birkaç yolumuz var. Bunlardan ilki “Biçim/Karakter” menü seçeneğini kullanmaktır.

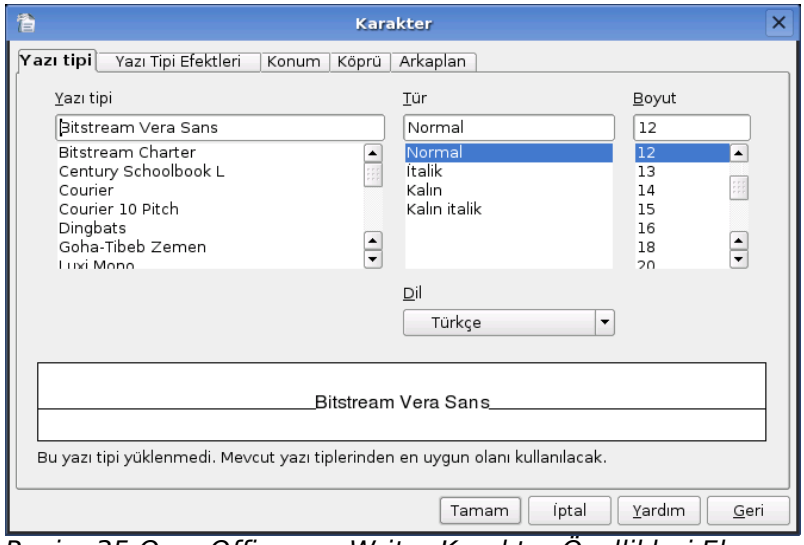

Resim 35:OpenOffice.org Writer Karakter Özellikleri Ekranı

- Yazı tipi: Bu seçeneğini kullanarak geçerli yazı tipini, türünü ve boyutunu belirleyebilirsiniz.
- Yazı tipi efektleri: Yazılarınız için renklendirme ve farklı biçimleri bu alandan belirleyebilirsiniz. Bunların birçoğuna biçimlendirme araç çubuğu üzerinde de ulaşacağınızı belirtelim.

- Konum: Yazılar için konumlandırmayı buradan yapabilirsiniz. Örneğin alt simge ve üst simge kullanmak ve dikey yazı yazmak gibi.
- Köprü: Metin içinde bir web adresine ya da yerel bir alana bağlanmış yazılar için ayarları buradan yapabilirsiniz.
- Arkaplan: Yazılı alan için arkaplanı buradan belirleyebilirsiniz.

Yukarıda bahsettiğimiz iki konuyu içine alan ayarlamaların birçoğuna herhangi bir metin üzerinde farenize sağ tıklayıp ulaşabilirsiniz. Bu da bu ayarlara ulaşabileceğiniz diğer bir yöntem.

Biçemlerle çalışmak

OpenOffice.org tümden saran bir özellik olan biçemler tam olarak çalışmayı üst düzeye çıkaran bir unsur ve herkesin bu özellikten yararlanmasını isteriz.

OpenOffice.org içinde her program için (Writer, Calc, Impress vb.) belirlenmiş hazır biçemler vardır. Bunlar programın kurulumda gelir ve genel olarak ihtiyaçlarınıza cevap verecek düzeydedirler.

Ama herkesin kullanım alanına göre değişik ihtiyaçları olabilir. Bu durumda kendi biçemlerimizi yaratarak çalışmayı daha zevkli hale getirebiliriz. Bunu nasıl mı yapacağız? Hadi birlikte yapalım :-)

Yanda gördüğünüz “Biçemler ve Biçimlendirme” penceresiyle baya haşır neşir olacağınızı daha önce söylemiştik.

Bu pencere üzerinde listelenen biçemleri alttaki açılır listeleyici ile gruplandırabilirsiniz. Mesela o an için sadece “Numaralama” için uğraşıyorsanız. Sadece numaralama biçemlerini görürsünüz.

Yukarıda simgelerle ayrılmış kısım ise çok kullanılan biçemlerin kısayolları olarak görev yapıyor.

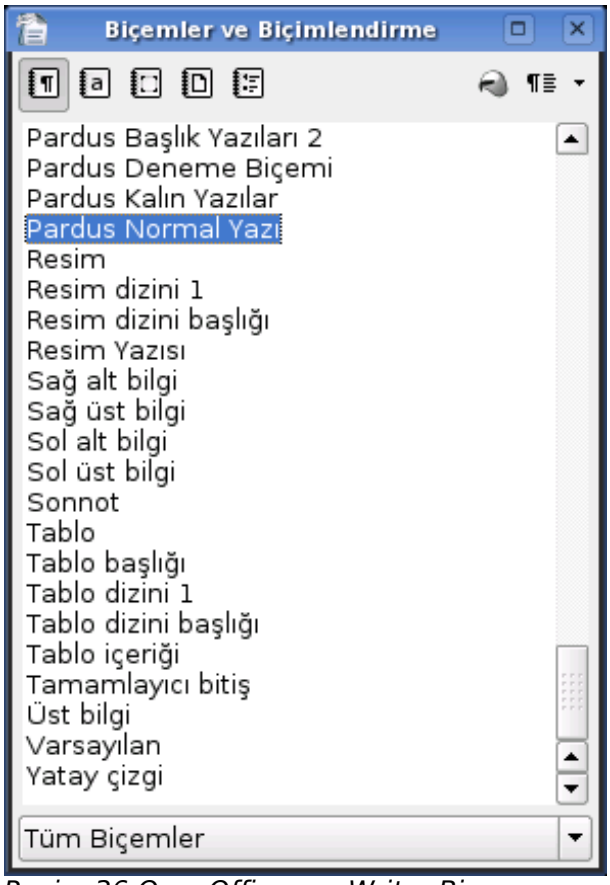

Resim 36:OpenOffice.org Writer Biçem ve Biçimlendirme Penceresi

Yazı içinde kullandığınız başlıklar, düz yazılar, alıntı yazılar ve bunun birçok karmaşık alandan oluşan bir belge hazırlamaya başladınız diyelim. Bunlar için ayrı ayrı biçem oluşturalım şimdi... Biçemleri önceden oluşturabileceğiniz gibi, yazınızı yazarken etkileşimli olarak oluşturabilirsiniz.

OpenOffice.org Calc: Hesaplar ona emanet

Basit ya da en karmaşık hesaplamalar için Calc'ı kullanabilir, birçok özelliği ve veritabanı bağlantılarıyla hesaplarınızı kontrol edebilir, çeşitli raporlar, analizler, tablolar, bu verilere bağlı olarak değişkenlik gösteren çizelge ve grafikler hazırlayabilirsiniz.

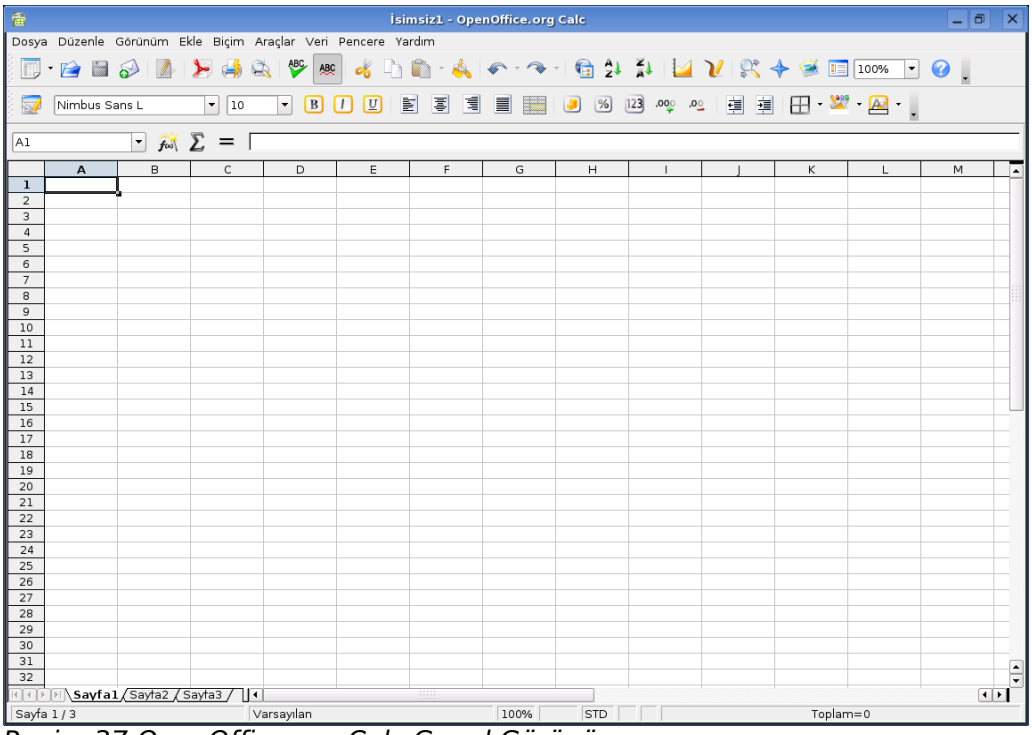

Resim 37:OpenOffice.org Calc Genel Görünüm

Genel görünüm olarak 256 sütun ve 65,536 satırdan oluşan hesap tablosu programımız Calc'da Writer'dan farklı olarak sadece “Formül Araç Çubuğunun” ek olarak yer aldığını söyleyebiliriz. Elbette, çalışma alanı da Calc'a göre düzenlenmiştir.

Şimdi Calc çalışma alanına ve çalışma mantığına bakalım.

- Hücre : Hesap tablosu programlarının temelini oluşturur. Bütün hesaplamalar hücreler üzerinde yapılır.

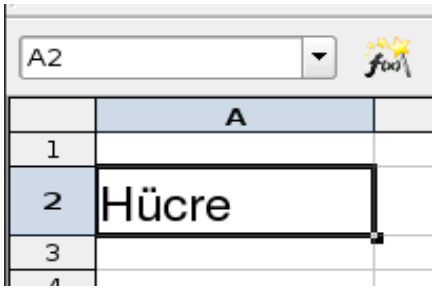

Resim 38:Hücre tanımı

Yukarıdaki resimde “Formül Çubuğu” üzerinde sol tarafta bulunan alanda ise hücre adresi gösterilir.

- Satır : Yatay olarak dizilmiş hücreler bütünü satır olarak adlandırılır. Sol kenarda bulunan sayılar satır adlarını gösterir.
- Sütun: Dikey olarak dizilmiş hücreler bütünü sütun olarak adlandırılır. Üst kenarda bulunan harfler sütun adlarını gösterir.

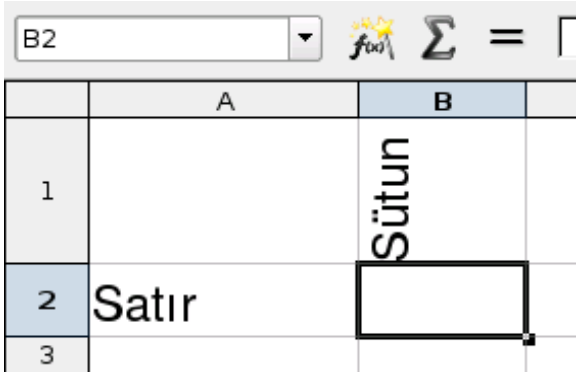

Resim 39:Satır ve Sütun

Herhangi bir hücreyi seçtiğiniz zaman sol üst köşede gösterilen yer sütun ve satırların kesiştiği alan olur. Örneğin resimde gördüğünüz üzere seçili alanımız B2'dir. Bunun anlamı hücremiz B sütunu üstünde 2. satırdadır. Bütün seçilmiş alanlar için bu geçerlidir.

Resim 40:Çalışma Sayfaları

Sayfanın alt tarafında bulunan sayfa seçim alanında sayfalar arasında gezinebilir, sayfa isimlerini değiştirebilirsiniz.

Kullanım

Genel olarak biçimlendirme özellikleri Writer'la hemen hemen aynıdır diyebiliriz. O yüzden biçimlendirme özelliklerine ayrıntılarıyla değinmeyeceğiz. Şimdi Calc ile neler yapabileceğimize bakalım.

İşlevler ve Formül Ekleme

Örnek üzerinden giderek Calc'a bir işlem yaptıralım.

A1: 90 ve A2: 45 hücrelerinde belirtilen değerler olsun. Şimdi bu iki sayıyı toplamak için formül girelim. Formül girmek için işlev sihirbazından yararlanacağız .Buraya ulaşmak için “Ekle/İşlev” menü seçeneğini ya da formül araç çubuğunda bulunan formül simgesine tıklayabilirsiniz.

Şimdi karşımıza gelen işlev sihirbazınızı kullanarak işlememizi tamamlayalım.

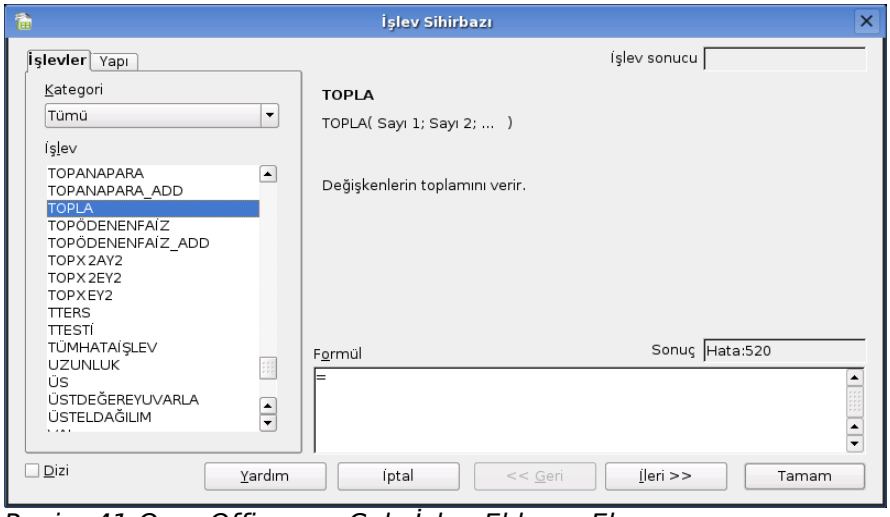

Resim 41:OpenOffice.org Calc İşlev Ekleme Ekranı

Örneğimizde toplama yapacağımıza göre sol taraftaki listeden “Topla” işlevini seçiyoruz. Seçimi yaptıktan sonra “İleri” diyoruz. Bir sonraki ekranda değişkenlerimizi (sayılarımızı) seçiyoruz. Bu seçimi yapmak için imlecimiz “Sayı1” kutucuğu içindeyken çalışma alanında sayının bulunduğu hücreyi tıklamak yeterli olacaktır. Aynı şekilde ikinci sayı içinde aynı işlemi yapıyoruz. Yaptığınız işlem alt tarafta formül olarak gözükecektir.

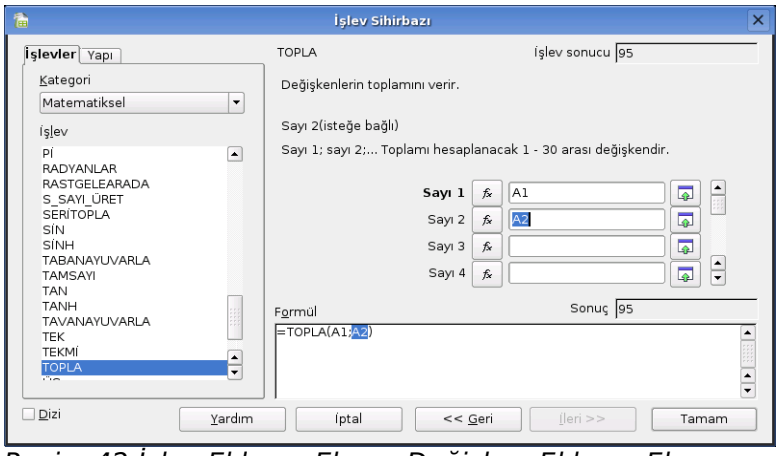

Resim 42:İşlev Ekleme Ekranı Değişken Ekleme Ekranı

İşlemlerimizi bitirmek için “Tamam” düğmesini tıklıyor ve sonucu görüyoruz.

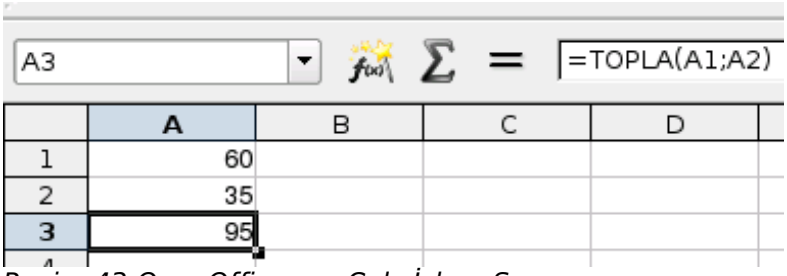

Resim 43:OpenOffice.org Calc İşlem Sonucu

Genel olarak işlev kullanımının mantığı bu şekildedir. Hangi sonuca ulaşmak istediğinizi biliyorsanız ve değişkenleriniz de belliyse sonuca bu yolla kolayca ulaşabilirsiniz.

Aralık tanımla

Daha önceden bahsettiğimiz hücre adlandırması zaman zaman karşılık hale gelebilir. Bunun için bazı hücrelere veya bir aralığa farklı isim atayabilirsiniz. Yapmanız gereken atama yapmak istediğiniz hücreyi veya aralığı seçip formül araç çubuğunu sol tarafında bulunan kutucuğa gerekli adı yazmanızdır.

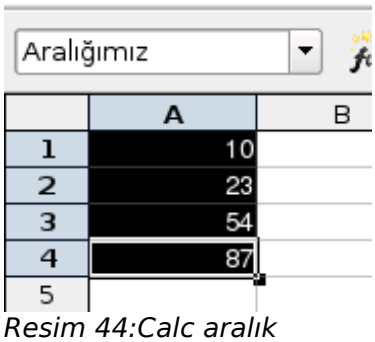

Resim 44:Calc aralık adlandırma

Bu işlemi tek bir hücre içinde yapabilirsiniz.

Hücre, Satır ve Sütun ekleme

Çalışma alanı içinde zaman zaman yeni hücre, satır ve sütun eklemenizi gerektiren durumlar çıkabilir. Bunun için seçili hücre içinde sağ tıklayıp “Hücre ekle” seçeneğini tıklayabilirsiniz. Bu işlemin tersini yapmak için “Hücre sil” seçeneğini kullanın. Hücre eklemek için menüden “Ekle/Hücre” seçeneğini de kullanabilirsiniz.

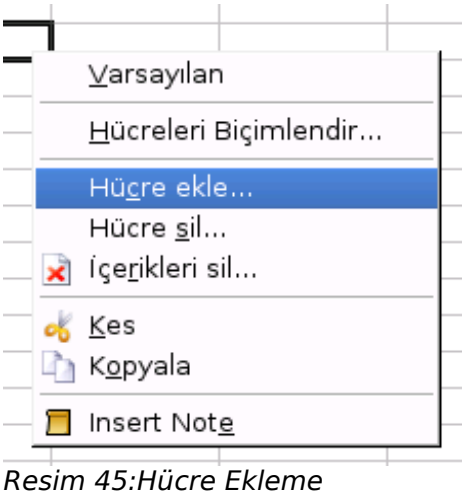

Resim 45:Hücre Ekleme

Satır eklemek için satır numaralarının üstüne gelip sağa tıklıyoruz. Gelen menü içinden “Satır ekle” seçeneğini seçiyoruz. Tam ters işlem olarak satır silme işlemini de buradan yapabilirsiniz. Satır eklemek için kullanabileceğiniz diğer bir seçenekte “Ekle/Satır” menü seçeneğidir.

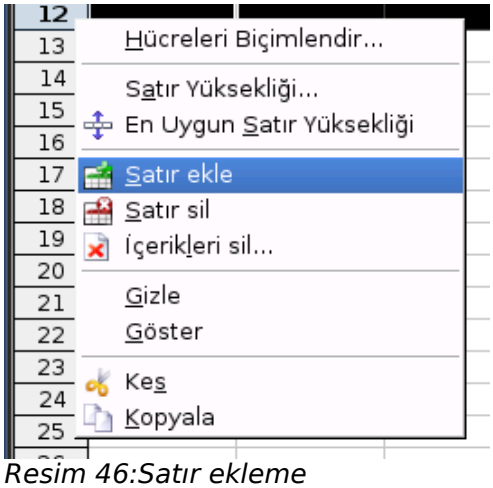

Resim 46:Satır ekleme

Sütun eklemek için sütun harflerinin üstüne gelip sağa tıklıyoruz. Gelen menü içinden “Sütun ekle” seçeneğini seçiyoruz. Tam ters işlem olarak sütun silme işlemini de buradan yapabilirsiniz. Sütun eklemek için kullanabileceğiniz diğer bir seçenekte “Ekle/Sütun” menü seçeneğidir.

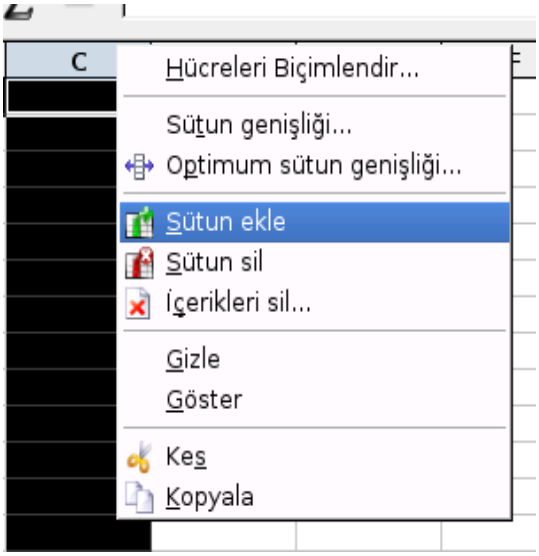

Resim 47:OpenOffice.org Calc sütun ekleme

Sütun genişliği ve satır yüksekliğini belirleme

Sütun genişliği: Üst tarafta bulunan sütun harfinin üstüne gelip sağa tıkladığımızda karşımıza gelen menüden “Sütun Genişliği” seçeneğini seçiyoruz. Karşımıza gelen iletişim penceresinden genişliği “cm” cinsinden yazarak işlemimizi bitiyoruz. Bu iletişim penceresine “Biçim/Sütun/Genişlik” menü seçeneğini tıklayarak da ulaşabilirsiniz.

Satır yüksekliği: Yan tarafta bulunan satır numaralarının üstüne gelip sağa tıkladığımızda karşımıza gelen menüden “Satır Yüksekliği” seçeneğini seçiyoruz. Karşımıza gelen iletişim penceresinden yüksekliği “cm” cinsinden yazarak işlemimizi bitiyoruz. Bu iletişim penceresine “Biçim/Satır/Yükseklik” menü seçeneğini tıklayarak da ulaşabilirsiniz.

Otomatik Biçimlendirmeyi Kullanma

Otomatik biçimlendirmeye belli biçim özellikleriyle donatılmış hazır tablo şablonu diyebiliriz. Tablonuzu hızla bir şekilde biçimlendirmek için bu özellik çok işinize yarayacaktır. Yeni oluşturacağınız bir tabloya uygulayabileceğiniz gibi var olan tablolarınıza da uygulayabilirsiniz. Şimdi bir örnekle nasıl yapacağımıza bakalım.

İlk olarak tablo alanı olarak kullanacağınız alanı seçin. Daha sonra “Biçim/Otomatik Biçimlendirme” menü seçeneğini tıklayın.

Resim 48:OpenOffice.org Calc otomatik biçimlendirme

Karşımıza gelen iletişim penceresinden istediğiniz hazır tablo biçimini seçin. Bu işlemi yaptıktan sonra seçmiş olduğunuz alan belirlediğiniz tablo biçimi ile biçimlendirilecektir.

Calc'a çizelge ekleme

Zaman zaman bazı verilerin grafik olarak görüntülenmesi gerekir. Bunu da yapmamızı sağlayan araçların başında çizelgeler geliyor. Şimdi küçük bir örnekle çizelgeleri sayfamıza nasıl ekleyeceğimize bakalım.

Çizelgeyi oluşturmadan önce çizelgenin verilerini oluşturmamız gerekir. Bu şekilde bir veri dizisi oluşturduktan sonra ya da var olan bir veri dizisi alanın hepsini seçiyoruz. Seçili durumdayken “Ekle/Şema” menü seçeneği ile çizelge sihirbazımız ekrana geliyor.

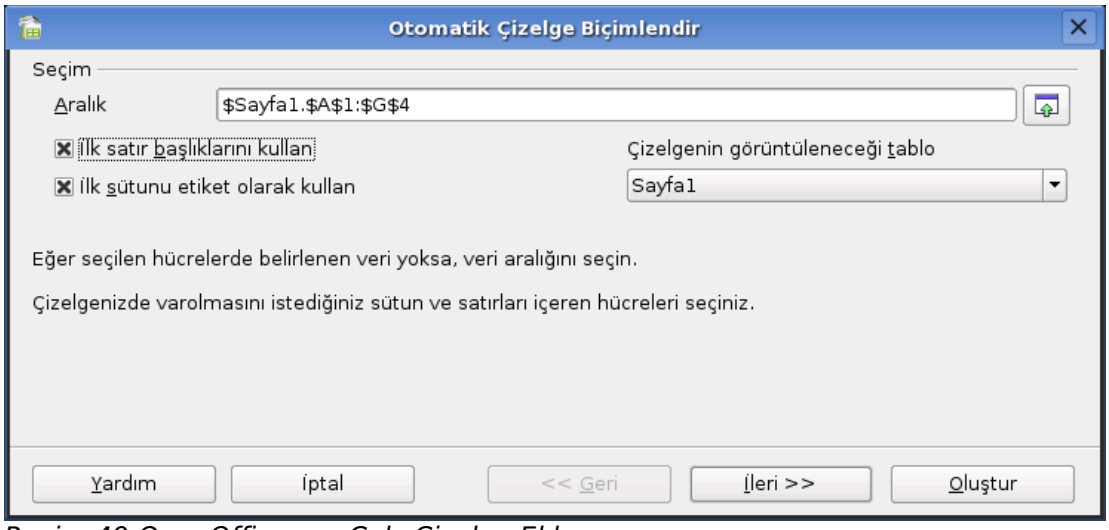

Resim 49:OpenOffice.org Calc Çizelge Ekleme

Bu ekrandaki seçmiş olduğumuz aralığı görüyorsunuz. Diğer dikkat etmemiz gereken yer ise yapmış olduğumuz tanımlamaların çizelge içinde yer alması için “İlk satır başlıklarını kullan” ve “İlk sütunu etiket olarak kullan” seçeneklerini

işaretlemek olacaktır. İşaretlemezsek bu tanımlamalar çizelge içine otomatik olarak eklenmez. Sonrasında uğraşmak zorunda kalabiliriz.”İleri” diyelim.

Kullanmak istediğimiz çizelge türünü seçelim. Yan taraftaki önizleme kutucuğunu işaretleyerek ne durumda olduğunuzu görebilirsiniz. “İleri” diyelim.

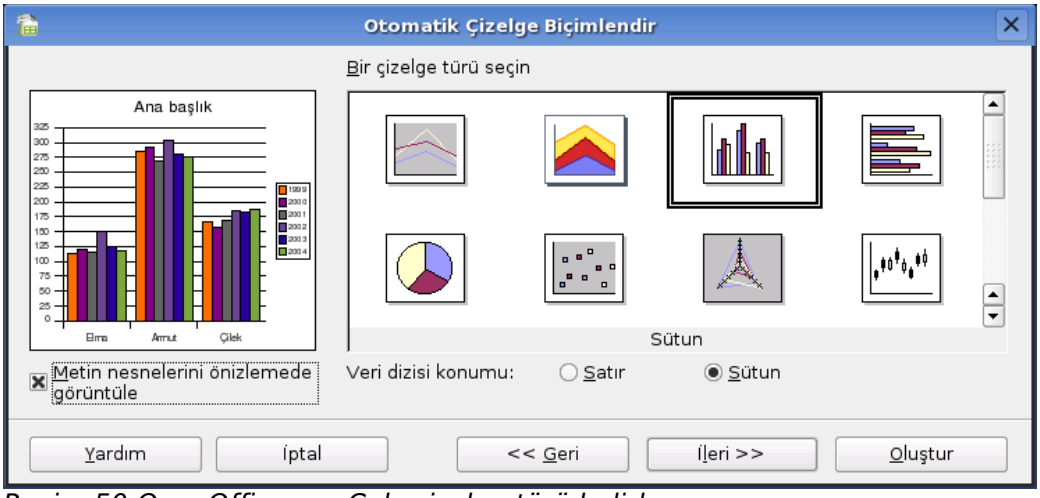

Resim 50:OpenOffice.org Calc çizelge türü belirleme

Sonraki ekranda seçtiğiniz çizelge türüne göre ayarlamalarımızı yapalım. Ya da olduğu gibi bırakıp “İleri” diyebilirsiniz.

Resim 51:OpenOffice.org Calc tanımları

Bu ekranda gerekli açıklamalarımız yazalım ve “Oluştur” düğmesini tıklayarak çizelgemizi oluşturalım.

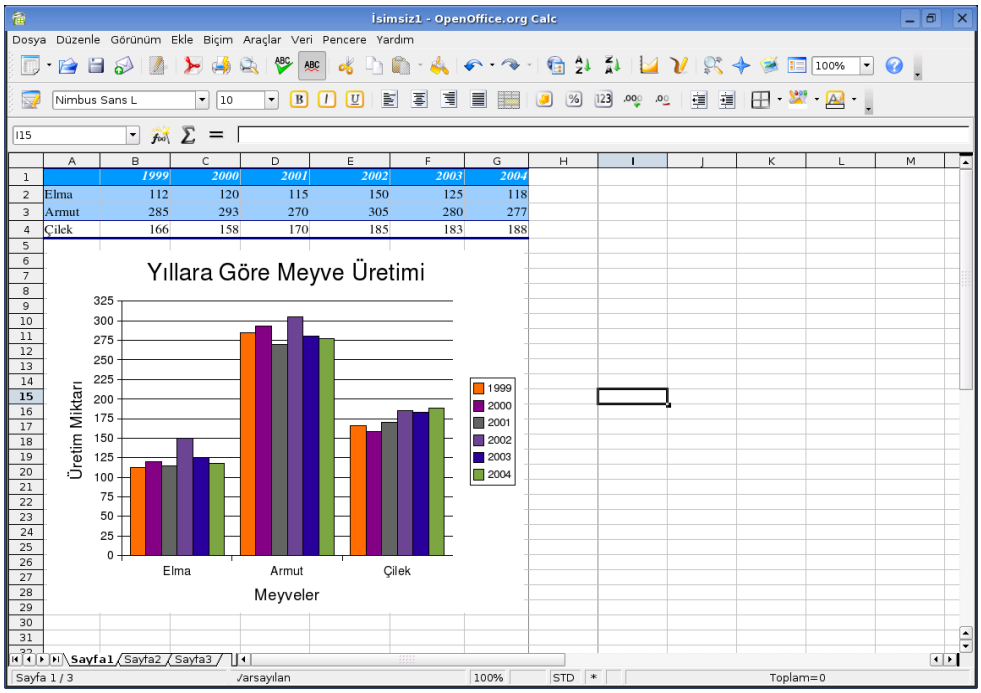

Resim 52:OpenOffice.org Calc çizelge

Çok kısa sürede çizelgemizi oluşturup belgemiz içine yerleştirdik. Çizelge için diğer ayarlara farenizin sağ tuşunu kullanarak erişebilirsiniz.

OpenOffice.org Impress: Sunum hazırlamak onun işi

Sunum hazırlamak için bütün araçlar Impress içinde hazır, sadece onları nasıl kullanacağımızı bilmemiz gerekiyor. Dakikalar içinde bir sunumuzun olabilir. Nasıl mı? Şimdi beraber öğrenelim. OpenOffice.org Impress ilk açtığınızda karşınıza sunum hazırlama sihirbazı gelecektir.

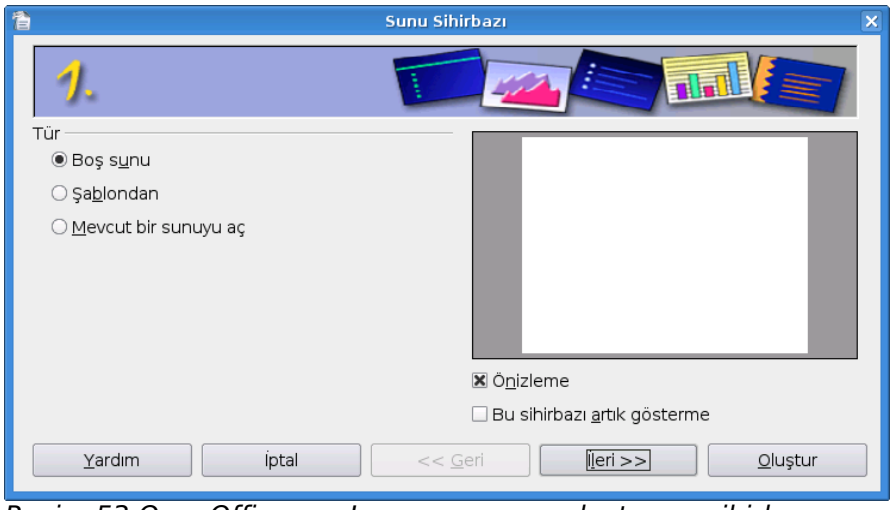

Resim 53:OpenOffice.org Impress sunum oluşturma sihirbazı

Bu ekranda bize sunulan üç seçenekten birini seçelim. Biz sunumuzu hazırlamak için “Boş Sunu” seçeneğini seçtik. Daha sonra ileri düğmesine tıklayalım.

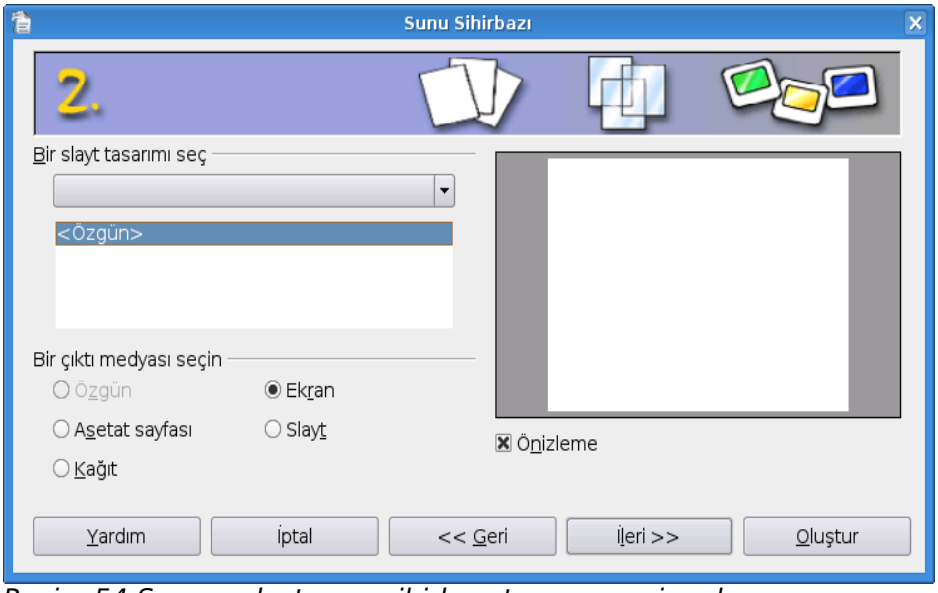

Resim 54:Sunum oluşturma sihirbazı tasarım seçim ekranı

İkinci ekranda sunumuz için arkaplanı seçerek sunumuzun şeklini seçiyoruz. Burada sunumuzu yapacağınız ortama göre bazı özel seçenekler verilmiş. Burayı amacımıza göre seçip ilerleyelim.

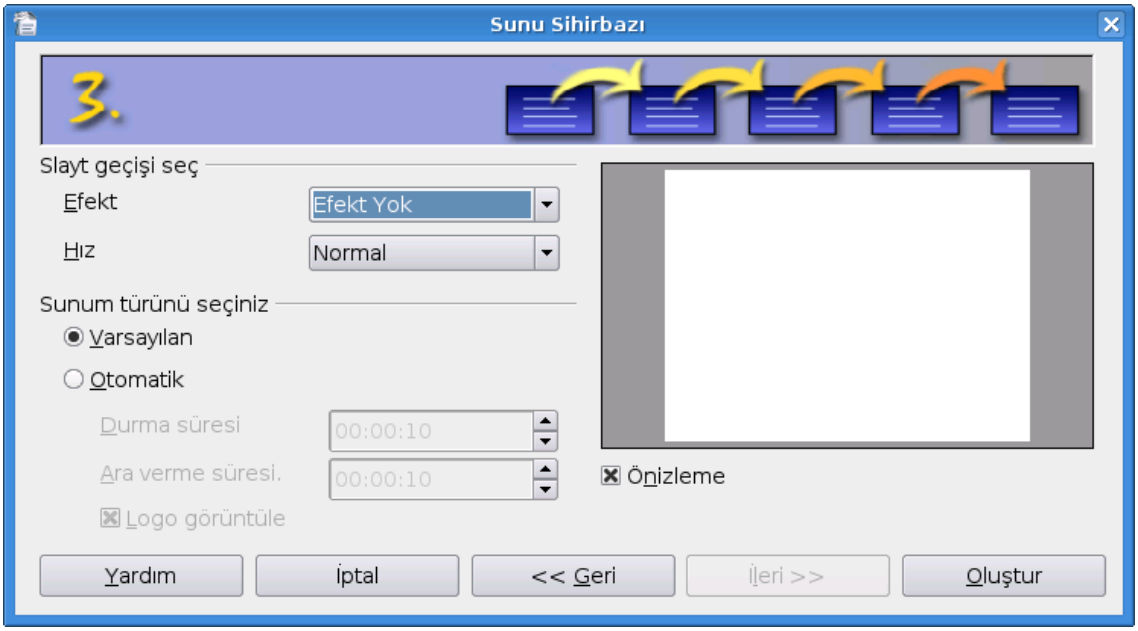

Resim 55:Sunum oluşturma sihirbazı sunum türü belirleme ekranı

Üçüncü ekrana geldiğimizde sunumuzda kullanmak istediğimiz efekt varsa onu seçiyoruz. Ekran geçiş hızlarını da buradan ayarlayabilirsiniz. Sununuzun da geçişleri elle yapacaksanız “Varsayılan” seçeneğini işaretli kalması gerekir. Otomatik geçiş isterseniz “Otomatik” seçeneği altındaki süreleri ona göre ayarlamanız gerekir. Oluştur'u tıklayarak sunumumuzu oluşturacağımız ekrana ulaşabiliriz.

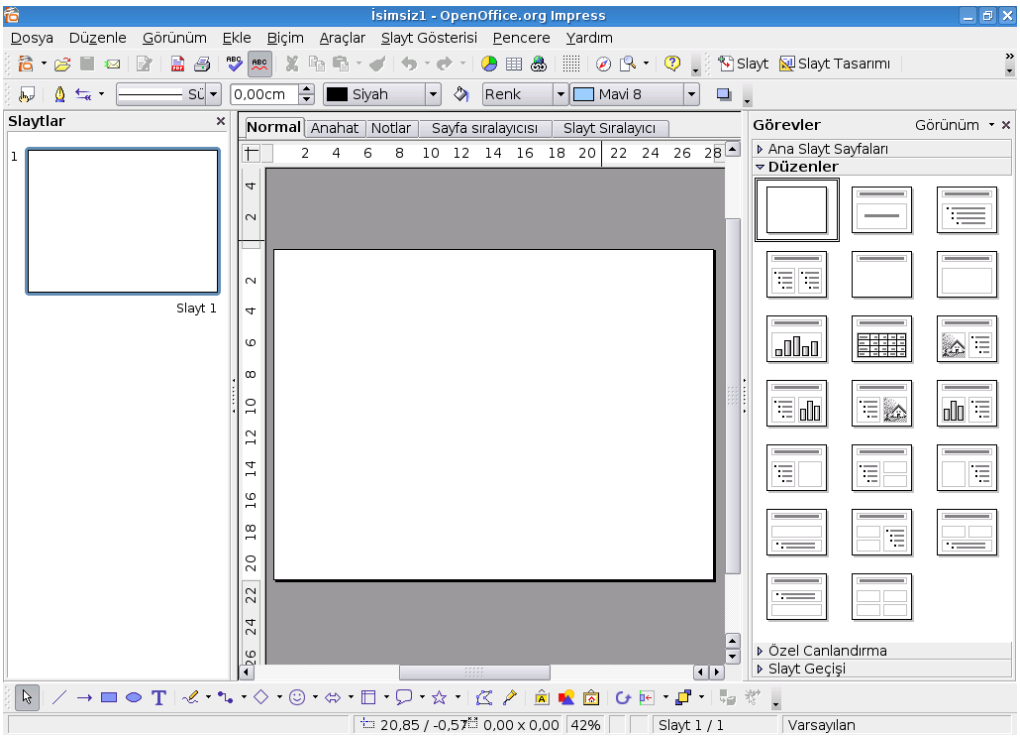

Resim 56:OpenOffice.org Impress Genel Görünümü

Ana çatımızı oluşturduktan sonra bazı küçük ayarlamalar ve içeriği girmek kalıyor. Onları da hep birlikte yapalım.

Çalışma alanı ve görünümler

Yukarıdaki resimde gördüğünüz gibi Impress çalışma alanı üçe ayrılmıştır. Soldaki alanda slaytların sıralandığı alan vardır. Slaytlar arasında geçiş yaparken bu alandan yararlanıyoruz. Ortadaki alan etkin olarak işlem yaptığımız alan diyebiliriz. Bu alan Writer ve Calc'da bulunan çalışma alanına denk düşüyor. Yaptığımız işlemlerin sonuçlarını burada görüyoruz. Sağ tarafta bulunan alan ise slaytlarımıza renk katacak hazır şablonları ve düzenleri barındırıyor.

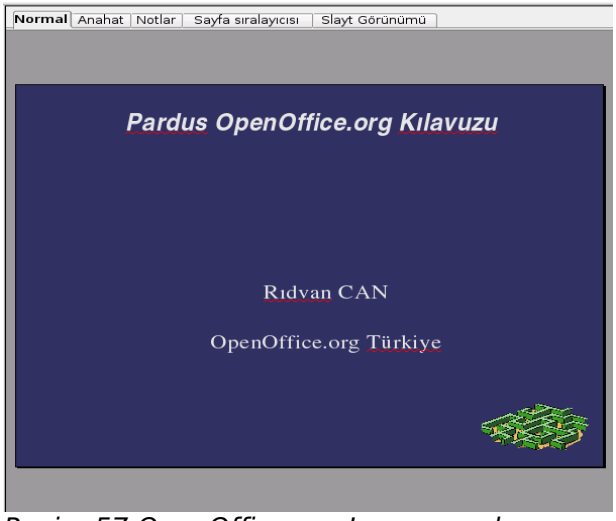

Resim 57:OpenOffice.org Impress çalışma alanı görünümleri

Çalışma alanın üstünde yer alan görünüm seçeneklerine de zaman zaman ihtiyacımız olacak. Konu içinde bu alanları daha ayrıntılı açıklamaya çalışacağız. Şimdi kısaca değinelim.

Normal: Genel olarak çalışma yapılan alandır.

Anahat: Sunum başlıklarının sıralandığı görünümdür.

Notlar: Not eklemek için kullanacağınız görünümdür.

Sayfa sıralayıcısı: Sunum sayfalarının sıralandığı görünüm şeklidir.

Slayt Görünümü: Sunumuzu izleyebileceğiz görünümdür.

Slaytlarla Çalışma

Sunumuzu hazırlarken slaytlarla yoğun olarak çalışırız. Yeni sayfalar ekleriz, sileriz, özel animasyonlar ekleriz. Bunları yapmak için sol tarafta bulunan alanı kullanacağız. Burada neler yapabileceğimize bakalım.

Yeni Slayt Ekleme: Slaytı eklemek istediğinizin yerin üstündeki slayta sağ tıklayıp “Yeni Slayt” seçeneğini seçtiğinizde yeni bir slayt sayfası eklenecektir. Diğer bir seçenekte “Ekle” menüsünden Slayt... Menüsünü seçmektir.

Slayt Silme: Silmek istediğiniz slaytın üstünde sağa tıklayıp “Slaytı Sil” seçeğini ile slaytı silebilirsiniz.

Yeniden Adlandır: Slaytınızı yeniden adlandırmak isterseniz işlem yapmak istediğiniz slaytın üstüne sağa tıklayıp “Slaytı Yeniden Adlandır” seçeneğini seçin.

Bu menü altında bulunan diğer seçenekler, slaytımıza ekleyeceğimiz düzenleri

ve animasyon seçeneklerini sağ tarafta açmaya yarıyor. O kısma daha ileride değineceğiz. Slaytı daha ileride işe yarayabilir diyerek saklamak isterseniz “Slayt Gizle” seçeneğini kullanabilirsiniz.

Resim ve Şekil ekleme

Bir slayt sadece metinlerden oluşmaz. Zaman zaman sunumu güçlendirecek bazı araçları kullanırız. Bunun için alt tarafta bulunan çizim araç çubuğundan yararlanacağız.

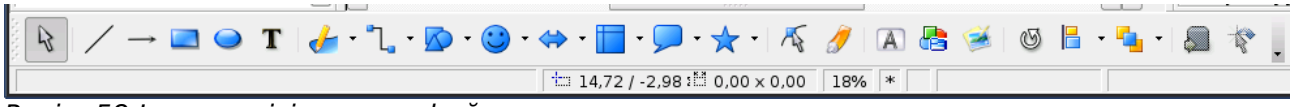

Resim 58:Impress çizim araç çubuğu

Araç çubuğu kendi arasında bölümlere ayrılmış durumda, ilk bölümde şekiller bulunuyor. İkinci bölümde ise resimlere yer verilmiş. Son kısımda ise bunlarla ilgili ayarlamaları yapacağınız birkaç seçenek yer alıyor. Şimdi bu alanda “Yazı sanatı” seçeneği kullanarak bir örnek yapalım.

Yazı sanatını eklemek için çizim araç çubuğu üzerinde “A” düğmesine tıklıyoruz. Karşımıza gelen yazı sanatı seçeneklerinden birisini seçerek “Tamam” diyoruz.

Resim 59: OpenOffice.org Impress Yazı Sanatı

Şimdi yazı sanatımız slaytımızın içine yerleşti. Yapmamız gereken yazıyı değiştirdikten sonra özelleştirip işlemlerimizi tamamlamak. Yazıyı değiştirmek için yazı sanatı üzerinde çift tıklayalım. Ortaya halen bulunan yazı gelecektir. Buraya istediğimiz yazıyı yazıyoruz.

Şimdi yazı üzerinde özelleştirmelerimiz yapabiliriz. Özelleştirmelerimizi yapmak için yazı sanatı üzerinde sağ tıklayıp karşımıza gelen menüden “Çizgi, Alan , Metin, Konum ve Boyut seçeneklerini kullanarak yapabilirsiniz. Örneğimizi biraz özelleştirdik, bakalım nasıl gözüküyor.

Resim 60:Yazı Sanatı Örneği

Siz de istediğiniz şekilleri buradaki seçenekleri kullanarak elde edebilirsiniz.

Animasyonlarla ve geçişlerle çalışma

Slaytlarımızı daha renkli hale getirmek için geçişlerimize ve yazılarımıza animasyonlar ekleyebiliriz. Siz eklemediğiniz sürece bu animasyonlar aktif olmayacaktır. Bu yüzden bunları bizim ayarlamamız gerekiyor. Şimdi nasıl yapacağımıza bakalım.

İlk olarak sayfa geçişlerine animasyon ekleyelim. Sol taraftaki alandan geçiş uygulayacağınız slaytı seçin. Daha sonra sağ tarafta bulunan alandan “Slayt Geçişi” düğmesini tıklayın.

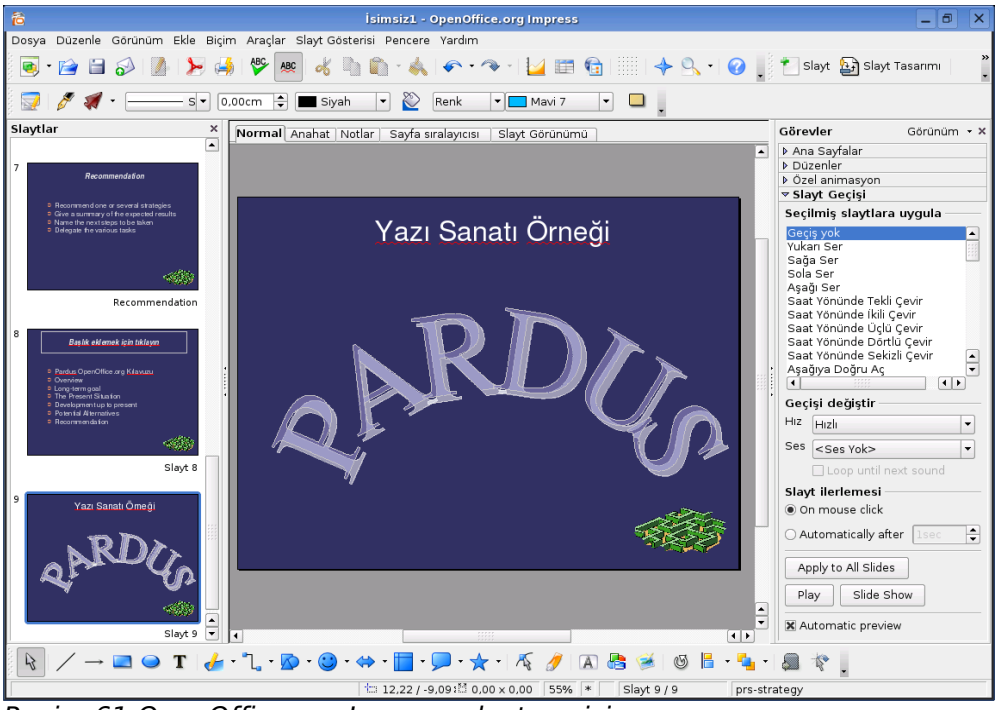

Resim 61:OpenOffice.org Impress slayt geçişi

Slayt geçişi altında bulunan seçeneklerden istediğinizi seçebilirsiniz. Herhangi bir seçeneğe tıkladığınızda nasıl bir geçiş olacağı önizleme ile çalışma alanı içinde gösterilecektir.

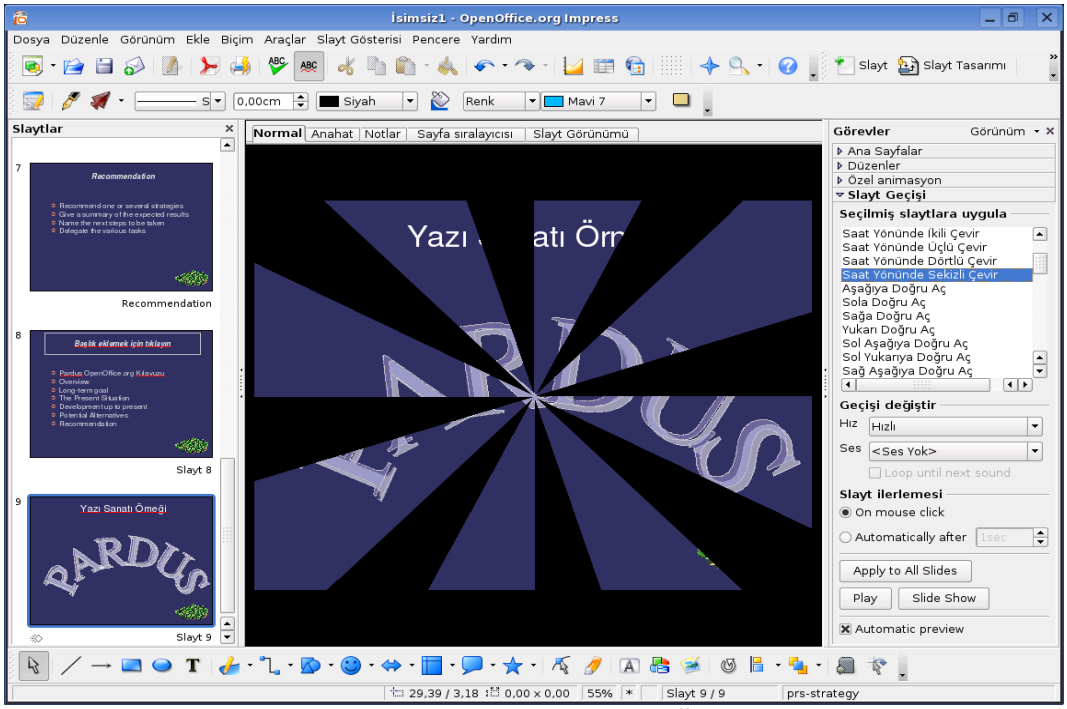

Resim 62:OpenOffice.org Impress slayt geçiş örneği

Yaptığımız bu işlem sadece seçili slayt için geçerlidir. Eğer bütün geçişleri bu şekilde ayarlamak isterseniz. Aşağıda bulunan “Bütün slaytlara uygula” düğmesine basabilirsiniz. O alanda bulunan diğer seçenekleri de ihtiyacınıza göre değiştirebilirsiniz.

Sayfalar arasına animasyon koyabileceğiniz gibi yazılar ve diğer nesneler içinde animasyon koyabilirsiniz. Bunun için yapmamız gereken, animasyon koyacağımız nesneyi seçip, sağ tarafta bulunan özel animasyon bölüme gelmek olacaktır.

Daha sonra “Ekle” düğmesiyle istediğimiz seçeneğini seçip işlemenizi tamamlayabilirsiniz.

Düzenlerle çalışma

Slaytlarda değişik yerleşim düzenleri kullanırız. Bunlar herkesin ihtiyacına göre değişebilir. Var olan yerleşim düzenlerinden yararlanmak için sağ tarafta olan “Düzenler” seçeneğinden yararlanabilirsiniz. Bunun için yapmamız gereken düzeni uygulayacağımız sayfayı seçmek ve istediğimiz düzene tıklamaktır.

Eğer istediğiniz gibi bir düzen yoksa ve kendi istediğinize göre düzen oluşturmak isterseniz, ilk seçenek olan boş düzeni tıklayabilirsiniz. Bundan sonra istediğiniz nesneleri ekleyip istediğiniz gibi bir slayt oluşturabilirsiniz.

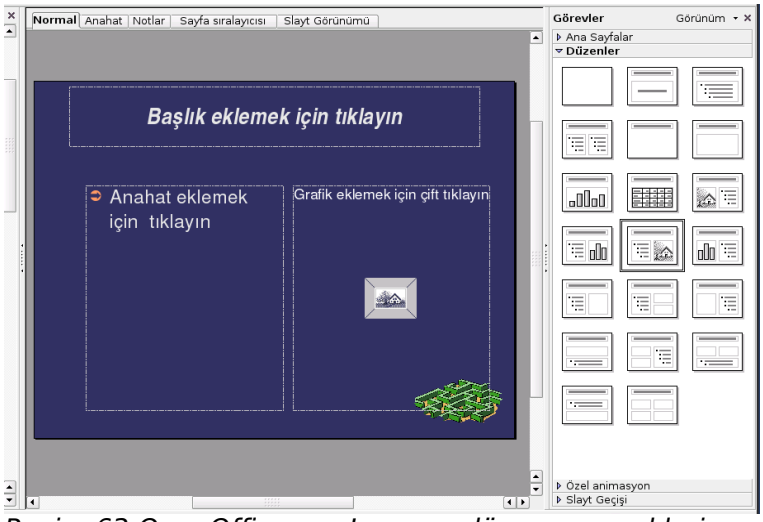

Resim 63:OpenOffice.org Impress düzen seçenekleri

OpenOffice.org Impress'te sunum oluşturmayı ve bazı ayarlamaları göstermeye çalıştık. Kullanımının kolay ve anlaşılır bir yapı da olduğunu gördünüz. Öğrendiğimiz genel kullanım özelliklerini de kullanarak güzel sunumlar hazırlayacağınızı söyleyebiliriz.

OpenOffice.org Base: Verilerinize yön verir

OpenOffice.org ailesine 2.0 sürümü ile katılan Veritabanı (Base), birçok özelliği ile işlerinizi daha kolay hale getiriyor. Şimdi neler yapabileceğimize bakalım.

Açılış ve veritabanı sihirbazı

OpenOffice.org Base'i ilk açtığımızda bize rehberlik edecek bir sihirbazla karşılaşıyoruz.

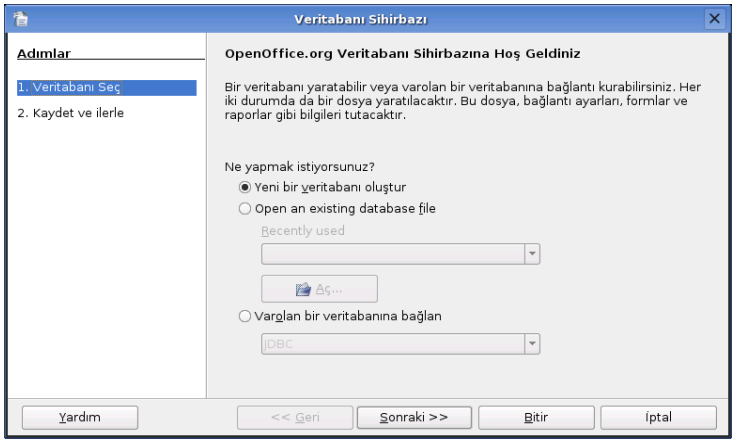

Resim 64:Veritabanı sihirbazı ilk ekranı

Bu ilk ekranda ne yapmak istiyorsanız ona uygun bir seçenek seçmelisiniz. Biz yeni bir veritabanı oluşturmak istediğimiz için ilk seçeneği seçiyoruz.

İkinci seçeneği daha önce Base ile oluşturulmuş ve kullandığınız veritabanlarını açmak için kullanabilirsiniz.

Üçüncü seçeneği ise Base dışında kullandığınız bir veritabanına bağlantı yapabilirsiniz.

Şimdi “Sonraki” diyerek devam ediyoruz.

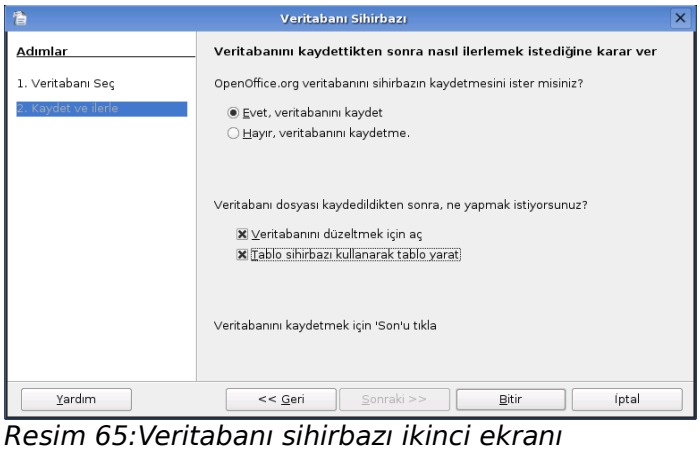

Resim 65:Veritabanı sihirbazı ikinci ekranı

Karşımıza gelen ikinci ekranda veritabanımıza neler yaptırmak istediğimizi ayarlıyoruz. Yukarıdaki seçeneği “Evet” olarak seçiyoruz ki sihirbaz veritabanımızı kaydetsin.

Alttaki seçeneklerimizin işaretli olmasına dikkat etmek işleri biraz daha kolaylaştıracaktır.

Şimdi “Bitir” düğmesine tıklayalım ve veritabanımızı oluşturalım.

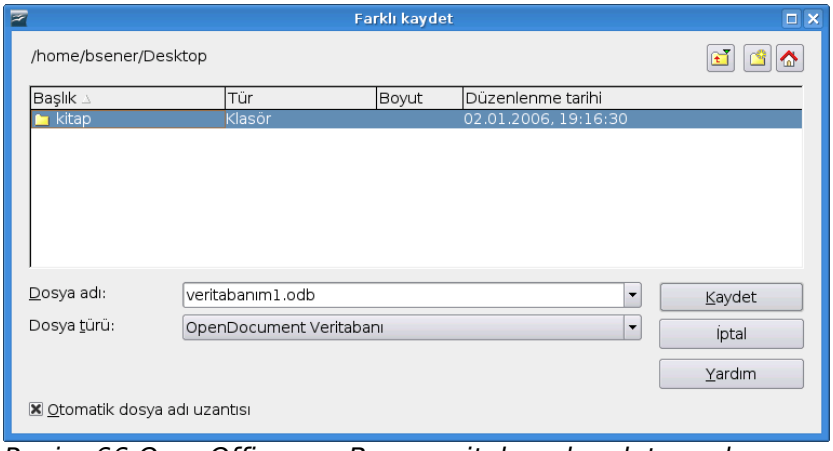

Resim 66:OpenOffice.org Base veritabanı kaydetme ekranı

Veritabanımıza vereceğimiz ismi yazalım ve “Kaydet” düğmesine tıklayalım. Ayrıca bu ekrandan kaydetmek istediğiniz yeri değiştirebilirsiniz.

Kaydet düğmesine tıkladıktan sonra önceki ekran “Veritabanını düzenlemek için aç” ve “Tablo sihirbazı kullanarak tablo yarat” seçenekleri işaretli olduğu için veritabanımız açılacak ve Tablo oluşturma sihirbazı karşımıza gelecektir.

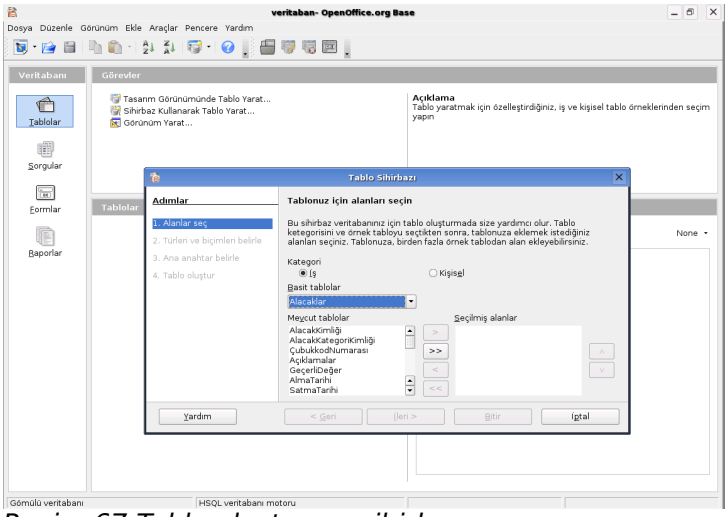

Resim 67:Tablo oluşturma sihirbazı

Şimdi karşımızda duran “Tablo Oluşturma Sihirbazı” ile tablomuzu oluşturalım. Bunun için küçük bir senaryo yapalım. Diyelim ki satın aldığınız malzemelerin kayıtlarını tutan bir veritabanı oluşturmak istiyorsunuz.

Buna göre şimdilik bize hazır sunulan seçenekleri kullanacağız. Kategori kısmında “iş” seçeneğini seçiyoruz. Burada bulunan alanlardan işimize yarayanları seçelim.

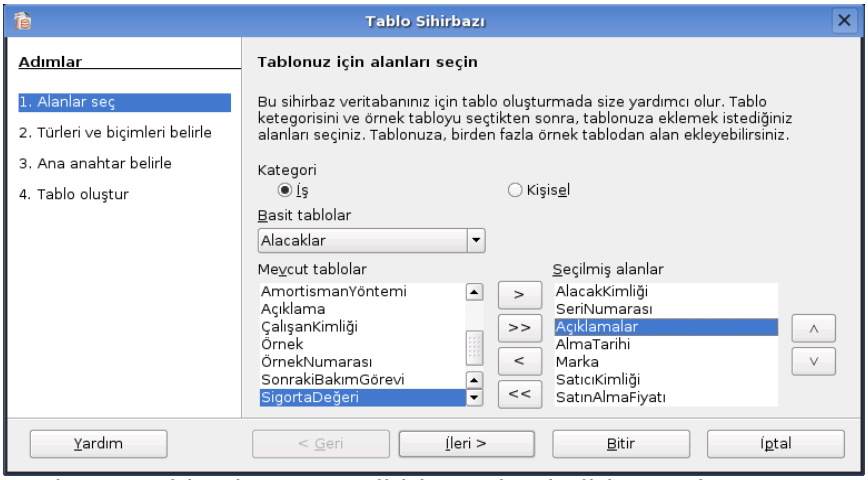

Resim 68:Tablo oluşturma sihirbazı alan belirleme ekranı

Şimdi “İleri” diyoruz ve ayarlamalarımıza devam ediyoruz.

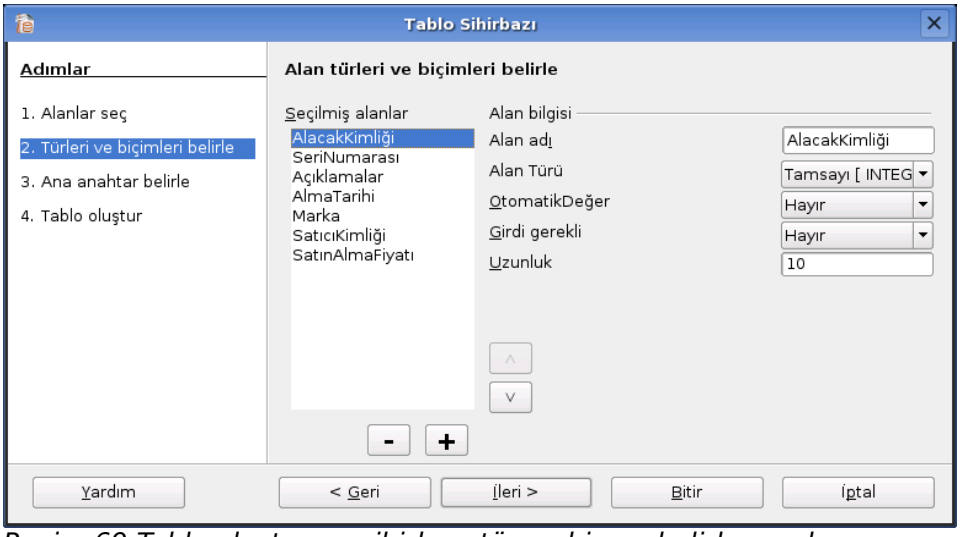

Resim 69:Tablo oluşturma sihirbazı tür ve biçem belirleme ekranı

Şimdiki ekranda belirlediğimiz alanların türlerini ve biçim özelliklerini belirleyeceğiniz. Burada bir tablonun özelliklerini açıklayalım. Diğerlerini de

buna göre yapabilirsiniz.

Alan adı: Alanın adını bu kısmında belirleyebilirsiniz. Değiştirmezseniz ilk hali kalacaktır. İstediğinize göre değiştirebilirsiniz.

Alan türü: Alanda tutulacak veriye öngörülen türü belirlemenize yarar. Buna göre alttaki “Uzunluk” değerinin de değiştiğini görebilirsiniz.

Otomatik değer: Seçtiğiniz alanın belli bir düzende otomatik olarak değer atlamasını isterseniz “Evet” olarak işaretlemelisiniz. Örneğin; 1,2,3,4.... gibi gitmesi için.

Girdi gerekli: Bir alanın boş bırakılmasını engellemek için “Evet” olmasına dikkat etmelisiniz.

Alan kutucuğunun altında bulunan + ve – düğmeleri ile yeni alanlar belirleyip çıkarabilirsiniz. Şimdi yeni bir alan ekleyelim.

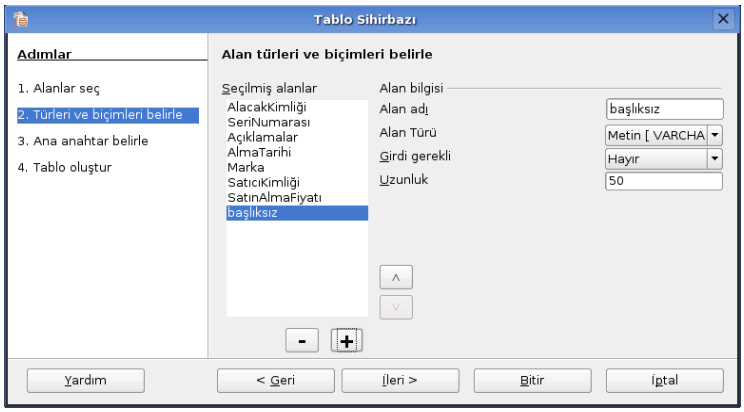

Resim 70:Tablo oluşturma sihirbazı alan ekleme

Yeni alanımızın ismini verelim ve istediğimiz özellikleri ekleyelim. Diğer alanlarını da ayarladıktan sonra “İleri” diyebiliriz.

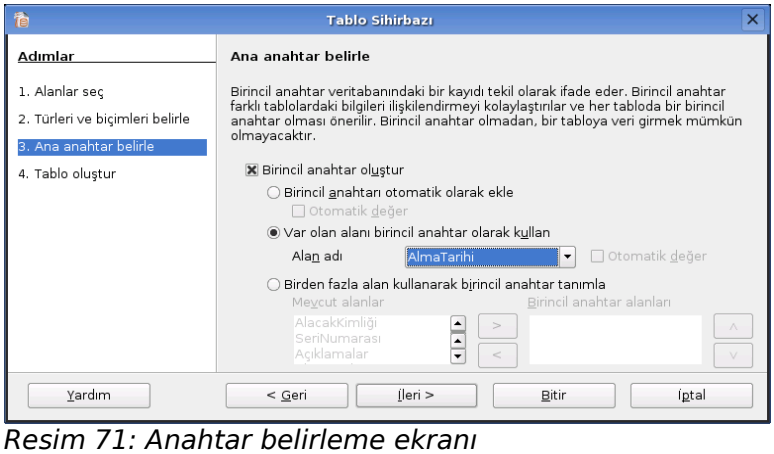

Resim 71: Anahtar belirleme ekranı

Bu ekranda birincil anahtarımızı belirliyoruz. Birincil anahtar tablonuzda ilk dikkate alınacak alandır. Tablonuzu neye göre şekillendirmek istediğinize karar verin ve isteğiniz alanı seçin. Buna da karar verdikten sonra “ileri” diyoruz.

Şimdi tablomuzu oluşturmak için son ekrandayız. Bu kısımda tablomuzu oluşturarak form tasarıma geçelim. Diğer iki seçeneğini kullanarak tablomuza veri girebilir veya tablo tasarımını seçebilirsiniz. Biz veri girme işlemi sonraya bıraktık ve tasarımımızı da seviyoruz :-)

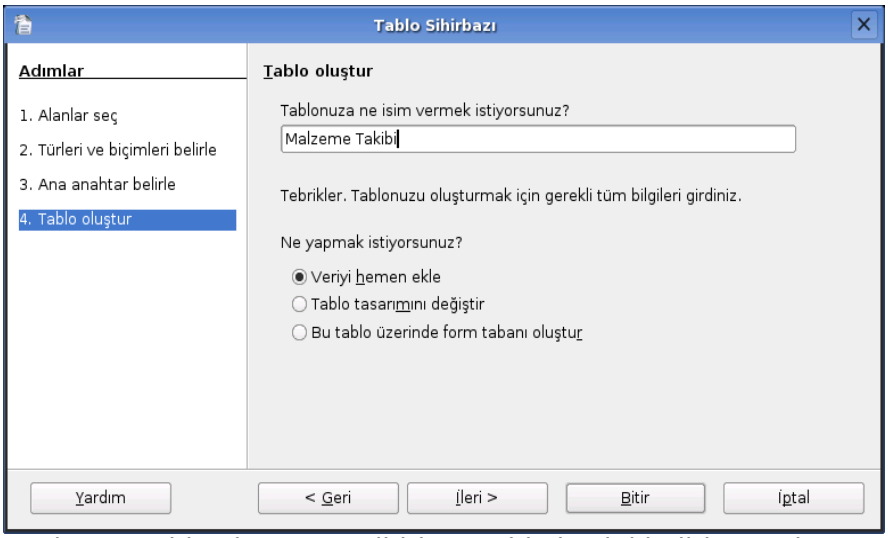

Resim 72:Tablo oluşturma sihirbazı tablo ismini belirleme ekranı

Son seçeneği işaretlediğimize göre devam edelim. Şimdi karşımıza Form sihirbazı gelecek.

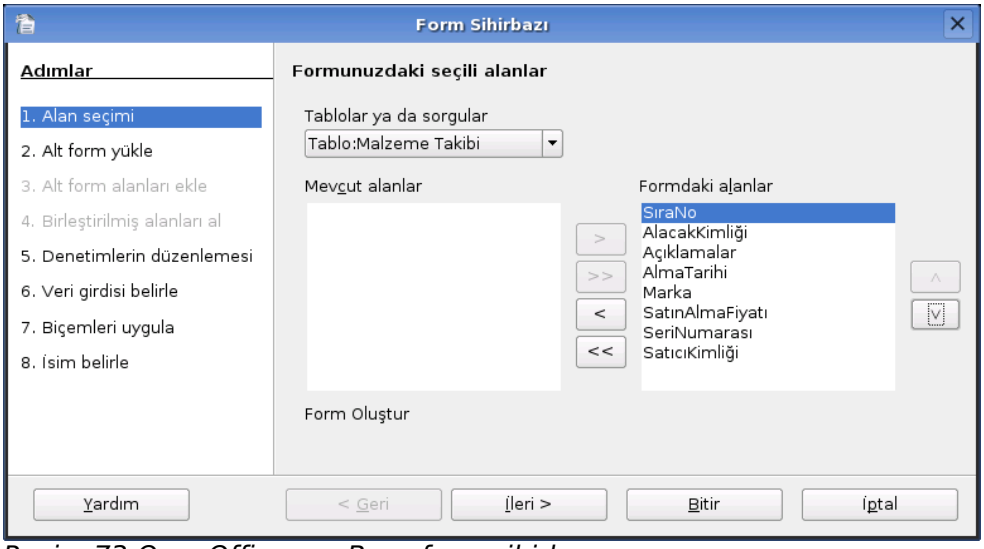

Resim 73:OpenOffice.org Base form sihirbazı

Listeden tablomuzu seçiyoruz ve formda kullanmak istediğimiz alanları belirliyoruz.

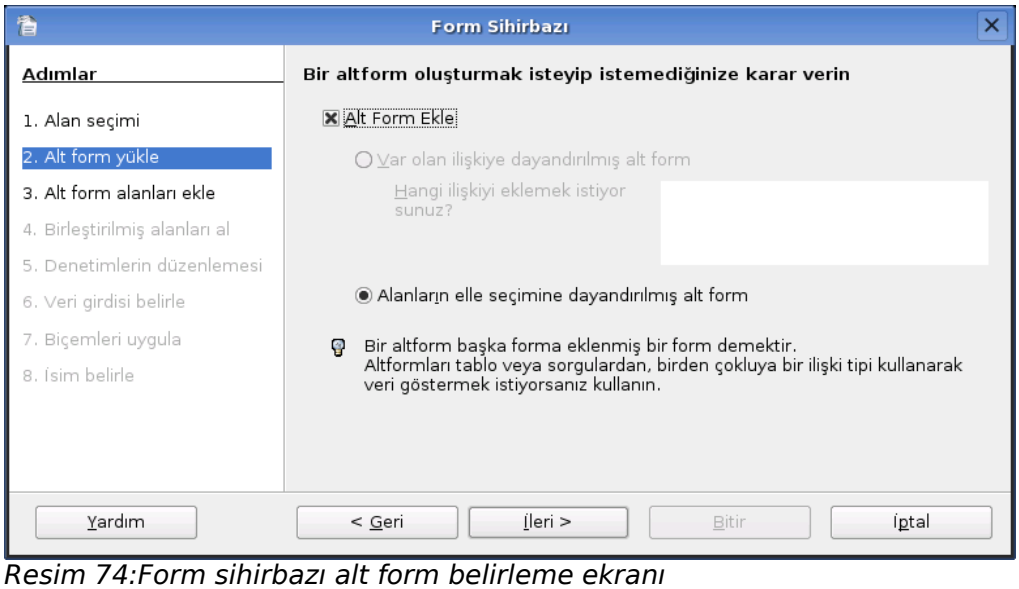

Resim 74:Form sihirbazı alt form belirleme ekranı

Eğer alt form ekleme isterseniz “Alt Form Ekle” seçeneği etkin hale getirmelisiniz. Bu seçenek ana formun altında aynı alanları kullanarak farklı bir form elde etmenizi sağlar. Kullanıp kullanmamayı ihtiyacınıza göre karar vermelisiniz. Daha sonra da ekleyebilirsiniz. Biz eklemeden devam ediyoruz.

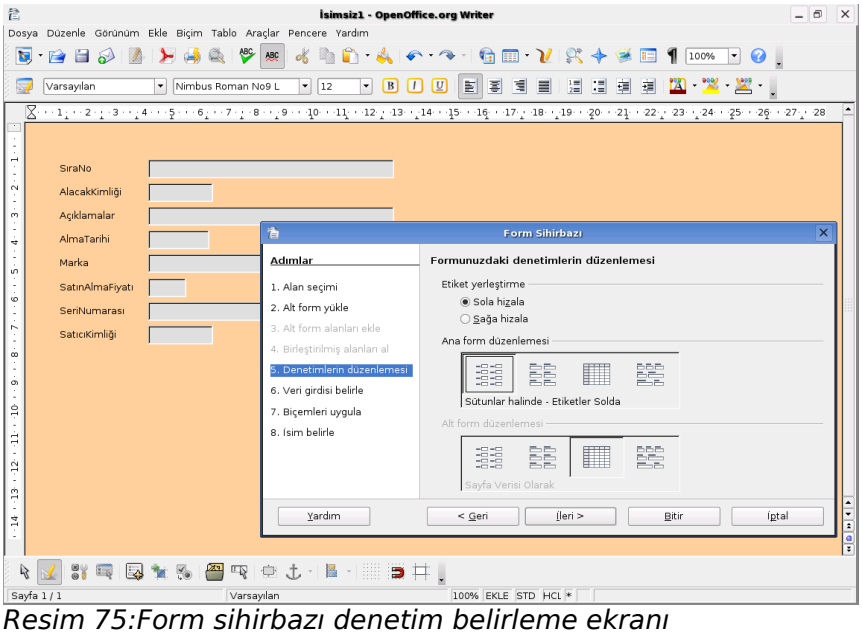

Resim 75:Form sihirbazı denetim belirleme ekranı

Şimdi formda kullanmak istediğimi denetim biçimi seçelim. Bize sunulan 4

seçenek var. Biz ilk seçeneği seçtik.

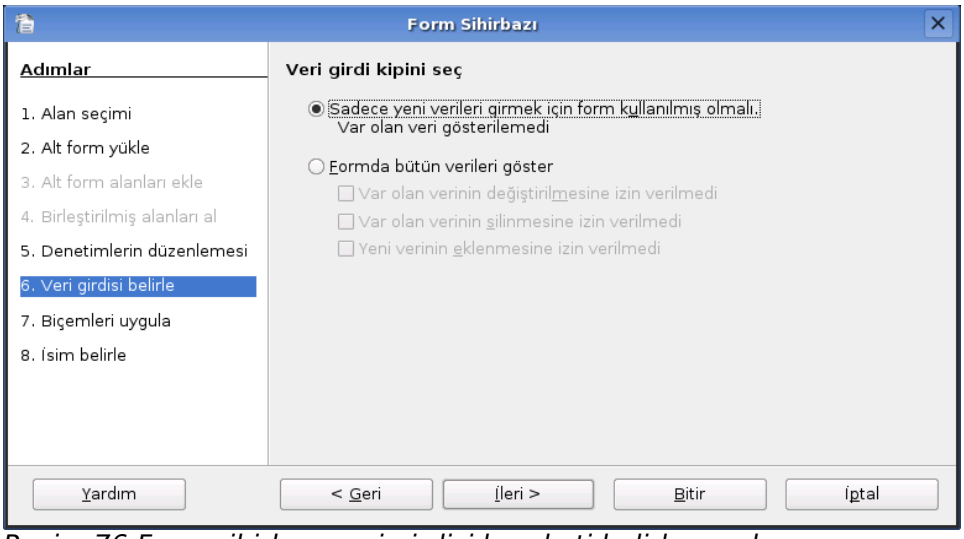

Resim 76:Form sihirbazı veri girdisi hareketi belirleme ekranı

Bu ekranda veritabanına verilerimizi girerken formun nasıl davranması gerektiğini belirliyoruz. Bu formu sadece veri girmek amacıyla kullanacaksak ilk seçeneği seçmek daha iyi olacaktır. Diğer seçenek, verilerinizi girerken öteki verilerinizi görmek isterseniz daha yararlı bir seçim olacaktır.

Bir sonraki seçeneğimizde form alanın biçemini belirliyoruz. Hoşunuza giden hazır seçeneklerden birisini seçebilirsiniz.

Son ekranda Forma bir isim verip, verilerimizi girmeye başlayalım. :-)

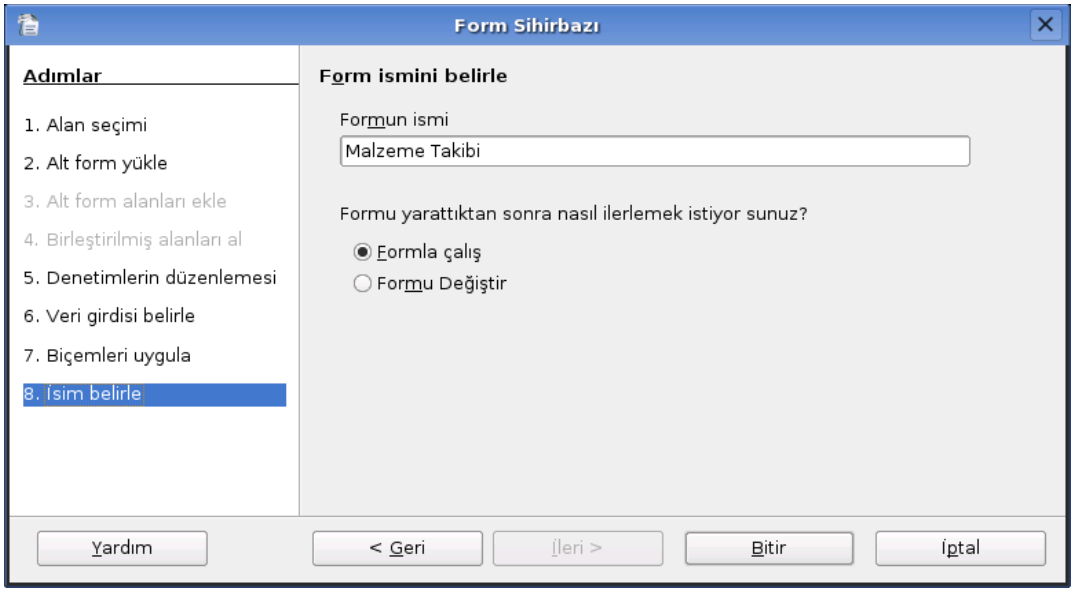

Resim 77:OpenOffice.org Base form sihirbazı form ismi belirleme ekranı

Bir süre bekledikten sonra formumuz veri girişi için karşınıza gelecektir.

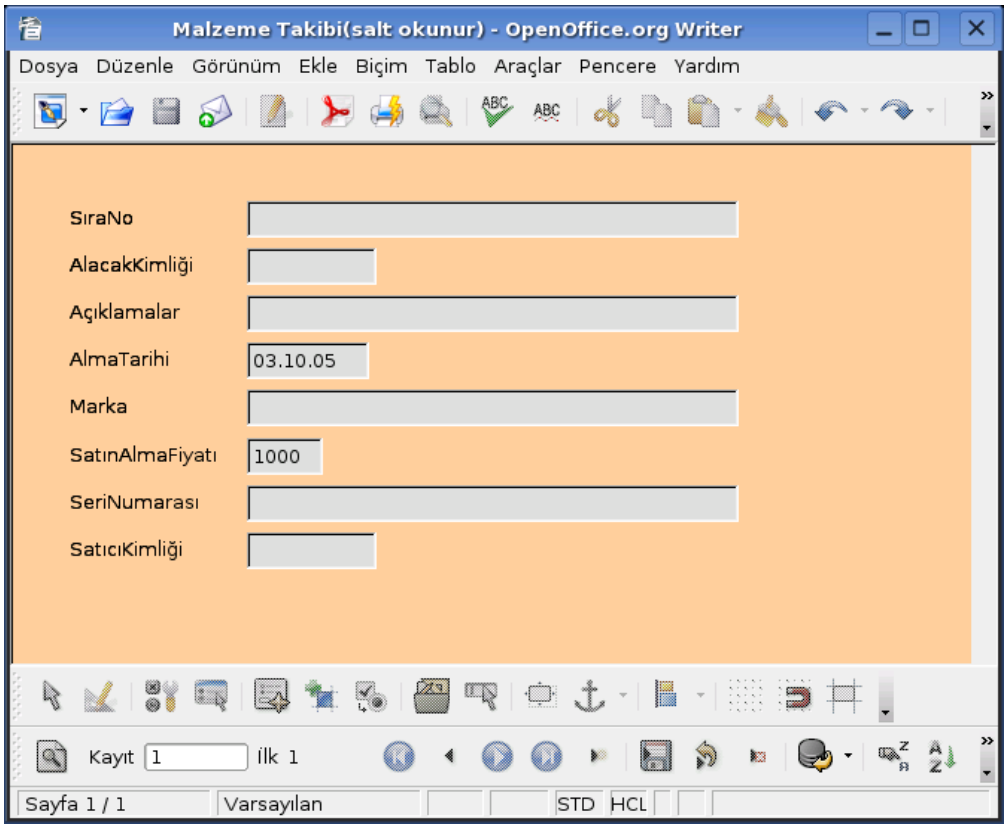

Resim 78:OpenOffice.org Base formu

Bu form aracılığıyla verilerinizi kolayca girmeye başlayabilirsiniz. Kaydetme ve

silme gibi işlemlerde “Form Kılavuz” araç çubuğundan yararlanabilirsiniz.

Gördüğünüz gibi dakikalar içinde Base ile bir veritabanı oluşturduk ve birkaç tane de veri girdik. Gerçekten kolay bir şekilde işlemlerimizi bitirdik. Tabi ki yaptığımız tablo tasarımını ve konuyu basite indirgedik. Sizler kendi ihtiyacınıza göre daha karmaşık yapılar kullanabilirsiniz. Şimdi girdiğimiz bu verilere nasıl göz atacağımıza bakalım.

Sorgu sihirbazıyla çalışma

Veritabanına girdiğimiz verileri sorgulama yaptırarak istediğimiz verilere kolayca ulaşabiliriz. Şimdi “Sorgular/Sihirbaz kullanarak Sorgu Yarat” seçeneğini tıklayalım.

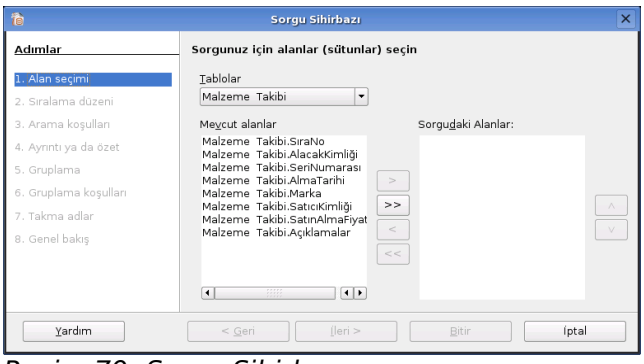

Resim 79: Sorgu Sihirbazı

Sorgu için kullanacağımız alanları seçelim. Sonraki ekranda sıralama düzenin hangi alana göre olacağını belirleyelim ve “İleri” diyelim.

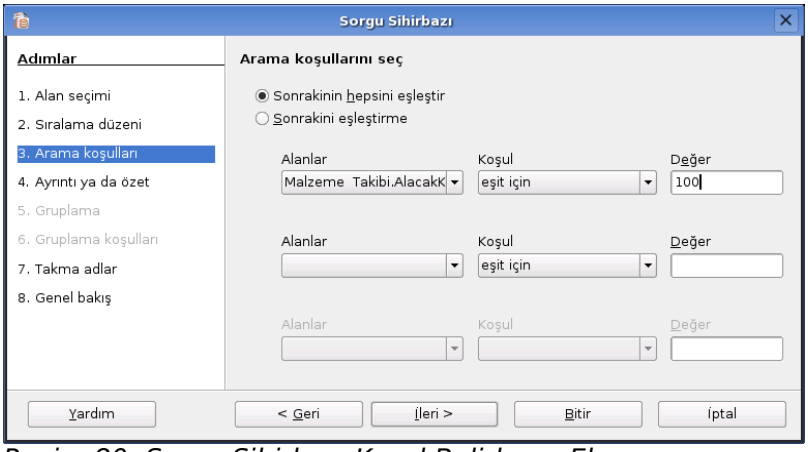

Resim 80: Sorgu Sihirbazı Koşul Belirleme Ekranı

Bu kısımda neye göre sorgu yaptıracağımızı belirliyoruz. Biz AlacakKimliği alanından “100” koduyla satın aldığımız malzemelerin sıralanmasını istedik. Şimdi “İleri” diyelim. Sonraki ekran seçmiş olduğumuz koşula göre özet gösterim yapabileceğiniz seçenekler bulunuyor. Bütün değerleri göstermek

isterseniz ilk seçenek seçili kalmalıdır.

“İleri” düğmesine tıkladığımızda var olan alanlara takma adlar belirleyebilirsiniz.

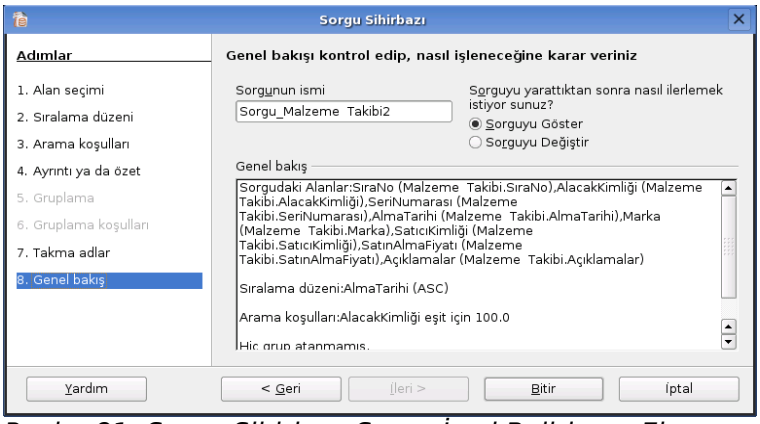

Resim 81: Sorgu Sihirbazı Sorgu İsmi Belirleme Ekranı

Son ekrana geldiğimizde sorgunu ismini belirleyip “Bitir” düğmesine bakalım ve sorgu sonuçlarını hep birlikte görelim.

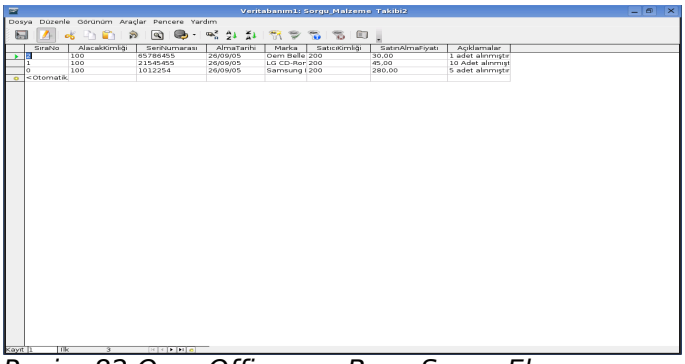
Resim 82:OpenOffice.org Base Sorgu Ekranı

Sorgumuzu başarılı bir şekilde yaptık ve istediğimiz değerler karşımızda duruyor. OpenOffice.org Base ile basit ve kolayca işlemlerimizi bitirdik. Ana pencereden daha önceden kaydettiğiniz form, tablo, sorgu gibi işlemleri düzenleyebilir ve ihtiyacınız olduğunda tekrar açabilirsiniz.

Daha fazla bilgiye www.openoffice.org.tr sitesinden edinebilirsiniz.

8. Depolama aygıtlarının yönetimi

Linux kullanarak bir CD yazmak, sabit diskte bir bölüm oluşturmak veya bir dosyayı diskete kopyalamak birkaç tıklama ile yapılabilecek kadar sadeleştirilmiştir. Aşağıda ekran görüntüleri eşliğinde bunları nasıl yapabileceğimizi göreceğiz.

Adım adım CD ve DVD yazmak

Pardus ile CD yazmak için K3b CD ve DVD Yazma programını kullanacağız. Bu programı Pardus > Programlar > Çokluortam > K3b menüsünü seçerek başlatabiliriz.

Yeni Veri CD Projesi düğmesini tıklayarak ya da Dosya menüsünden Yeni Proje > Yeni Veri CD Projesi menüsünü seçerek yeni bir veri cd projesi başlatalım.

Sol üst çerçeve içerisinde verilerimizin olduğu dizini seçelim. Sağ üst çerçeve içerisinde seçtiğimiz dizinin alt dizinleri ve dosyalarımız görüntülenecektir. Bunlardan veri CD'si içerisine ekleyeceğimiz dosya ve dizinleri sürükleyerek Veri CD Projesi içine bırakalım.

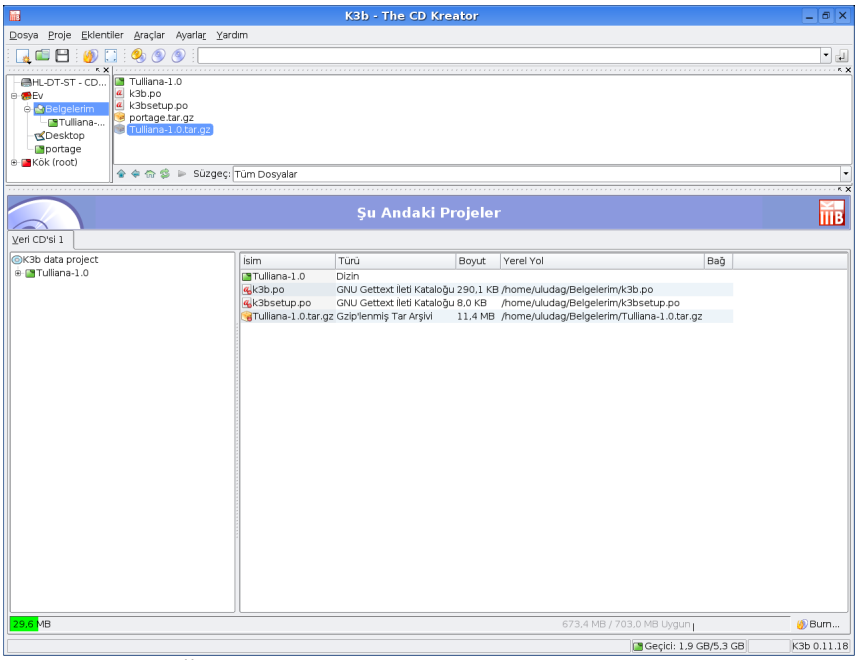

Resim 83: Sağ alt pencerede CD'ye yazdırılacak dosyalar var

Proje > Yak menüsünü seçtiğimizde karşımıza CD Yazma Penceresi açılacaktır. Bu penceredeki bir kaç ayarı değiştirmek isteyebiliriz. Çoğunlukla öntanımlı ayarlar yeterli olacaktır.

Burada en sık değiştirilen alan CD yazma hızı olacaktır. K3b öntanımlı olarak mümkün olan en yüksek hızda yazmak isteyecektir. Bu ayarı “Hız” kutusundan istediğimiz hızı seçerek değiştirebiliriz. Bir diğer değişiklik ise oluşturulacak CD için bir isim vermek olacaktır. Bunu Volume Kimliği sekmesinde yapabiliriz.

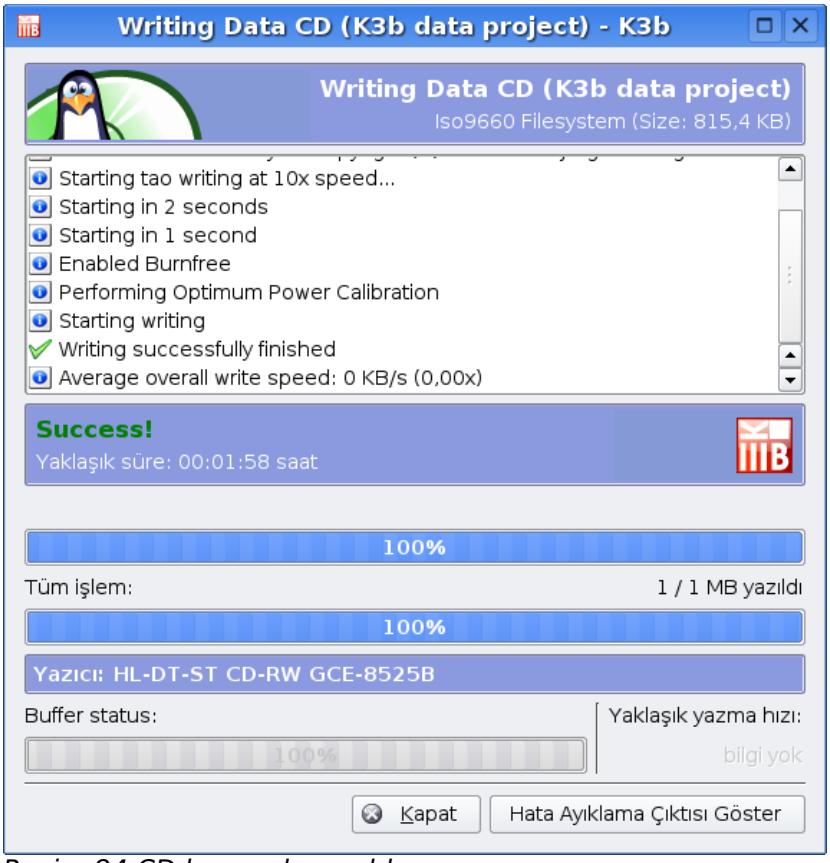

Resim 84:CD başarıyla yazıldı

Bu pencerede Yazdır düğmesini tıkladığımızda bizi CD yazma durumu hakkında bilgilendiren bir pencere açılacaktır. CD yazımı başarıyla bittiğinde ise öntanımlı ayarlara göre yazılan CD dışarı çıkacak ve başarı ile tamamlandığını belirten uyarı sesi gelecektir.

Yeni bir kalıp dosyası oluşturma

Kimi durumlarda verilerinizi bir CD ortamına yazmak yerine kalıp dosyası olarak saklamak isteyebiliriz. Bunu yapabilmek Pardus > Programlar > Çokluortam > K3b programını başlatalım. Sol üst çerçeveden yedekleyeceğimiz dizini seçtikten sonra sağ üst çerçeveden yedekleyeceğimiz dizin ve dosyaları aşağı çerçeveye sürükleyip bırakalım. Proje > Yak menüsünü seçerek CD yazma penceresini açalım. Bu aşamaya kadar olan kısmı aslında verilerimizi CD ortamına yazarken de yapmıştık. Burada farklı olarak Yazdırma sekmesindeki Seçenekler'den “Sadece görüntüyü yarat” seçeneğini seçelim. Geçici dosya için bir isim belirledikten sonra Yazdır düğmesini tıkladığımızda kalıp dosyası belirttiğimiz yerde verdiğimiz isimle oluşturulacaktır. Bu dosyayı daha sonra CD

ortamına aktarabiliriz. Araçlar > CD > CD kalıbı yaz menüsünü seçerek açılacak pencerede Yazılacak Kalıp kutusuna kalıbın yerini yazabilir ya da Dosya seçme düğmesini tıklayarak kalıbın yerini seçebiliriz.

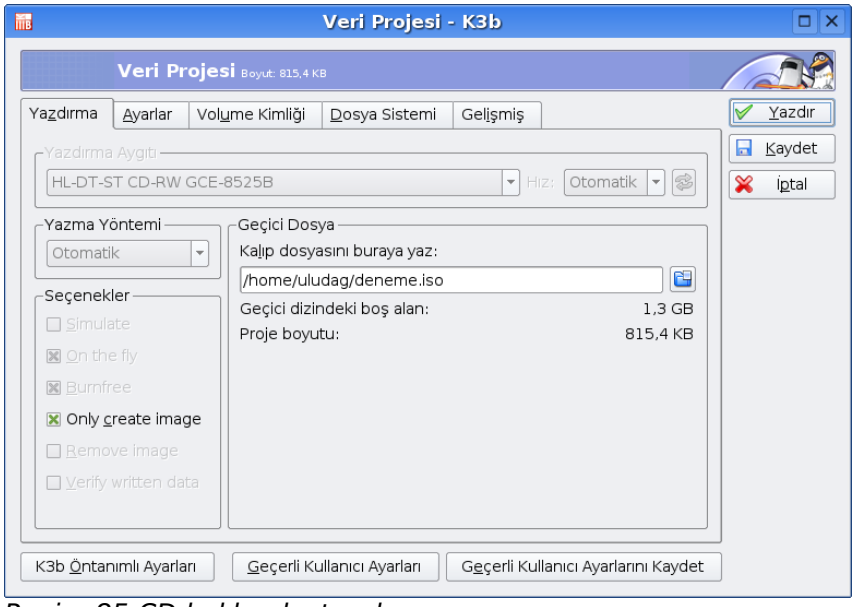

Resim 85:CD kalıbı oluşturulması

CD yazmak için ikinci yöntem

Eğer CD ortamına yedekleyeceğiniz veriler bir dosya veya dizin ise (ya da bir dizine kopyaladıysak) bunu CD ortamına yedeklemek için Diski Yaz düğmesini kullanabiliriz. Yazacağımız dizini ya da dosyayı seçip Diski Yaz düğmesini tıkladığımızda CD yazıcı aygıtı seçmemizi isteyen bir pencere gelecektir. Aygıtımızı seçtikten sonra Diski Yaz iletişim penceresi açılacaktır.

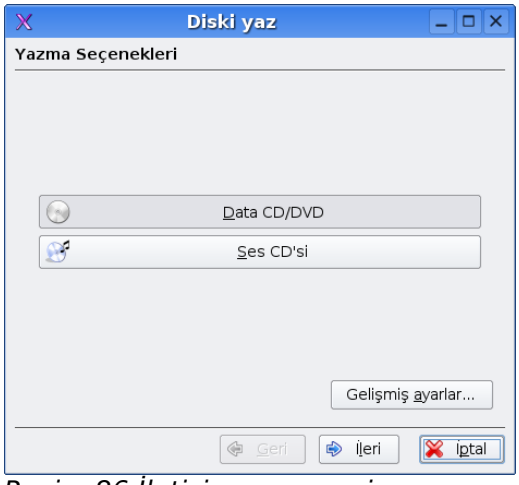

Resim 86:İletişim penceresi

Yazacağımız CD türüne göre Veri CD'si ya da SES CD'si seçeneklerinden uygun olanını seçip İleri düğmesini tıklayalım. Program CD yazma aygıtlarımızı tarayacak ve içinde yazılabilir bir CD yazıcısı bulduğunda aşağıdaki gibi bir pencere açılacaktır.

Resim 87:CD yazdırmadan önce son pencere

Bu pencerede Diski Yaz düğmesini tıkladığımızda verilerimiz CD ortamına yazılacaktır.

CD kopyalama

Pardus ile çalışırken CD kopyalamak için K3b programını kullanacağız. Programı başlatmak için Pardus > Programlar > Çokluortam > K3b menüsünü seçelim. K3b başladıktan sonra araç çubuğundaki CD Kopyalama diyaloğu düğmesini tıklayalım ya da Araçlar > CD > CD Kopyala menüsünü seçelim. CD Kopyalama ve CD Çoğaltma penceresi açılacaktır. Disk Okuyucu Aygıtı ve Yazdırma Aygıtı'nı seçelim. Yazma hızını belirleyelim. Veri kopyalamak için Normal Kopyalama kipini, çok katmanlı disk (örneğin VCD) kopyalamak için Çoğaltma Kopyalaması kipini seçebiliriz. Başla düğmesini tıkladığımızda CD kopyalama durumu hakkında bilgi veren bir pencere açılacaktır.

Disket biçimlendirmek

Pardus ile kullanacağınız disketleri biçimlendirmek (formatlamak) için Pardus > Programlar > Yardımcı Programlar > Disket Biçimlendirici menüsünü seçelim.

KDE Disket Biçimlendirici penceresi açılacaktır. Bu program aracılığı ile disketleri kolayca biçimlendirebiliriz.

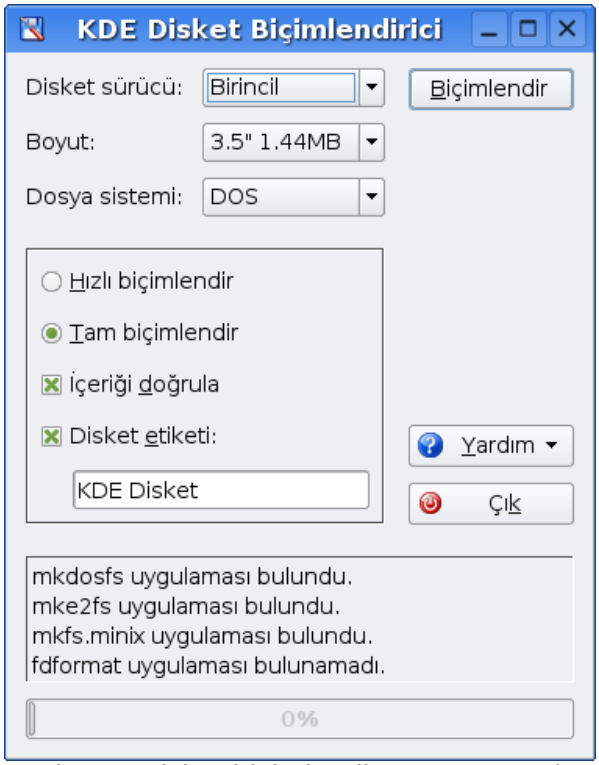

Resim 88:Disket biçimlendirme penceresi

Disket Sürücüsü olarak uygun seçeneği seçelim. Öntanımlı değer olan Birincil değeri çoğunlukla doğru seçim olacaktır.

Çok eski sistemler dışında hemen bütün bilgisayarlarda bulunan disket sürücüsü 3,5” 1,44 MB boyutundadır.

Eğer disketi Linux dışındaki işletim sistemlerinde de kullanacaksanız Dosya Sistemi olarak DOS seçiniz. ext2 ve ext3 Linux'a özgü dosya sistemleridir ve başka işletim sistemlerinde tanınmayabilirler. Ancak Linux popüler olarak kullanılan dosya sistemlerinin hepsini tanır.

Hızlı Biçimlendir seçeneğini daha önce biçimlendirilmiş bir disketi biçimlendirirken kullanabiliriz. Tam biçimlendirme hem dosya sistemini diskete yazacaktır hem de disketi bozuk sektörlere karşı tarayacaktır. İçeriği doğrula seçeneği biçimlendirmenin diskete doğru yazılıp yazılmadığını denetlemeyi sağlar. Eğer diskete bir isim vermek istersek Disket etiketi seçeneğini kullanabiliriz. Biçimlendir düğmesini tıkladığınızda Disket sürücüsüne takılı disket biçimlendirilecektir.

Sistemdeki sabit diskler

Bilgisayarda kullandığımız tüm programlar sabit disk üzerinde yerleşmiştir. Yazdığımız yazılar, hesap tablolarımız, müzik dosyalarımız, resimlerimiz ve daha bir çok dosyalarımız vardır ve gün geçtikçe bunlara yenisini ekleriz. Bu dosyalar çoğaldıkça sabit diskimizdeki yer gittikçe azalır. Bu nedenle bilgisayarımıza ya yeni sabit disk ekleriz ya da mevcut sabit diskin bir bölümünü bu işler için ayırırız. Kurulum yaparken sabit diskimiz çeşitli bölümlere ayırmıştık. Şimdi de kurulmuş, çalışan sistemimiz ile sabit disklerimizi yöneteceğiz. Pardus sabit disklerimizi, birinci sabit diski hda, ikinci sabit diski hdb, birinci sabit diskin ikinci bölümünü hda2 gibi bir adlandırma ile sisteme bağlayacaktır. Bu adlandırma kuralına göre bir diskin sisteme bağlı olduğu isme bakarak onun kaçıncı sabit diskin kaçıncı bölümü olduğunu anlayabiliriz. Tabii aynı biçimde aşağıda öğreneceğimiz gibi yeni bir disk bölümü oluşturduğumuzda bunu sabit diske nasıl bağlayabileceğimizi de biliriz.

Aşağıda sabit diski bölümlere ayırma, bölümleri biçimlendirme (formatlama), bölümlerin boyutunu değiştirme ve varolan bölümleri silme işlemleri yapacağız.

Yeni bir diski bölümlere ayırmak

Pardus > Programlar > Sistem > QTParted (Disk bölümlendirici) menüsünü seçerek sabit disk bölümlendirme programımızı başlatalım. Program başladığında bilgisayarımızda mevcut tüm sabit diskleri sol tarafta bulunan çerçeve içerisinde gösterecektir. Altta bulunan küçük çerçeve bize sabit diskimiz hakkında çeşitli bilgiler gösterecektir.

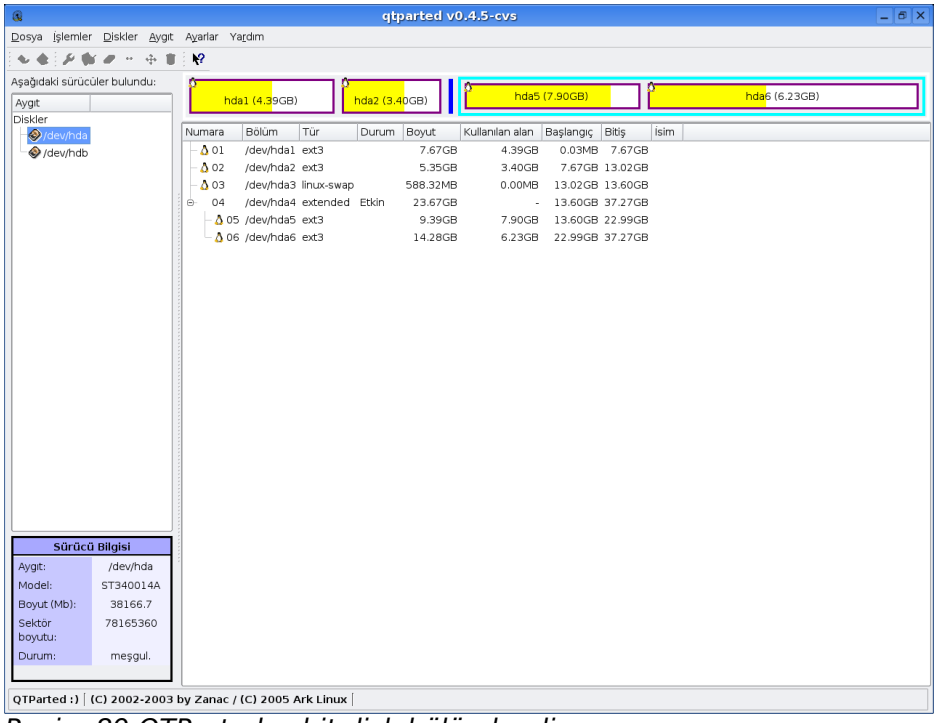

Resim 89:QTParted sabit disk bölümlendirme programı

Sağ taraftaki çerçeve ise bize sabit diskimizin bölümleri, bölümlerin büyüklüğü ve bu bölümlerin ne kadarının kullanıldığı bilgilerini gösterir.

Soldaki çerçeveden yeni sabit diskimizi seçelim. Sağdaki çerçevede tüm sabit diskin boş olduğunu görebiliriz. Yeni bir disk bölümü oluşturmak için İşlemler > Oluştur menüsünü seçelim. Açılacak diyalog penceresinde oluşturacağımız disk bölümünün çeşitli özelliklerini belirleyeceğiz. Bölümün birincil olup olmadığını ve biçimlendirme türünü seçtikten sonra disk bölümümüze bir isim verelim. Tamam düğmesini tıkladıktan sonra sabit disk üzerinde yaptığımız değişiklik farklı renklerle gösterilecektir. Değişikliğin etkili olabilmesi için Dosya > Uygula menüsünü seçelim.

Resim 90:Yeni sabit disk bölümü oluşturmak

Böylece sabit diskimizde bir bölüm oluşturduk ve biçimlendirdik. Ancak programımız sabit diskte iki alan görüntüleyecektir. Birinci bölüm az önce oluşturduğumuz bölüm, diğeri diskin bölümlendirilmemiş boş kısmı.

Sabit disk bölümlerinin boyutunu değiştirmek

Bazen kurulum sırasında ya da ilk oluşturma sırasında yeteceğini tahmin ettiğimiz disk bölümleri yetersiz hale gelebilir. Bunun tersi de olabilir. Bir disk böllümünü gereğinden fazla tahmin etmiş olabilirsiniz. Böyle durumlarda diskimizin bölümlerini yeniden boyutlandırabiliriz. Bunun için Pardus > Programlar > Sistem > QTParted menüsünü seçelim. Programda bölümlerini yeniden boyutlandıracağımız sabit diski sonra boyutunu değiştireceğimiz bölümü seçelim. İşlemler > Yeniden Boyutlandır menüsünü seçelim.

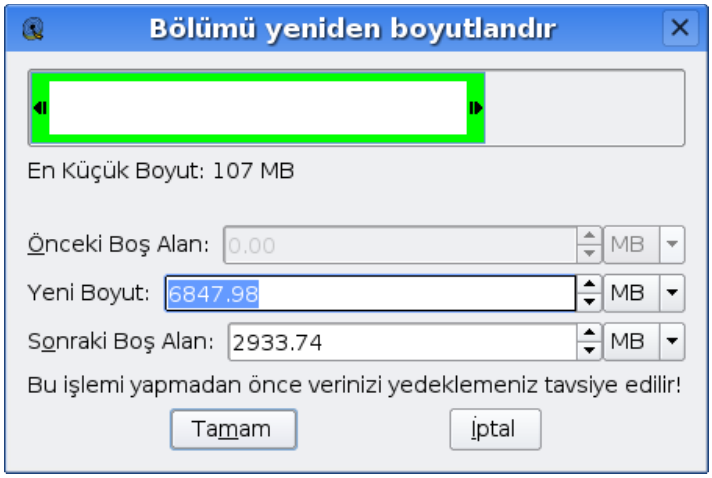

Resim 91: Sabit disk bölümünün boyutu

Yeni boyut bölümüne bölüm için tasarladığımız yeni boyutu yazıp Tamam Düğmesini tıkladığımızda disk bölümümüz yeniden boyutlandırılmış olacaktır. İçinde veri olan disk bölümleri için disk büyüklüğü veri büyüklüğünden az olamaz. Yaptığımız değişikliğin geçerli olabilmesi için Dosya > Uygula menüsünü seçelim.

Sabit disk bölümlerini silmek

Sabit diskin bir bölümünü silmek için Pardus > Programlar > Sistem > QTParted menüsünü seçerek disk bölümlendirme programını başlatalım. Önce bölümünü sileceğimiz sabit diski sol çerçeve içinden seçelim. Sonra sağ çerçeveden silinecek bölümü seçelim. İşlemler > Sil menüsünü seçtiğimizde disk bölümü silinecektir. Yaptığımız değişikliğin geçerli olabilmesi için Dosya > Uygula menüsünü seçelim.

9. Sistem hakkında bilgi alalım

Bu bölümde bilgisayarınızla ilgili teknik ve ayrıntılı bilgilere ulaşabileceğimiz KDE Bilgi Merkezi uygulamasını, Pardus ve KDE hakkında yardım alabileceğimiz KDE Yardım Merkezi uygulamasıyla ilgili bilgi bulabileceksiniz.

KDE bilgi merkezi

KDE Bilgi Merkezi, Pardus işletim sistemiyle birlikte gelen, sisteminizdeki servisleri ve donanım bilgilerini kolayca elde edebileceğiniz bir uygulamadır.

KDE Bilgi Merkezi ile bilgisayarınıza bağlı olan aygıtlar, sabit diskinizin doluluk oranını, işlemcinizin tüm özelliklerini, (çalışır durumdaysa) Samba servisinin ayrıntılı bilgileri gibi bilgisayarınızın bir çok bilgisine ulaşabilirsiniz. Kısacası bilgisayarınız hakkındaki tüm bilgiye ulaşmak üzere hazırlanmış bir uygulamadır.

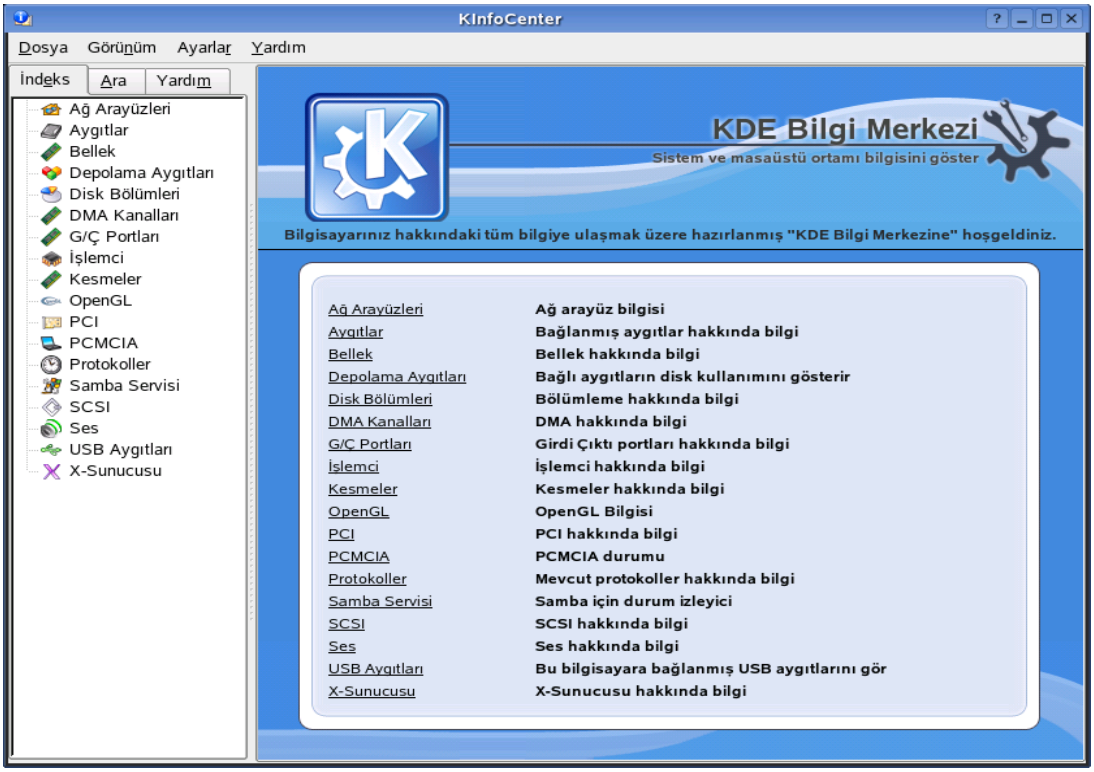

Resim 92:KDE Bilgi Merkezi

Donanım bilgisi

Sabit diskimizdeki bilgileri öğrenmek istediğimiz de, yan menüdeki İndeks listesinden "Depolama Aygıtları"na tıklayabiliriz ya da yine yan menüdeki "Ara"

seçeneğini kullanabiliriz.Arama bölümüne "sabit" kelimesi yazdığımızda "Disk Bölümleri"ne ulaşıyoruz."Ara" seçeneğinde bulmasını istediğimiz kelimeyi girmemiz yeterli. Arama sonucunu pencerenin sol alt köşesinde görebilirsiniz.

"Disk Bölümleri"nde sabit diskinizdeki dolu ve boş olan alanları, bu alanların hangi dosya sistemi kullandığını ve hangi bağlama noktasında olduğunu görebilirsiniz (Dosya sistem yapısı hakkında bilgi almak için 3. bölümdeki "Pardus'a başlangıç" dökümanını okuyabilirsiniz).

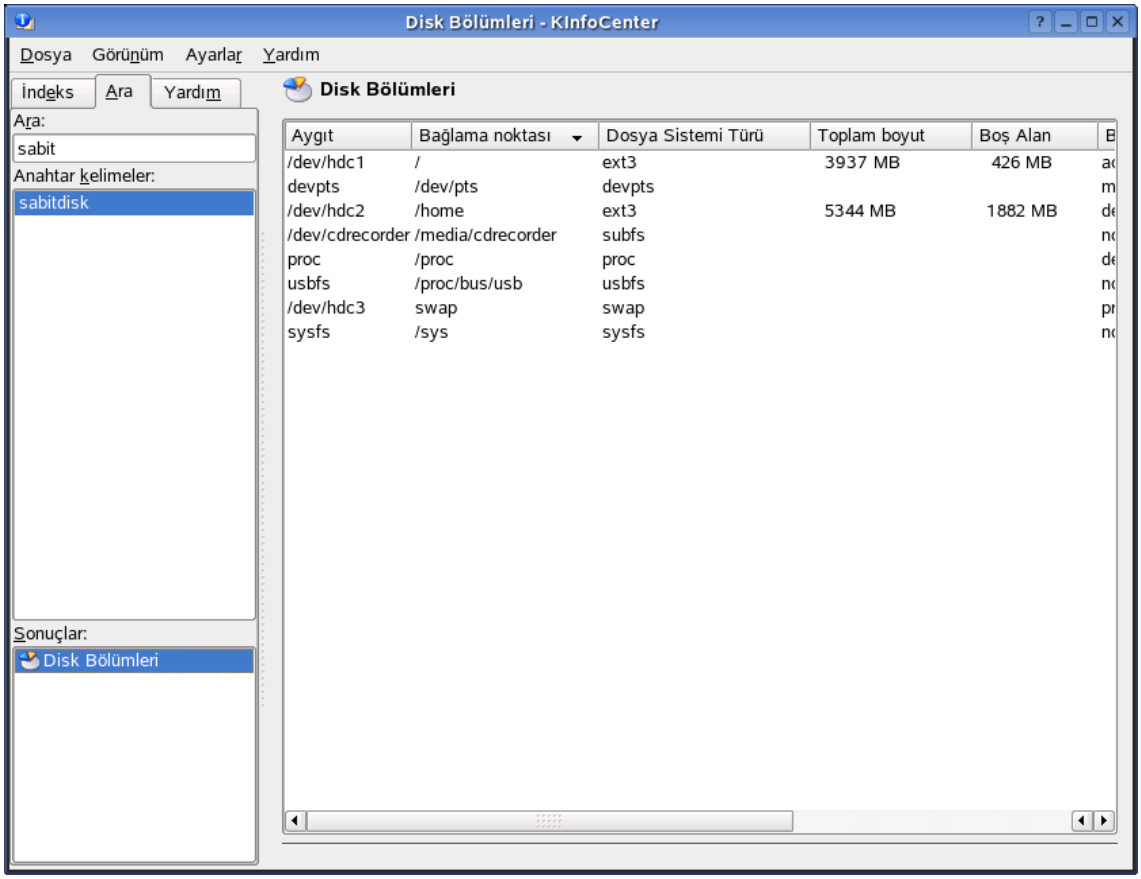

Resim 93:Mevcut sabit disk bölümleri

Bilgisayarınıza takılı olan USB aygıtlar hakkında ayrıntılı bilgi almak için KDE Bilgi Merkezi uygulamasının "USB Aygıtları" seçeneğine tıklayabilirsiniz.

Buradan, bilgisayarıza taktığınız, çalışır durumdaki tüm USB ürünlerinin sürümü, hızı, paket boyutunu ve band genişliği gibi bilgilere ulaşabilirsiniz.

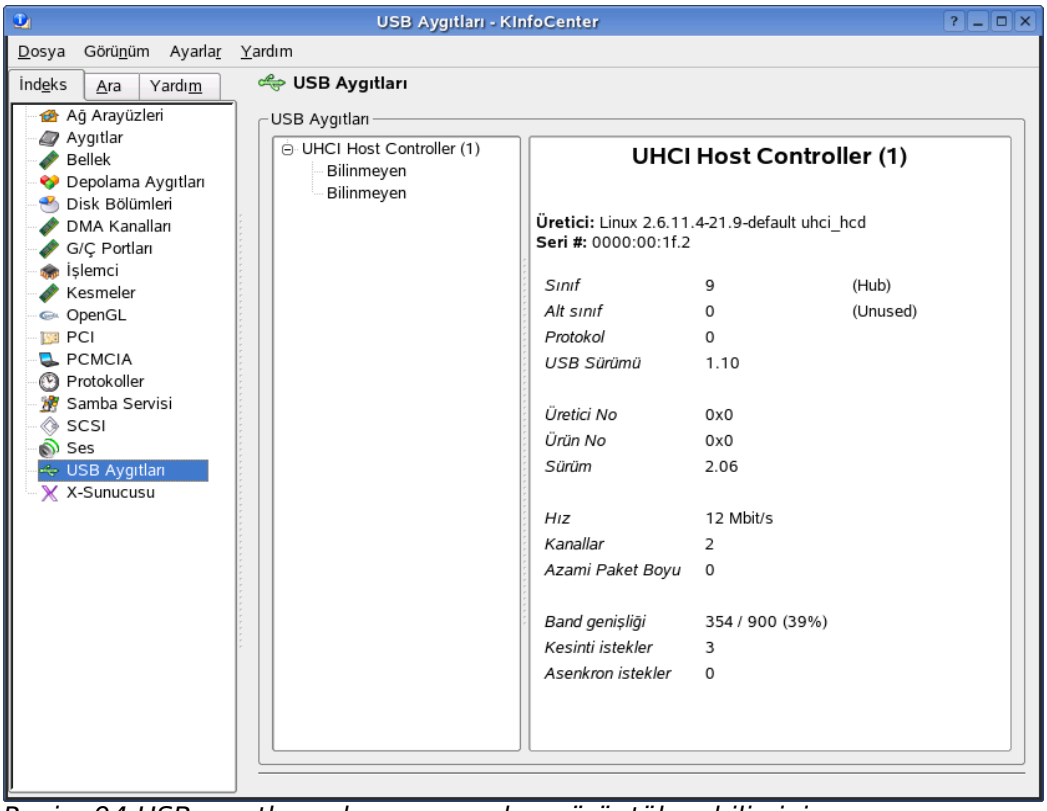

Resim 94:USB aygıtlarını bu pencereden görüntüleyebilirsiniz

Pencerenin üst menüsündeki Ayarlar sekmesinde bulunan “Kısayolları Yapılandır” seçeneğiyle, uygulamayı daha kullanışlı hale getirebilirsiniz. Sizin belirleyeceğiniz tuş kısa yollarıyla, herhangi bir kombinasyonu kurarak o tuşlar, uygulamanın belirlediğiniz özelliğini çalıştırır.

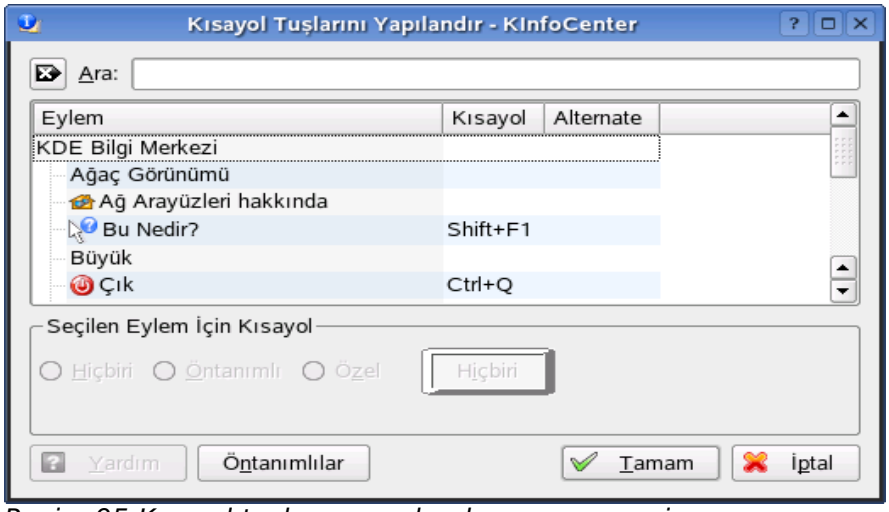

Resim 95:Kısayol tuşlarını yapılandırma penceresi

Ağ Arayüzleri seçeneğinden bilgisayarınıza takılı olan tüm ağ aygıtları hakkında

bilgi alabilirsiniz. Bu aygıtların çalışma durumlarını, IP adreslerini ve ağ maskesi gibi detaylara buradan ulaşabilirsiniz.

Ayrıca uygulama çalıştığı sırada taktığınız bir ağ aygıtı varsa, bu aygıt hakkında bilgi almak için, tüm programı yeniden başlatmak zorunda kalmamak için pencerenin alt tarafındaki "Güncelle" düğmesine tıklayabilirsiniz.

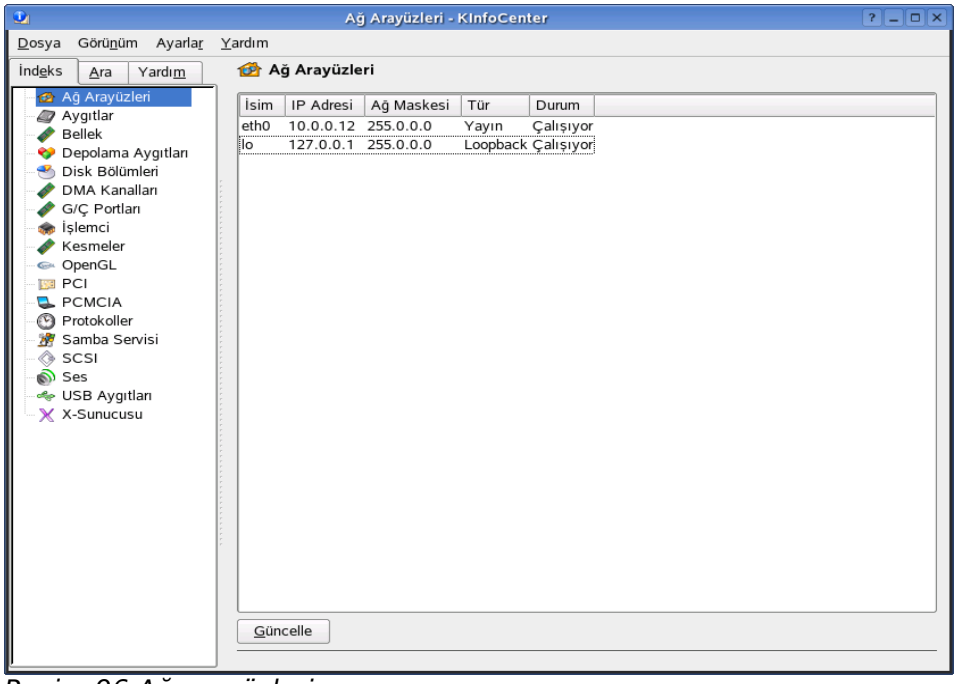

Resim 96:Ağ arayüzleri

Diğer sistemlere göre Linux işletim sisteminde biraz daha farklı bir yolla çalışan sistem belleği hakkındaki durum bilgilerini, uygulamanın Bellek seçeneğine tıklayarak alabilirsiniz.

Bilgisayarınızdaki toplam bellek (RAM) miktarını, bu miktarın yüzde ve MB oranlarıyla ne kadarının kullanıldığını, ne kadarının boş, paylaşıldığını ve Pardus sistem kurulumunda belirlenen takas alanı (swap) oranlarını buradan görebilirsiniz.

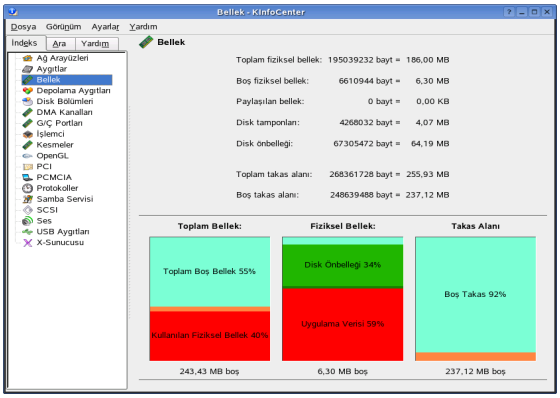

Resim 97:Bellek

KDE Bilgi Merkezi'nde "X Sunucusu" seçeneğindeyse ekran çözünürlüğünüzü, kullandığınız X sunucu uygulamasını ve sürümünü, sistemin desteklediği genişleticileri, ekran boyutları, bitmap renk biçimleri gibi grafik ekranla ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz.

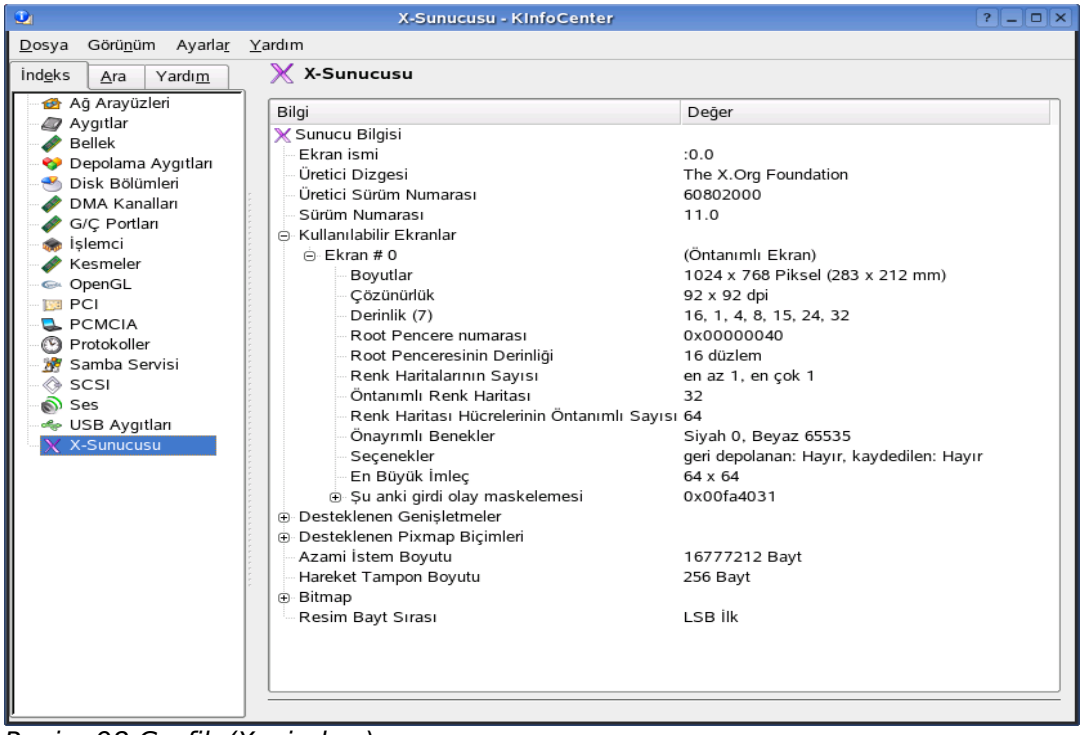

Resim 98:Grafik (X window) sunucusu

KDE yardım merkezi

KDE Yardım Merkezi, Pardus işletim sistemi ve KDE masaüstü ortamı hakkında yardım alabileceğiniz bir uygulamadır. KDE Yardım Merkezi'nde KDE ve Pardus ile ilgili takıldığınız noktalarda, internet bağlantısı gerekmeksizin, ilgili konularda dokümanlar bulabilirsiniz.

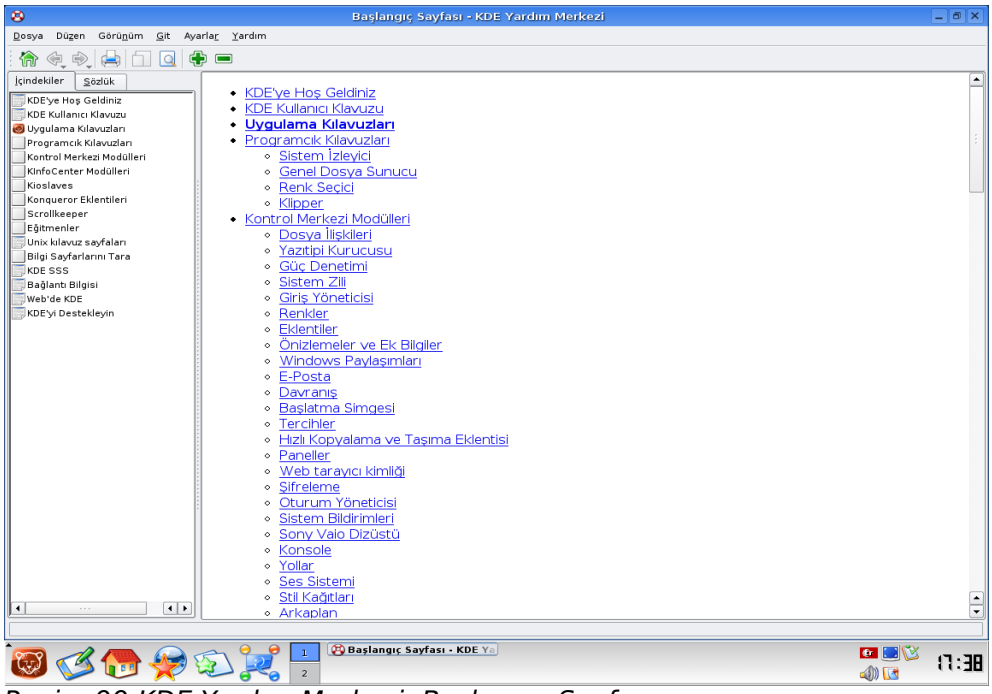

Resim 99:KDE Yardım Merkezi, Başlangıç Sayfası

Uygulamayı ilk çalıştırdığınızda karşınıza yukarıdaki gibi bir pencere açılacaktır. Yandaki menülerden yardım alabileceğiniz konu başlıklarını görebilirsiniz.

Yardım almak istediğiniz konu hakkında tüm uygulamadaki konu başlıklarında aramak yerine ekranın üst menüsünde bulunan Ara düğmesine basarak, arama yapmak istediğiniz konuyu kolaylıkla bulabilirsiniz.

Bunun için üst menüdeki “Metni Bul” düğmesine tıklayarak, karşınıza çıkan minik pencereye aranacak metini yazmanız yeterli. Mesela, KDE Yardım Merkezi'nde “tarih” metinini bulmak istediğimizi yazıyoruz ve uygulama “tarih” metniyle ilgili sonucu karşımıza çıkartıyor.

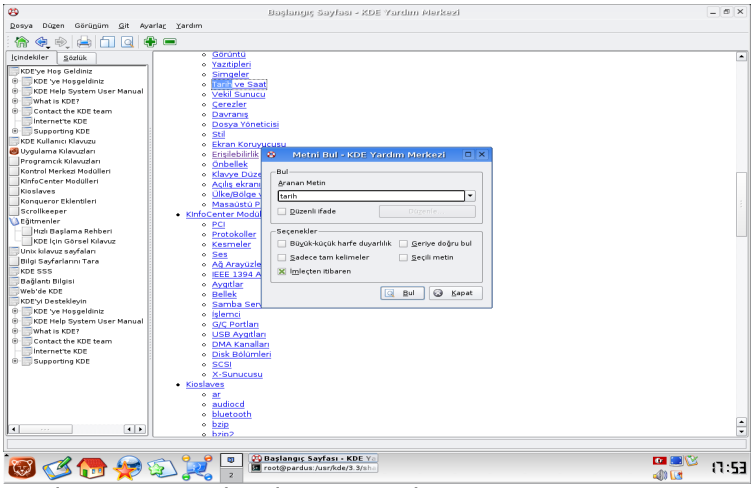

Resim 100:Metni Bul penceresi

KDE Yardım Merkezi'nin bir diğer güzel özelliği ise uygulamadaki herhangi bir dokümanı yazıcınızdan çıktı alabilirsiniz. Bunun için çıktısını almak istediğiniz doküman açıkken üst menüdeki 'Yazdır' düğmesine tıklayabiliriz.

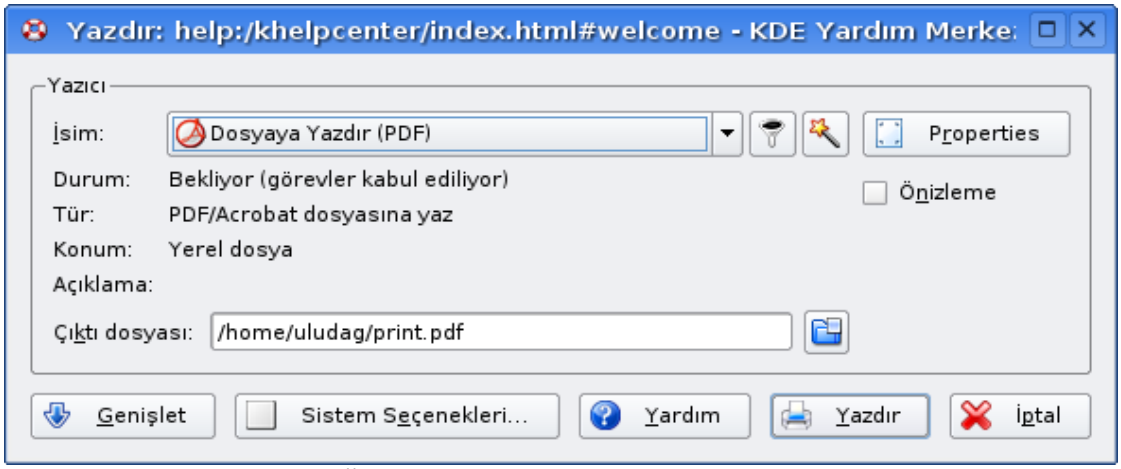

Resim 101:Yazdır Seçeneği

10. Pardus yapılandırma merkezi: Tasma

Tasma, Pardus'u yönetmek için ihtiyaç duyduğunuz yapılandırmaları bulunduran, KDE ile bütünleşik çalışan bir yönetim programıdır.

Tasma, kullanım kolaylığı sağlaması için belli başlı kategorilere ayrılmıştır. Her bir kategorinin içinde ayrı ayrı modüller bulunmaktadır. Kategorileri seçmek için tek tıklama yeterli olmaktadır. Modül seçiminde ise çift tıklamanız gerekir.

Bazı modüllerde değişiklik yapmanız için **Yönetici Modu**nda açmanız istenecektir. Herhangi bir uyarı gelmese bile TASMA alt tarafta bir bölüm ile **Yönetici Modu**na geçmenizi sağlar.

Resim 102:Yönetici Modu

Kategori 1: Bölgesel ve Erişilebilirlik

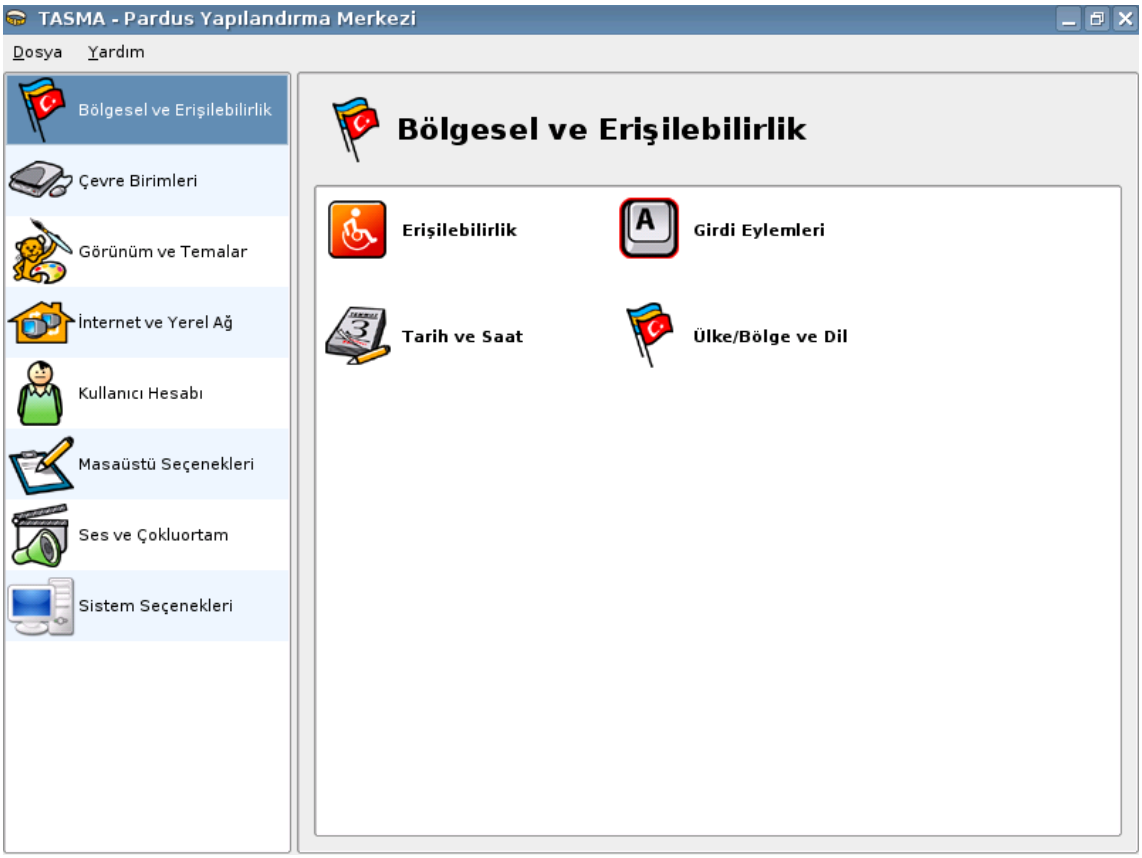

Resim 103:Bölgesel ve Erişilebilirlik Kategorisi

Bu kategori ile;

- İhtiyaç sahipleri için görsel uyarılar tanımlayabilecek,
- Bazı eylemlerini özelleştirebilecek,
- Tarih ve saat bilgisini değiştirebilecek,
- Ülke, bölge ve dil ayarlarını yapabileceksiniz.

Erişilebilirlik Modülü

Duyma engeli olan bilgisayar kullanıcılarının, Pardus tarafından oluşturulan sistem uyarılarını algılayabilmelerini sağlamak, görsel uyarılara dönüştürmek için bu modülü kullanabilirsiniz. İzlenebilir zil tanımlamakla, sesli uyarıları görsel uyarılar haline getirmek de mümkündür.

Girdi Eylemleri Modülü

Sıklıkla tekrarladığınız işleri, fare ve klavye kısayollarına bağlamanızı sağlar. Bunları gruplara ayırmanızda da mümkündür. Bu şekilde tüm grubu aktif edebilir ve kapatabilirsiniz.

Hazır olarak sunulmuş bulunan örnekleri inceleyebilir, bunların benzerlerini yeniden tanımlayarak sisteminizi kendinize özel hale getirebilirsiniz.

Tarih ve Saat Modülü

Bu modül, bulunduğunuz yere ait zaman dilimini, tarihi ve saati ayarlamanızı sağlamaktadır.

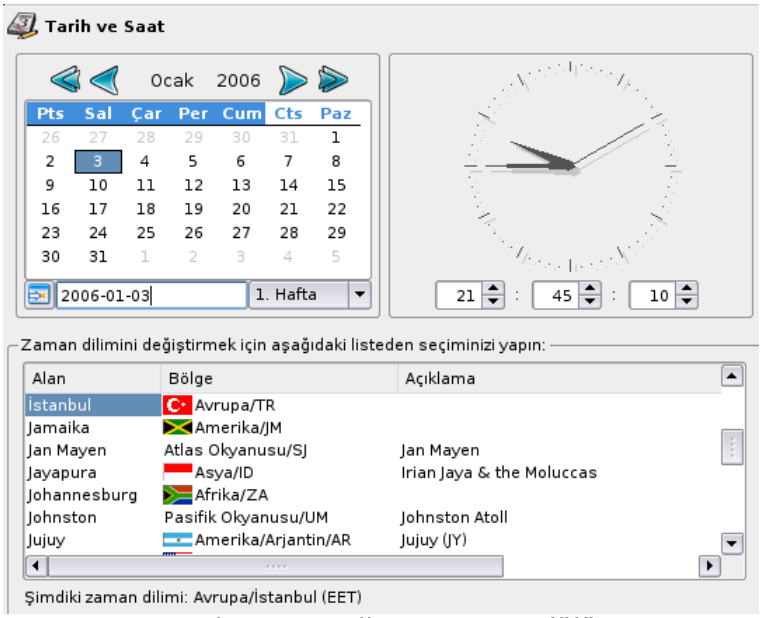

Resim 104:Tarih ve Saat Modülü

Ülke/Bölge ve Dil Modülü

Oluşturduğunuz dosya ve dokümanlar için bulunduğunuz ülkeye göre dil, para birimi, sayı ayraçları, takvim-saat görünümü, ölçü birimi ve evrak boyutunu tanımlayabilirsiniz.

Türkiye'de yaşamakta olan kullanıcılar için bu ayar tanımlı olarak gelmektedir.

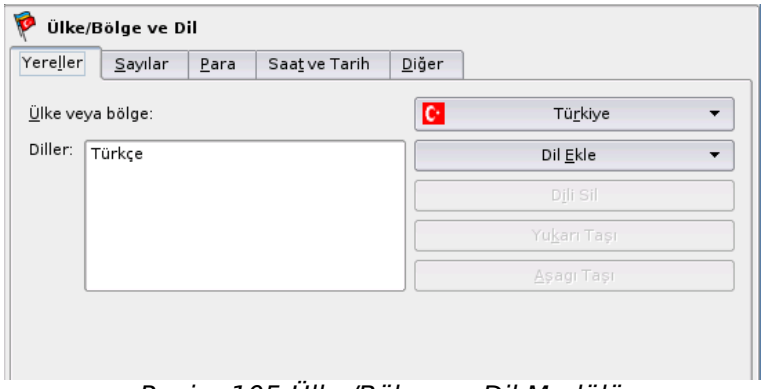

Resim 105:Ülke/Bölge ve Dil Modülü

Kategori 2: Çevre Birimleri

Bu kategori ile;

- Dizüstü bilgisayarınızın için pil ayarlarını,
- Kullandığınız farenin ayarlarını,
- Ekran kartınız ve monitörünüz için gerekli olacak ayarlamaları,
- Klavye düzeninizi değiştirebilecek,
- Klavye kısayollarınızı yönetebilecek,
- Yazıcınız ve dosya çıktılarınız için temel ve özel ayarlamalar yapabileceksiniz.

Dizüstü Pili Modülü

Dizüstü bilgisayarların enerji ihtiyaçlarını, pillerden kullanmaya başladıklarında, pillerinin kritik durumda azalması halinde uyarılar vermesini bu modül sağlamaktadır.

Bu modülü, sistem çubuğunda pil durumunu göstermesi gibi ihtiyaç duyabileceğiz düzenlemeleri yapabilmek için de kullanabilirsiniz.

Fare Modülü

Kullandığınız fare ile ilgili ayarlamaları yapmanızı sağlamak, fare imleci için temalar belirlemek için kullanabilirsiniz.

Simgelerin tek mi çift mi tıklanarak açılmasını ve otomatik seçilmesini belirleyebilirsiniz. Çift tıklama aralığını, sürükleme ve fare tekeri ile ilgili ayarlamaları yapabilirsiniz.

Görüntü Modülü

Bu modül ile ekran boyutunu, tazelenme oranını, güç yönetimi gibi monitörünüz ile ilgili ayarlamaları yapabilirsiniz.

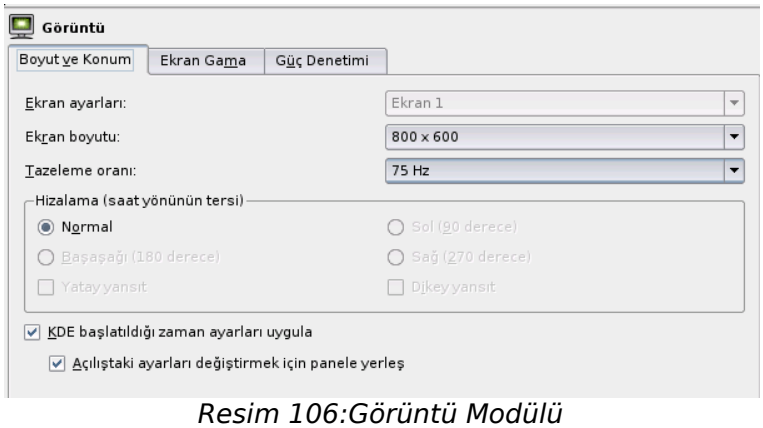

Resim 106:Görüntü Modülü

Klavye Düzeni Modülü

Klavye haritanızı değiştirmek ve klavyenizi kendiniz için özel hale getirmenizi bu modül sağlamaktadır. Pardus kurulum sırasında klavyenizi tanıyacaktır. Başka klavye haritalarına da ihtiyaç duymanız halinde “Klavye düzenini etkinleştir” seçeneğini kullanarak yapabilirsiniz. Türkçe F klavye için de aynı yolu izlemeniz gerekmektedir.

Klavye Kısayolları Modülü

Klavye kısayolları, masaüstünü kullanırken pencereleri düzenlemek ve menüye erişmek için kullanabileceğiniz kısayolları düzenlemenizi sağlar. Sistem Kısayolları'ndan farklı olarak klavye kısayolları açık pencerelerin listesi arasında gezinme, pencereyi kapatma ve benzeri basit hareketlerden oluşur ve bu ayarlarınızı farklı sistemler ya da kullanımlar için şema olarak kaydetmenize yardımcı olur.

Yazıcılar Modülü

Pardus, ağ üzerinde bulunan yazıcılar ile seri ya da paralel olarak bilgisayara doğrudan bağlanan yazıcılar için CUPS adlı Genel Unix Yazdırma Sistemini öntanımlı olarak seçmektedir.

TASMA içindeki Yazıcı yapılandırma aracıyla CUPS sistemine yeni yazıcılar eklemek ya da var olan yazıcıların özellikleri dışında PDF, Postscript gibi dosya biçimleri oluşturmak için kullanılan “Dosyaya Yazdırma” özelliklerini de bu araçla ayarlayabilirsiniz.

Adım Adım Yeni Yazıcı Ekleme

1. Yazıcılar Modülünü çift tıklayarak açınız.
2. “Yönetici Modu”na geçiniz.
3. Üst menüden “Ekle” düğmesini, açılan menüden de “Yazıcı/Sınıf Ekle”yi tıklayınız.

Resim 107:Yazıcı Ekleme Sihirbazı

4. “Yazıcı Ekleme Sihirbazı” çalışacaktır. “İleri” düğmesini tıklayınız.
5. Yazıcı türünü seçerek “İleri” düğmesini tıklayın.
6. Yerel Port Seçiminizi yaparak tekrar “İleri” düğmesini tıklayınız.
7. Yazıcı Modelinizi seçin.
8. Sürücü seçimi yapınız.
9. Ön Sayfa seçiminizi yapınız.
10. Yazıcı kota ayarlarınızı belirleyiniz.
11. “Kullanıcı Erişim Ayarları”nızı Belirleyiniz.
12. “Genel Bilgi” ekranını düzenleyiniz.
13. “Onaylama Ekranı” ile yaptığınız işlemleri inceleyebilir, tekrar düzenlemeler yapabilirsiniz. Bu şekilde “Yazıcı Ekleme Sihirbazı” ile yazıcınızı sisteme tanıtmış olursunuz.

Kategori 3: Görünüm ve Temalar

Bu kategori ile;

- Açılış ekranınız için ayarlamalar,
- Arkaplan seçimi ve düzenlemeleri,
- Ekran koruyucu için yapılandırmalar,
- Pencere dekorasyonları seçimi,
- Pencereler için özel tanımlı renk ayrımı,
- Simgeleriniz için değişiklikler,
- Stil yapılandırması,
- Yazı tiplerini değiştirebilecek, yapılandırabileceksiniz.

Açılış Ekranı Modülü

Bu modül sisteme isim ve parolanız ile giriş yaptığınızda, sistem bileşenlerinin yüklenmesi sırasında size bilgi veren ekranın görüntüsünü düzenlemek için kullanılmaktadır. Dene tuşunu kullanarak, seçtiğiniz ekran görüntüsünün sisteme o an giriş yapıyormuşsunuz gibi tüm ekranı kaplayarak çalışmasını sağlayabilirsiniz. Yeni “Açılış Ekranı” temalarını web sitemizden ve http://www.kde-look.org adresinden edinebilirsiniz.

Arkaplan Modülü

Bu modül ile arkaplan görüntülerini düzenleyebilirsiniz. Pardus öntanımlı olarak iki masaüstü ile kurulur. Buradan tüm masaüstleri için genel ya da her masaüstü için özel arkaplan görüntüsü seçebilir ve bu görüntüler için eylemler tanımlayabilirsiniz. Öntanımlı eylem olarak seçtiğiniz dosyalardan oluşan slayt gösterisi bulunmaktadır. Bunun dışında Gelişmiş Seçenekler tuşunu kullanarak web siteleri ya da arkaplan çizmeye yarayan özel yazılımları aktif hale getirebilirsiniz. Yeni masaüstü resimleri için Yeni Duvar Kağıdı Al tuşunu kullanabilirsiniz.

Adım Adım Yeni Duvar Kağıdı Almak

1. Arkaplan modülünü çalıştırmak için simgeyi çift tıklayınız.
2. Sağ tarafta bulunan “Yeni Duvar Kağıdı Al” düğmesini tıklayınız.
3. “Yeni Duvar Kağıdı Al” ekranı açılacaktır.
4. Öncelikle KDE-Look.org bağlanması için internet hızınıza bağlı olarak bir süre beklemeniz gerekecektir.
5. “En Çok Puan Alanlar”, “En Çok İndirilenler” ve en son yüklenmiş olan “Sonuncu” (wallpapers) arkaplan imajlarından birini seçiniz.
6. Sağ tarafta bulunan “Kur” düğmesi ile sisteminize ekleyiniz.

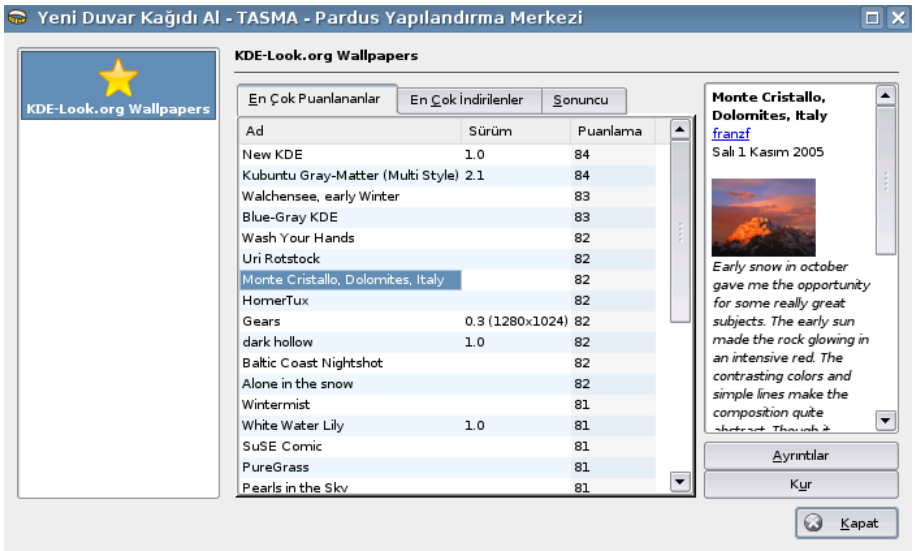

Resim 108:Yeni Duvar Kağıdı Al Ekranı

Ekran Koruyucusu Modülü

Ekran Koruyucusu yapılandırma modülü sisteminizde yüklü olan ekran koruyucularını listelemektedir. Yenilerini seçmenizi sağlamak dışında ekran koruyucusunun ne zaman devreye gireceğini ve devrede olduğunda ekranın köşelerini kullanarak eylemler tanımlamanızı sağlar.

Pencere Dekorasyonları Modülü

Bu modül yardımıyla pencerelerinizin görünümünü değiştirebilir. Daha kolay kullanabileceğiniz ya da beğeninize daha uygun biçimde yeniden düzenleyebilirsiniz. Pencere çerçevesi kalınlığı, başlık metni, başlıkta bulunan düğmeler ve davranışları buradan ayarlayabilirsiniz.

Renkler Modülü

Bu modül ile pencere dekorasyonu ve yerleştirmesinde kullanılan renkleri yapılandırabilirsiniz. Tercihlerinizi şema dosyası olarak saklayarak başka sistemlere uygulayabilir ya da yedekleyebilirsiniz.

Simgeler Modülü

Bu modülle sistemde yüklü olan simge setlerinden birini seçebilir ve gelişmiş ayarlar sekmesinden farklı kullanımlara özgü özel simge görünümü ve efektleri yapılandırabilirsiniz.

Stil Modülü

Pencere Dekorasyonları aracının tamamlayıcısı olarak düşünebileceğimiz Stil Aracı ile sekme, metin kutusu, süreç göstergesi ve benzeri bileşenlerin görünümleri yapılandırılmaktadır. Efektler sekmesinde menü görünümü ve efektleri, araç çubuğunda ise çubuk üzerindeki düğmelerin görünüm efektleri düzenlenmektedir.

Yazı Tipleri Modülü

Sistem genelinde masaüstü ve pencere dekorasyonu gibi alanlarda görünen metinlerin hangi yazıtipi ve büyüklükte görüneceğini bu araçla yapılandırabilirsiniz.

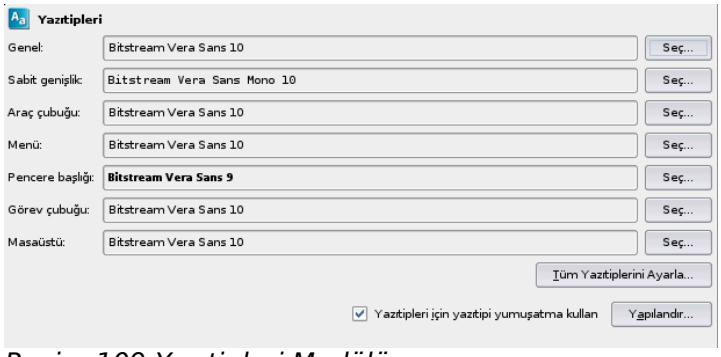

Resim 109:Yazıtipleri Modülü

Kategori 4: İnternet ve Yerel Ağ

Bu kategoride bulunan ağ bağlantı programı detaylı olarak 4. bölümde incelenmiştir.

Kategori 5: Kullanıcı Hesabı

Bu Kategori ile;

- Genel ve internet için gizlilik bilgilerini temizleyebilecek
- Kullanıcı hesabınızı yönetebilecek
- SSL şifrelemesi için düzenlemeler yapabileceksiniz.

Gizlilik Modülü

Bu modülle sistemde bağlı olduğunuz kullanıcının yaptığı işlemler sırasında hafızaya alınan bilgi ve belgelerin türlerini görebilir ve bunları gruplar halinde sistemden silebilirsiniz.

Parola & Kullanıcı Hesabı Modülü

Kullanıcı resminiz, kimlik bilgileriniz ve parolanızı değiştirmenin yanında giriş ekranında parolanızı yazarken ekranda çıkacak görüntüyü bu araçla yapılandırabilirsiniz.

Şifreleme Modülü

Bilgisayarınızın SSL kullanımı, sisteme yüklü sertifika yönetimi ve tanımlı ve güvenilir kabul edilen güvenli site bilgileri gibi şifreleme ile ilgili bilgi yönetimi bu araç yardımıyla yapılmaktadır.

Kategori 6: Masaüstü Seçenekleri

Bu kategori ile;

- Belli uygulama alanları için belli programları seçebilecek,
- Çoklu masaüstü desteğini kullanabilecek,
- Dosya ilişkilerini belirleyebilecek,
- Görev çubuğu için ayarlamalar yapabilecek,
- Paneller için düzenleme yapabilecek,
- Pencere davranışları belirleyebilecek ve yönetebileceksiniz.

Bileşen Seçici Modülü

Bu modül, Pardus'un web adresi, e-posta gibi dosyaların kullanımında hangi yazılımı tercih ettiğinizi hatırlamasını sağlar. Örneğin ön tanımlı e-posta programı olan Kmail/Kontact yerine Mozilla Thunderbird kullanıyorsanız, bu aracı kullanarak e-posta programı olarak Thunderbird'i seçmeniz mümkündür. Bu modül sistem etkileşimi ve sizin tercihlerinize göre yapılandırılmasını sağlayacaktır.

Çoklu Masaüstü Modülü

Birden çok masaüstü, kullandığınız programları gruplamak, farklı işlevleri farklı masaüstlerinde izlemek ve birden çok ekran kartınız olduğunda farklı ekranları aynı masaüstünden yönetebilmek gibi çeşitli fırsatlar sunar. Çoklu Masaüstü yapılandırma aracıyla kaç masaüstü kullanmak istediğinizi belirleyebilirsiniz. Pardus öntanımlı olarak 2 masaüstü ile gelir. Her masaüstü için ayrı isimler verebilir (Pardus'ta ön tanımlı olarak isimsiz masaüstleri gelir) ve bunlar arasında fare ile gezmeyi etkinleştirebilirsiniz. Bunu seçmeniz durumunda boş bir alanda fare tekerleğini kaydırarak diğer masaüstüne geçebilirsiniz. Bunun dışında panelde 1 ve 2 olarak görünen ekran simgelerini kullanarak masaüstü değiştirmek her zaman mümkündür.

Dosya İlişkileri Modülü

Bu modül yardımıyla hangi tür dosyanın hangi yazılımlar tarafından kullanılacağını yapılandırabilirsiniz. Pardus kurulum sırasında dosya ve programlar arasındaki ilişkiyi sizin için kuracaktır, yani özel bir tercih yapmak istemediğiniz durumda bu araca hiç ihtiyacınız olmaz ama kendi tercihlerinizi uygulamak istediğinizde bu aracı kullanarak dilediğiniz dosya türünü, herhangi bir ya da birkaç yazılımla ilişkilendirebilirsiniz. Birden fazla program bir dosya türü ile ilişkiliyse programların hangi sıralamayla çağrılacağını belirleyebilirsiniz.

Görev Çubuğu Modülü

Bu modülle görev çubuğuna ait genel özellikleri yapılandırabilirsiniz. Birden çok masaüstü kullanırken görev çubuğunu masaüstlerinde ayrı ayrı ya da tüm masaüstlerinde açık olan programları kapsayacak şekilde düzenlemek, şeffaf ya da belirli bir biçimde görüntü ve fare ile hangi eylemlerin gerçekleşeceğini bu araç düzenlemektedir.

Paneller Modülü

Görev Çubuğu aracından daha özel düzenlemeler için kullanılan bu modül, görev çubuğunu taşıyan panel ve tüm bileşenleri için ayrıntılı ayarları yapılandırır. Düzenleme sekmesinde panelin ekranın hangi kenarında ve ne büyüklükte olacağı ön izleme yardımıyla yapılandırılır. Gizlenme sekmesinde panelin hangi durumlarda görünmeyeceği tercihleri yapılır. Menüler sekmesi sayesinde Pardus menüsünde hangi bileşenlerin görüneceğini ve bu bileşenlerin içeriklerini, Görünüm sekmesi ile de menü görünümlerini düzenleyebiliyorsunuz.

Pencere Davranışı Modülü

Bu modülü kullanarak pencerelerin hangi koşullarda öne çıkacağını, hangi hareketle ekranı kaplayacağı ya da küçüleceğini, gölgelendirme ya da şeffaflık tercihlerini yapılandırabilirsiniz.

Kategori 7: Ses ve ÇokluOrtam

Bu kategori ile;

- Ses sisteminizi yönetebilecek,
- Sistem bildirimlerini ayarlayabilecek,
- TV kartınızı yapılandırabileceksiniz.

Ses Sistemi Modülü

Masaüstünde aynı anda bir çok programın ses çıktılarını bir arada kullanmanız

için bu bölümde bulunan Ses sistemini etkinleştir seçeneği işaretli olmalıdır. Öntanımlı olarak bu şekilde tercih edilen ve kurulum sırasında en iyi kullanım için yapılandırılan ses sisteminin özellikleri ve donanım tercihleri bu araç yardımıyla değiştirilebilir.

Sistem Bildirimleri Modülü

Bu modül yardımıyla sistemde gerçekleşen bazı olaylara bağlı olarak meydana gelen eylemleri yapılandırabilirsiniz. Açılışta basitçe Olay Kaynağı bölümünde seçeceğiniz bir yazılıma bağlı (Örneğin Kopete'ye yeni bir mesaj geldiğinde) çalınacak bir ses görünmektedir. Aşağıda bulunan gelişmiş tuşu yardımıyla seçeneklerinizi çoğaltabilir ve size en kullanışlı gelen yöntemi tercih edebilirsiniz.

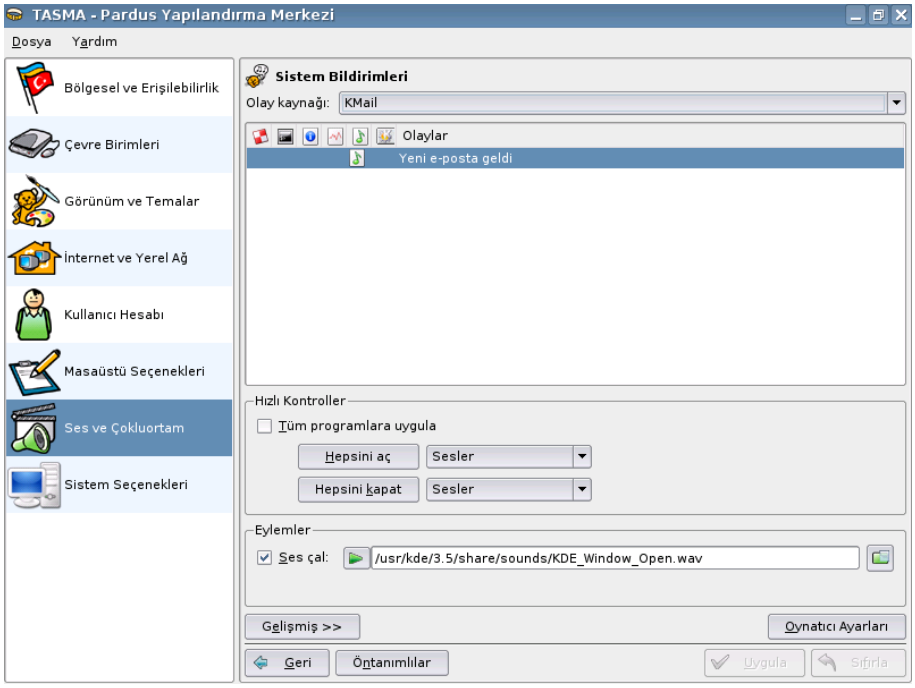

Resim 110:Sistem Bildirimleri Modülü

TV Kartı Yapılandırması Modülü

Bu modül, çoklu ortam menüsünde bulunan kdetv ya da tercih edeceğiniz başka TV yazılımlarının kullanması için sisteme TV kartınızın bilgilerini kaydeder. Pardus otomatik olarak sisteminizdeki TV kartını tanımlayacak ve Tuner tercihini en uygun şekilde seçecektir. Bununla birlikte seçme özgürlüğünüz her zaman saklıdır.

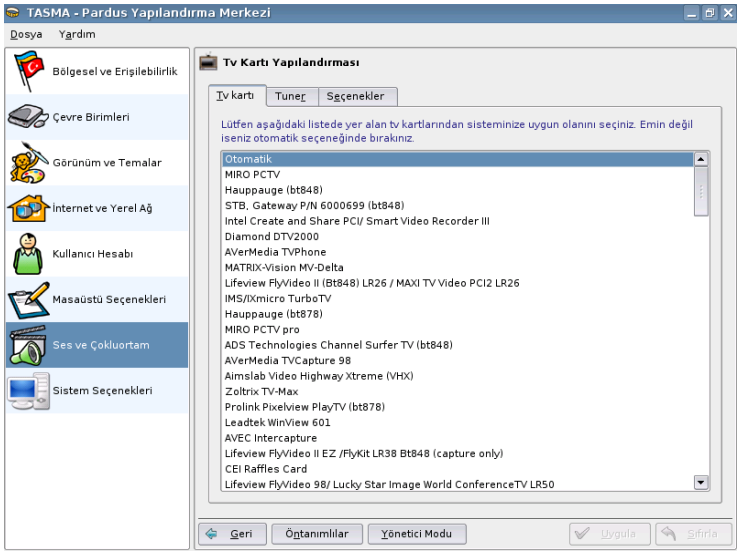

Resim 111:TV Kartı Yapılandırması

Kategori 8: Sistem Seçenekleri

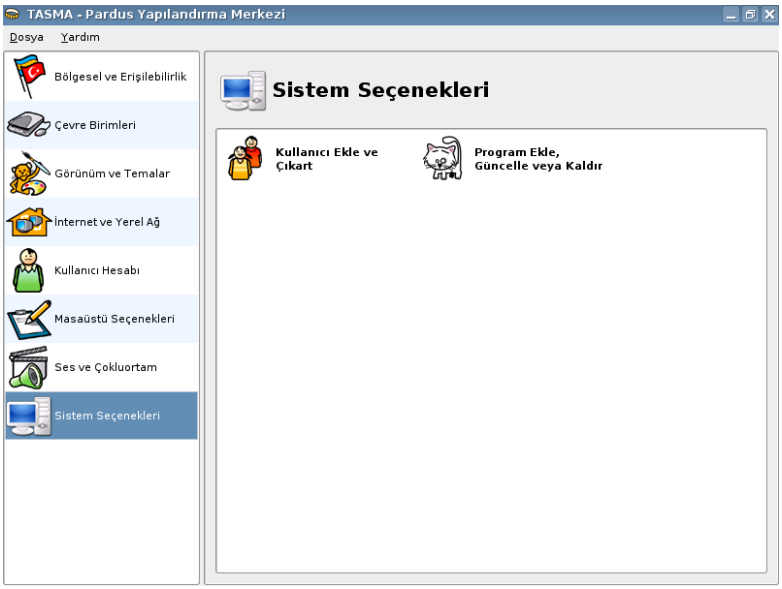

Resim 112:Sistem Seçenekleri Kategorisi

Bu kategori ile;

- Sisteminiz için yeni kullanıcı ekleyebilecek ve yönetebilecek,
- Pardus için yeni programlar kurabilecek veya kaldırabileceksiniz.

Kullanıcı Ekle ve Çıkart Modülü

Pardus'ta yeni bir kullanıcı oluşturmak için, KDE menüsünden Pardus Yapılandırma Merkezi'ni (Tasma) çalıştırın. Bu pencereden Sistem Seçenekleri kategorisinde 'Kullanıcı Ekle ve Çıkart'ı simgesine tıklayın.

Bu pencerede bir kullanıcı eklemek için önce “Yönetici Modu” düğmesine tıklayın. Sistem sizden kurulum sırasında verdiğiniz sistem yöneticisi parolasını isteyecektir. Bu parolayı girdikten sonra sırasıyla açılmak istenen kullanıcı adını, gerçek ismini ve parolasını girerek yeni kullanıcıyı sisteme tanıtabilirsiniz.

Pardus ile Grafiksel Ortamda “Yönetici Modu”na sadece ihtiyaç duymanız ile kullanabileceksiniz. Root şifresi ile kesinlikle “Grafiksel Ortam”a giremezseniz. Güvenlik gereği olarak bu türde bir uygulamaya gidilmiştir.

Kullanıcı olarak oluşturduğunuz parolalarınızı bu modül ile değiştirebilecek ve değiştirme sırasında birbiri ile tutmayan parolaların için uyarı yazısını görebileceksiniz.

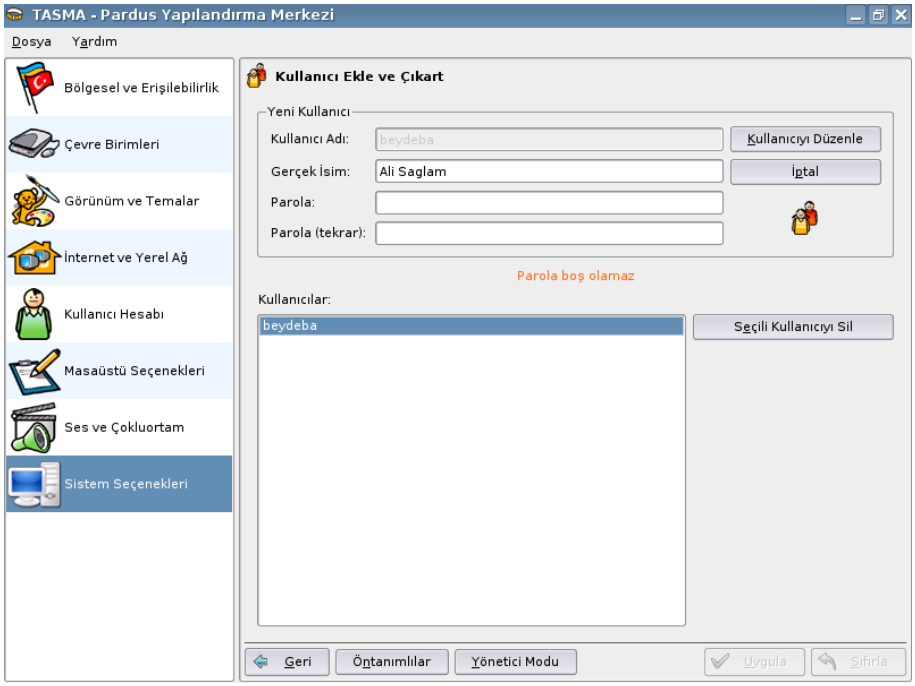

Resim 113:Kullanıcı Ekle ve Çıkart Modülü

Program Ekle, Güncelle veya Kaldır Modülü

Pardus'un en önemli özelliklerinden biri olan ve proje kapsamında geliştirilen, PİSİ paket yöneticisidir. Bu araç, PİSİ'yi kullanmanızı kolaylaştıracak görsel bir arayüz sunmaktadır. Sağ üst kutuda bulunan seçeneklerden kurabileceğiniz paketler, güncelleme olanakları veya sisteminizde kurulu paket listesini görüntülemeyi tercih edebilirsiniz.

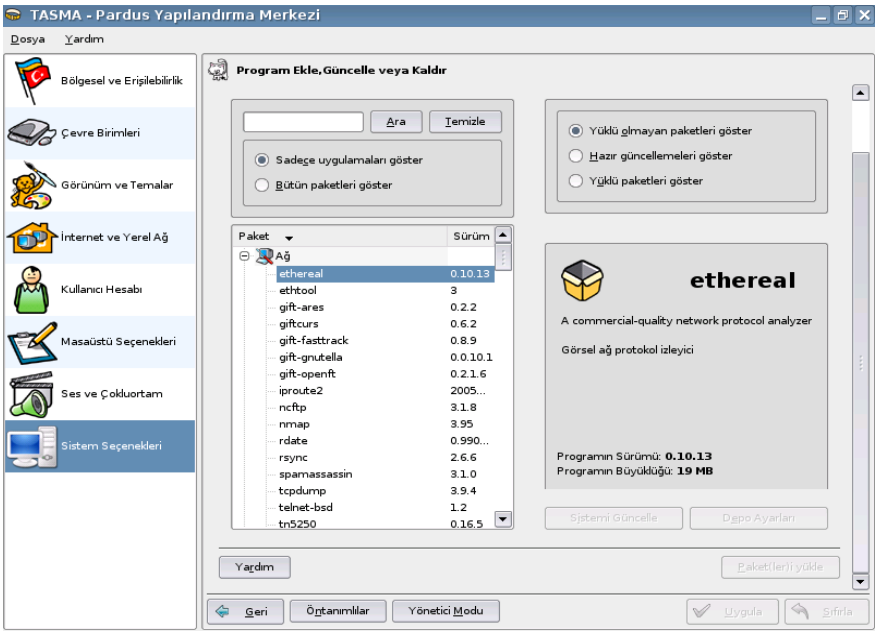

Resim 114:Program Ekle, Güncelle veya Kaldır Modülü

Programlarınızı güncellemek, yüklü bulunan programlarınızı kaldırmak ve depolarda bulunan programlardan eklemek için “Yönetici Modu”na geçerek yapabileceksiniz.

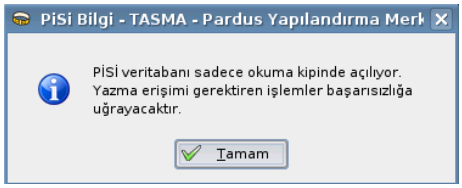

Resim 115:Yönetici Modu

Güncellemeler için Depo Ayarları bölümünü tıkladığınızda, Pardus'un sisteminizi güncellemek için ihtiyaç duyduğu bilgileri internet vasıtası ile alabilir ve sisteminizi güncel hale getirebilirsiniz.

Adım Adım Sistem Güncelleme

1. “Sistem Seçenekleri” kategorisinde bulunan “Program Ekle, Güncelle veya Kaldır” modülünü açmak için çift tıklayınız.
2. İlk olarak gelecek olan uyarıyı okuyarak, “Tamam” düğmesini tıklayarak kapatın.
3. “Yönetici Modu”na geçmek için alt tarafta bulunan düğmeyi tıklayarak, yönetici şifresi ile tekrar giriş yapınız.

Resim 116:Root Olarak Çalıştır

4. “Depo Ayarları” düğmesini tıklayın. Ekrana “Pisi Ayarları” gelecektir.

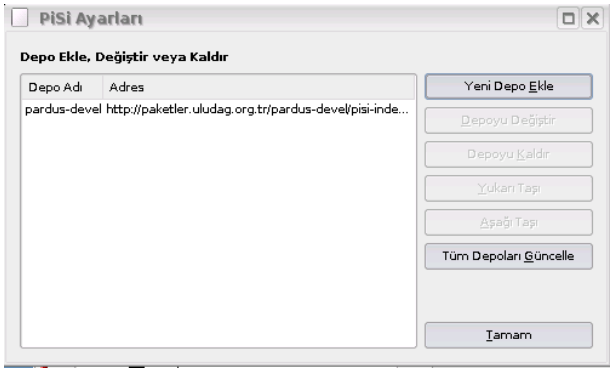

Resim 117:Pisi Ayarları

5. “Tüm Depoları Güncelle” düğmesini tıklayın. Gelen ekran ile internet bağlantı hızınıza bağlı olarak güncelleme sürecektir.

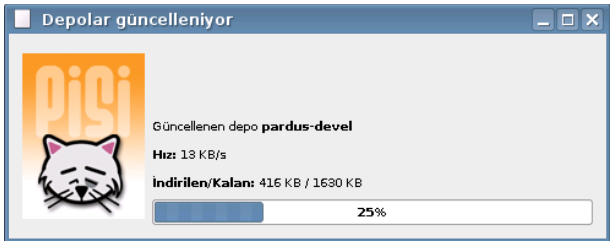

Resim 118:Depolar Güncelleniyor

6. Deponun güncel hale gelmesi ile birlikte “Hazır Güncellemeleri Göster” seçeneği ile yenilenmiş paketleri sisteminizi yükleyebilirsiniz.

11. Sorun olduğunda

Sürekli gelişmekte olan Pardus 'ta da, diğer tüm yazılımlarda olduğu gibi hatalar, eksikler ya da kavranması zor olan noktalar olabilir. Bu gibi durumlarda başvurabileceğiniz başlıca hizmetleri aşağıda belirttik. Pardus kullanıcıları ve geliştiricileri sizlerden gelen soruları yanıtlamaktan mutluluk duyacaktır.

E-posta listeleri: Aşağıdaki e-posta listelerinden bir ya da bir kaçına üye olmanız halinde gelen e-postalardan haberdar olacak, sorularınız varsa iletebileceksiniz.

- Pardus Listeleri: http://www.pardus.org.tr/iletisim.html
- Linux Kullanıcıları Derneği (LKD) Listeleri: http://liste.linux.org.tr/

Daha basit sorular için “Sıkça Sorulan Sorular” bölümlerini kullanabilirsiniz.

- http://www.pardus.org.tr/sss.html

Forumlar, herhangi bir listeye üye olmadan WEB üzerinden diğer Pardus kullanıcıları ile kolayca fikir alış verişi yapmanızı sağlar.

- http://www.pardus-linux.org/forums
    -

Listelere ya da forumlara bir soru iletmeden önce Google ile arama yaparsanız, aradıklarınıza kolayca ulaşabilirsiniz.

- http://www.google.com.tr

Pardus ansiklopedisi (Pardus Wiki), sınıflarına göre ayrılmış pek çok yazıyı içerir.

- http://www.pardus-wiki.org

Hata raporlama arayüzü: Pardus 'ta olduğunu düşündüğünüz bir sorunu geliştiricilere iletmek mi istiyorsunuz? Bu durumda aşağıdaki sayfadan kendinize bir hesap açarak uygun paketi de seçtikten sonra hatanızı raporlayabilirsiniz.

- http://hata.pardus.org.tr

Bu hizmetlerden yüksek verimlilikle yararlanabilmek bazı ölçütlere dikkat edilmesi gerekiyor:

Hizmetlerin kullanım öncelikleri

Herhangi bir sorun yaşadığınızda e-posta listelerinden yardım istemeden önce ilk yapacağınız işlem, bu sorunun daha önceden yaşanıp yaşanmadığını kontrol

etmek olmalıdır. Bu şekilde hızlıca çözüm bulabilir ve aynı konular ile mevcut yapıyı meşgul etmemiş olursunuz. Bu durumda sıralama;

- Arama motorları
- E-posta listeleri arşivleri
- E-posta listeleri veya forumlar

şeklinde olmalıdır.

Kullanım şekilleri

Arama Motorları

Mevcut sorun ile ilgili anahtar kelimeler kullanılmalı ve arama motorlarının cümle içinde geçen kelimelere baktığı unutulmamalıdır. Sorunu tam olarak gerekli kutucuğa yazmak yeterli bir sonuç döndürmeyecektir.

E-posta Listeleri Arşivleri

Bu tip aramaları http://liste.uludag.org.tr adresinden gerekli liste üzerinde yapabilirsiniz. Bu şekilde daha önce karşılaşılmış ve çözümü bulunmuş sorunların tekrar liste gündemine gelmesine neden olmazsınız. Unutulmamalıdır ki listeler siz dahil birçok kullanıcının adreslerine posta yollamaktadır.

E-Posta Listeleri

E-posta listeleri en genel ve en kesin çözümün bulunabileceği yerlerdir. Kesin ve hızlı bir biçimde sonuca ulaşmak için gerekli listeye, okuyanların anlayacakları şekilde gönderim yapılması gerekir.

Mevcut E-Posta Listeleri ve içerikleri

Liste adı	Liste amacı
Pardus-kullanicilari	Pardus ile yaşadığınız tüm sorunlar için liste.
U18A-en	Pardus 'un İngilizce metin desteği çalışmaları ile ilgili liste.
Pisi	Pardus Paket Yöneticisi olan PİSİ ile ilgili tüm soru, sorun ve öneriler listesi.
Yali	Pardus Kurulum Yardımcısı YALI ile ilgili tüm soru, sorun ve öneriler listesi.

Liste adı	Liste amacı
Paketler	Pardus paketleri ile ilgili tüm soru, sorun ve öneriler ile ilgili liste.
Turkce	Pardus 'un Türkçeleştirme çalışmaları ile ilgili liste.

Örnek e-posta

Aşağıda, bir sorun ile ilgili örnek bir e-posta yer almaktadır.

Kimden: Ahmet Dursun

Konu: Pardus 1.0 ekran problemi

Selamlar,

Pardus 1.0'ı İnternetten indirip CD 'ye yazdım. Bilgisayarımın CD-ROM'dan başlatma seçeneğini etkinleştirerek CD takılı iken bilgisayarımı başlattım. Kurulum ekranı gelene kadar herhangi bir sorun çıkmadı. Kurulum aşamalarını okuyarak tamamladım. Bilgisayarımı yeniden başlattım ve sadece bir siyah ekran ile karşılaştım.

Ne yapmalıyım ?

Bilgisayarımın donanım ayarları:

P4 2.7 GHz işlemci
ATI X600 128 MB PCI-Express Ekran Kartı
512 Mb DDR-Ram
120 GB Disk

Teşekkürler,

Ahmet Dursun

Bu tip bir e-posta eğer doğru listeye gönderilmiş ise (Pardus-kullanicilari) herhangi bir kullanıcı tarafından anlaşılacak bir dille hazırlandığı için mümkün olan en kısa zamanda yanıt alacaktır.

Bu e-postada dikkat edilmesi gereken noktaları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

- Sorunun kısa bir özeti konu olarak girilmiş (Konu hakkında fikre sahip olanların odaklanmasını sağlayacaktır).
- Sorun yaşanan sürüm tam olarak belirtilmiş (Çözüm için gerekli en önemli kısımdır. Birçok yazılımın iyileştirme durumunda olduğu unutulmamalıdır).
- Yapılanlar eksiksiz ve anlaşılabilir bir şekilde ifade edilmiş (Kullanıcıların da aynı durumu deneyip çözüm arayabilmelerini sağlayacaktır).

- Yaşanan sorunun bilgisayar donanımından kaynaklanabileceği düşünülerek konfigürasyon ile ilgili bilgi verilmiş (Bu kısım birçok durumda önemli olabilir fakat kullanıcı bu kısmın yazılması gerekliliğine kendisi karar vermelidir. Örneğin, herhangi bir paketin kurulmama problemi genelde donanım ile alakalı değildir).

Pardus 'a geçiş, iyileştirme önerisi ya da herhangi bir sorununuz ile ilgili bilgi edinmek için bu kılavuzu kullanmanız hem verimli hem de hızlı sonuca ulaşmanızı sağlayacaktır. Tüm Pardus ekibi (geliştiricileri ve kullanıcıları) sorularınıza veya sorunlarınıza çözüm bulabilmek için gerekli olan her şeyi yerine getirmekten sevinç duyar.

EK A: Windows ve Linux program karşılıkları

Bu bölümde Microsoft Windows işletim sisteminde kullanılan popüler bazı programların Pardus Linux karşılıklarını bulabileceksiniz. Linux programlarının PISI paketlerini Pardus CD'nizde bulabilirsiniz.

Çoklu Ortam Programları

Windows Uygulaması	**Linux Karşılığı**
Nero, Roxio, Easy CD Creator ...	K3b
CD Oynatıcı, Winamp, Windows Media Player ...	Kaffeine, mplayer
Winamp, Windows Media Player, Real Jukebox ...	Juk, aMarok
Ses Düzenleyici, sndvol32	KMix
AVerTV, PowerVCR 3.0, CinePlayer DVR ...	Kdetv

Ofis ve Düzenleyici Programlar

Windows Uygulaması	**Linux Karşılığı**
Microsoft Office	OpenOffice.org
Word, 602Text ...	OpenOffice.org Writer
Excel, 602Tab ...	OpenOffice.org Calc
MS PowerPoint	OpenOffice.org Impress
MS Access	OpenOffice.org Base
Adobe Acrobat	KPDF

Windows Uygulaması	Linux Karşılığı
Not Defteri, WordPad, TextPad ...	Kate

Grafik Programları

Windows Uygulamaları	Linux Karşılıkları
ACDSee, IrfanView ...	Gwenview
Paint ...	KolourPaint
Adobe Photoshop, Paint Shop Pro, Corel PhotoPaint, Macromedia Fireworks ...	Gimp
Adobe Illustrator, Corel Draw, Freehand, AutoSketch ...	OpenOffice Draw Impress, Inkscape
Flash Player	Flash Player
Polaroid Drivers	Digikam
Recognita, FineReader	Kooka

İnternet Programları

Windows Uygulamaları	Linux Karşılığı
Internet Explorer, Netscape, Mozilla ...	Mozilla Firefox, Konqueror
Outlook Express, Netscape, The Bat, Eudora, Becky, Datula ...	Kontact, Kmail, Thunderbird
Outlook	Kontact, Knode, aKregator
Flashget, Go!zilla, Reget, Getright, DAP, Mass Downloader ...	Kget, wget

Windows Uygulamaları	Linux Karşılığı
MSN Messanger, ICQ Lite, ICQ Corp, Yahoo, AIM, Miranda, mIRC ...	Kopete, Konversation
Çevirmeli Ağ Bağlantısı, Vdialer, etc ...	Pardus ağ bağlantısı

Diğer Uygulamalar

Windows Uygulaması	Linux Karşılığı
WinZip, WinRar, WinACE, UltimateZip ...	Ark
Hesap Makinesi	Hesap Makinesi (Kcalculator)
Büyüteç	Büyüteç
Fare Ayarı	Fare Aracı
Palm Desktop	KPilot
Disket Biçimlendirici	Disket biçimlendirici
Komut İstemcisi	Konsol, yakuake

EK B: Sıkça Sorulan Sorular

Bu bölümde Pardus Projesi hakkında sıkça sorulan soruları ve yanıtlarını bulabileceksiniz.

Pardus GNU/Linux

Soru: Pardus Nedir?

Cevap: Pardus, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE) bünyesinde geliştirilmeye başlatılan ve devam ettirilmekte olan, bilişim okur-yazarlığına sahip bilgisayar kullanıcılarının temel masaüstü ihtiyaçlarını hedefleyerek; mevcut Linux dağıtımlarının üstün taraflarını kavram, mimari ya da kod olarak kullanan; otonom sisteme evrilebilecek bir yapılandırma çerçevesi ve araçları ile kurulum, yapılandırma ve kullanım kolaylığı sağlamak üzere geliştirilen bir GNU/Linux ortaya koymayı hedeflemiş bir işletim sistemi geliştirme projesidir.

Soru: Pardus Projesi'nin hedefleri nelerdir?

Cevap: Projenin hedefleri,

- Yaygın bir işletim sistemi dağıtımı oluşturmak,
- Bu dağıtımı yaşatacak sürdürülebilir bir organizasyon kurmak,
- Bu dağıtım ve çevresinde oluşacak açık kaynak ekosistemi aracılığı ile özgün teknolojik katkı yaratmaktır.

Soru: Pardus ismi nereden gelmektedir?

Cevap: Pardus, adını, Leopar alttüründeki büyük kedilerin Anadolu’daki son temsilcilerinden olan Anadolu Parsı'nın Latince ismi Panthera Pardus Tulliana'dan almaktadır.

Soru: Pardus'un lisansı nedir?

Cevap: Pardus için hazırlanan ve UEKAE bünyesinde geliştirilen tüm uygulamalar GPL (Genel Kamu Lisansı) lisansı ile hazırlanmaktadır ve her zamanda GPL lisansı ile hazırlanacaktır. Pardus içerisindeki yazılımların büyük çoğunluğu GPL ve/veya benzeri özgür yazılım lisansları ile lisanslanmıştır. Bu sayede Pardus'u dilediğiniz gibi çoğaltabilir, dağıtabilir veya üzerinde değişiklik yapabilirsiniz. Genel Kamu Lisansı'nın bir kopyasını kılavuzun EK B bölümünde bulabilirsiniz.

Kullanım ve Uygulamalar

Soru: Pardus'la ne yapabilirim?

Cevap: Pardus projesi öncelikli olarak Pardus'u bilişim okur-yazarı olarak tanımladığımız, kişisel veya ofis bilgisayarınızdaki işlerinizin tümünü yapmanızı sağlayacak bir yapıda hazırlamaktadır. Ofis, internet, çoklu ortam, oyun ve grafik gibi uygulamaları bulabileceğiniz bir yapıdadır.

Soru: Pardus'da ofis dökümanlarımı çalıştırabilir miyim?

Cevap: Pardus CD'si içerisinde ofis uygulamaları için OpenOffice adlı yazılım mevcuttur. OpenOffice ile diğer ofis dökümanlarınızı çalıştırabilir, üzerinde düzenlemeler yapabilirsiniz.

Soru: Pardus'da film izleyip, müzik dinleyebilir miyim?

Cevap: Evet. Dağıtım içerisinde çokluortam dosyalarını kullanmanız için Kaffeine, MPlayer, Juk, XMMS gibi pek çok uygulama gelmektedir. Bu uygulamaları kullanarak WAV, MP2/MP3, OGG/VORBIS, AC3, WMA gibi ses formatlarına sahip dosyaları dinleyebilirsiniz. AVI, MPEG/MPG, MOV, WMV, QT, DAT gibi video formatında dosyaları, MMS, RTSP, HTTP protokollerini kullanan canlı yayınları da izleyebilirsiniz.

Soru: Pardus'da Türkçe yazım denetim yapabilir miyim?

Cevap: Evet. Sadece ofis uygulamalarında değil, Türkçe yazım ve dil bilgisi denetimine ihtiyaç duyduğunuz tüm uygulamalarda bu denetimi yapabilirsiniz. Bunun için Pardus'a entegre olmuş olan Zemberek adlı Türkçe doğal dil işleme yazılımı, Pardus ve üzerindeki yazılımlar ile birleştirilmiştir.

Soru: Microsoft Windows'da kullandığım yazılımları Pardus'da da kullanabilir miyim?

Cevap: Hem evet hem hayır.

Evet, eğer sözünü ettiğiniz yazılım (mesela Adobe Reader) Pardus'a uyarlanabiliyorsa kullanabilirsiniz.

Hayır, Pardus için uyarlanmamış yazılımları Pardus'da kullanamazsınız. Bu konuda size tavsiyemiz, Microsoft Windows işletim sistemindeki programların Pardus GNU/Linux karşılığı olan uygulamalarına bakmanızdır. Bu uygulamaların bir listesini kılavuzun EK A bölümündeki "Windows ve Linux program karşılıkları" sayfasında bulabilirsiniz.

Soru: COMAR nedir?

Cevap: COMAR (COnfiguration MAnageR), Pardus'da kurulu yazılımların birbirleriyle uyumlu çalışabilmesini sağlayacak olan yapılandırma yöneticisidir. Uygulamaların hangi görevleri yapabildiği ve hangi görevlere ve bilgilere ihtiyaç duyduğu bilgisini tutar. COMAR aracılığıyla kullanıcıyı teknik detaylarla uğraştırmadan, uygulamalar kendilerini birbirlerinin varlıklarına ve yeteneklerine göre ayarlayabilirler.

Soru: PISI nedir?

Cevap: PISI (Packages Installed Successfully as Intended), Pardus projesi tarafından geliştirilen yeni bir paket yönetim sistemidir. Paketlerin sisteme sorunsuz bir şekilde eklenip çıkarılmasını sağlar. Paketlerin diğer paket/kitaplıklara ve COMAR görevlerine olan bağımlılıklarını tutar.

Teknik Konular

Soru: Pardus'u hangi donanımdaki bilgisayarlarda kullanabilirim?

Cevap: Pardus Intel ve uyumlu işlemci sahibi PC'ler üzerinde çalışmak üzere derlenmiş ve hazırlanmıştır. Tavsiye edilen minimum donanım özellikleri; Intel Pentium 2 ve üstü (ya da eşdeğeri) işlemci, 128MB bellek, CD-ROM Okuyucu (4x ve üstü) ve ekran kartı.

Soru: Kullanmakta olduğum masaüstü temasını değiştirmek için ne yapmalıyım?

Cevap: Pardus Yapılandırma Merkezi olan TASMA uygulamasındaki "Görünüm ve Temalar" sekmesinde masaüstü görünümünü değiştirecek bir çok seçenek bulabilirsiniz. Konu hakkında daha fazla bilgi edinmek için kılavuzun 3. bölümündeki "Pardus'a başlangıç" sayfalarına bakabilirsiniz.

Soru: Pardus'da yaşadığım bir sorunu nasıl düzeltebilirim?

Cevap: Pardus Projesi'nin web sayfası olan www.pardus.org.tr adresinden Pardus e-posta listelerine sorununuzu yazarak veya aynı adresde bulunan Belgeler sayfasından yardım alabilirsiniz. Daha ayrıntılı bilgi almak için kılavuzun 11. bölümünü inceleyebilirsiniz.